Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 496

Poznań, środa dnia 28 października 1931

Rok XXVI

Narzeczona

Podaliśmy wczoraj krytyczne uwagi Polskiej Katolickiej Agencji Prasowej o tezach ogólnych referenta projektu prawa małżeńskiego, prof. Karola Lutostańskiego. Dzisiaj przystępujemy do zajęcia stanowiska wobec głównych konkretnych przepisów projektu prawa małżeńskiego.

Nie będziemy się zatrzymywali przy tych artykułach, które przeprowadzają zasadę równości obu stron w małżeństwie, znosząc ograniczenia ze względu na płeć. Tu będą zdania podzielone raczej w szczegółach. Jeżeli chodzi o prawo kanoniczne, nie zna ono w tej mierze zasadniczych ograniczeń, ustala jedynie podział ról i zadań małżonków, stosownie do ich właściwości fizycznych i psychicznych. Przechodzimy do istoty kwestji.

Prof. Lutostański na niedzielnej konferencji stałej delegacji zrzeszeń i instytucyj prawniczych w Warszawie podkreślił bardzo silnie państwowy punkt wyjścia twórców projektu. Ale w rzeczywistości projekt stoi na stanowisku jednostronnej obrony interesów jednostki ze zlekceważeniem nietylko poglądów i wskazań Kościoła Katolickiego, ale i ogólnego dobra społecznego, które jest przecież w normalnych warunkach treścią życia państwowego.

Zacznijmy od artykułu 6 projektu, który mówi o narzeczonych w sposób następujący: „Jeżeli narzeczony, z którym niewiasta zaszła w ciążę, umarł lub bez słusznego powodu odstąpił od zaręczyn, albo dał narzeczonej słuszny powód do odstąpienia, narzeczona może żądać przyznania jej od narzeczonego lub jego spadkobierców praw majątkowych narówni z żoną, rozłączoną z winy męża."

Przepis to — rzec można — bardzo „humanitarny" w stosunku do zainteresowanych niewiast jako jednostek, bo pociąga mężczyznę do najdalej idącej odpowiedzialności materjalnej za wprowadzenie narzeczonej w stan ciąży, a następnie porzucenie jej.

Coprawda narzeczona, która do tego stanu dopuszcza, ma w dzisiejszych czasach prawie zawsze pełną świadomość tego, co robi i na co się naraża. Obecnie, naogół wziąwszy, nietylko dorosłe dziewczyny, ale nawet niedorosłe dziewczęta wiedzą w tej dziedzinie więcej, niż przed kilkunastu jeszcze laty wiedziała połowa mężczyzn. Więc istotną ofiarą są dane narzeczone rzadko.

Mimo to nie mielibyśmy nic przeciwko wzmocnieniu obrony materjalnej pozycji narzeczonej, znajdującej się w wymienionym stanie, a przez narzeczonego porzuconej. Ale wzmocnienie tej obrony jednostki poszkodowanej może nastąpić np. przez obostrzenie ogólnych przepisów o alimentach. Nie wolno tego natomiast czynić kosztem dobra społecznego.

A czemże innem, jeżeli nie podkopywaniem dobra społecznego byłby przepis artykułu 6, gdyby wprowadzony został w życie? Oznaczałby on w praktyce ustawodawczą, publiczną, państwową zachętę niewiast - narzeczonych do życia z narzeczonymi życiem małżeńskiem. To nie może ulegać żadnej wątpliwości.

Narzeczeństwo, w ten sposób pojęte, stałoby się niejako specjalną instytucją prawną, pod względem uprawnień materjalnych, a w konsekwencji życiowej pod względem sytuacji społecznej — przynajmniej w „postępowym" świecie — niewiele się różniącą od małżeństwa. Tem bardziej, że projekt komisji kodyfikacyjnej — jak zobaczymy — obniża w znacznej mierze istotę i wagę małżeństwa, a stwarza nawet kategorję małżeństw na próbę, do czego powrócimy w numerze jutrzejszym.

Jak Czytelnicy widzą, oświetliliśmy sprawę umyślnie ze stanowiska ogólnospołecznego, by trafić możliwie do przekonania i tych, których umysłowość niedostępna jest dla argumentów, wypływających z ideologji specyficznie katolickiej. Ani katolik, ani Polak, kierujący się instynktem społecznym, nie może dobra ogólnego podporządkować interesowi jednostki, i to w dodatku bardzo jednostronnie pojętemu.

Triumf jedności narodowej i pogrom socjalizmu w Anglji

Wczorajsze wybory do parlamentu angielskiego przyniosły oszałamiające wprost zwycięstwo konserwatystom, którzy — wedle dotychczasowych wiadomości — będą rozporządzali w nowej izbie gmin większ. trzech czwartych wszystkich mandatów. Równocześnie socjalistyczna Labour Party, która przy wyborach w r. 1929 uzyskała największą liczbę mandatów i ujęła w swe ręce ster władzy, poniosła obecnie katastrofalną klęskę.

W ten sposób naród angielski zareagował na rozrzutność i lekkomyślną politykę leaderów socjalistycznych, którzy w ciągu swych dwuletnich rządów nietylko nie przyczynili się do złagodzenia kryzysu gospodarczego, jaki ogarnął Wielką Brytanję, ale jeszcze go znacznie pogłębili przez swą „radosną twórczość" we wszystkich dziedzinach życia społecznego i gospodarczego. Nadmiernie rozdęte budżety, lekkomyślna i rozrzutna polityka socjalna, rozbudowa etatyzmu przy równoczesnem gnębieniu gospodarstwa prywatnego, nieopatrzne udzielanie kredytów Niemcom — oto plon rządów socjalistycznych w Anglji, które doprowadziły gospodarstwo tego kraju nad brzeg przepaści i poderwały podstawę funta szterlinga, jednej z najsolidniejszych dotąd walut świata.

Klęska Labour Party jest zarazem klęską socjalizmu międzynarodowego. Na przykładzie angielskim okazało się bowiem w sposób szczególnie jaskrawy, jak w praktyce rządy socjalistyczne wyglądają i do czego doprowadzają.

Wynik wyborów angielskich wywrze niewątpliwie duży wpływ na rozwój stosunków międzynarodowych. W dziedzinie gospodarczej ogromne znaczenie będzie posiadało zwłaszcza zwycięstwo, odniesione przez kierunek protekcjonistyczny w dziedzinie ceł nad kierunkiem wolnohandlowym.

Wybory w Anglji, będące triumfem idei jedności narodowej nad hasłami międzynarodowemi i klasowemi, posiadają jeszcze jedno znaczenie ogólniejszej natury. Odbywały się one mianowicie w atmosferze zupełnej swobody i dowiodły, że rozstrzygające zwycięstwo w walce wyborczej odnieść można, posługując się jedynie siłą wielkiej idei — bez uciekania się do nacisku administracji, teroru płatnych bojówek, różnych oszustw i „cudów" nad urnami wyborczemi. Kto tych środków używa, przyznaje się sam do tego, że władza jego opiera się wyłącznie na brutalnej przemocy fizycznej.

Wedle ostatnich przypuszczalnych obliczeń zwolennicy rządu narodowego uzyskali 530 mandatów na ogólną liczbę 615 — Sami konserwatyści zdobyli, być może, 450 mandatów

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) O godz. 5 rano wyniki wyborów były następujące: konserwatyści 221 mandatów, grupa Mac Donalda (Narodowa Partja Pracy) 4 mand., liberałowie prorządowi wszystkich kierunków 37 mand. (z tego grupa Simona 14 mand.), opozycyjna Labour Party 23 mand., opozycyjna grupa liberalna Lloyd George'a 2 mand., niezależni 2 mand.

Ogółem na 289 mandatów zwolennicy rządu narodowego uzyskali dotąd 264 mand., opozycja 25 mand.

Konserwatyści zdobyli do tej pory 101 nowych mandatów, Labour Party straciła 112, liberałowie wszystkich kierunków zdobyli 11 nowych mandatów.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) W ciągu dzisiejszego przedpołudnia doniesienia wyborcze wpływają wolniej, niż w nocy. Ogólny wynik wyborów znany będzie prawdopodobnie dopiero popołudniu.

Klęska Partji Pracy jest niebywała. W samym Londynie konserwatyści zdobyli 18 nowych mandatów. Zpośród 38 znanych dotychczas wyników wyborczych z miasta Londynu zaledwie 4 mandaty przypadły Labour Party.

Najbardziej zdumiewający jest pogrom socjalizmu w miastach przemysłowych. Hrabstwo Lancashire definitywnie zerwało ze swą tradycją wolno-handlową. W różnych okręgach wyborczych miasta Manchester zwolennicy rządu narodowego odebrali socjalistom 9 mandatów. W mieście Birmingham straciła Partja Pracy 6 mandatów. Również rozgromieni zostali socjaliści w miastach: Liverpool, Darlington, Donchester, Halifax, Huddersfield i wielu innych.

Między wybranymi dotychczas zwolennikami rządu narodowego znajduje się większość obecnych ministrów i takich osobistości, którym ewentualnie będą powierzone teki ministerjalne. Thomas wybrany został większością 27.000 głosów. Między wybranymi znajdują się też I lord admiralicji Austin Chamberlain i sir Samuel Hoare, który jest kandydatem na stanowisko ministra skarbu.

B. minister handlu i wybitny przywódca Labour Party Clynes przepadł w Manchesterze, gdzie wybierany był posłem bez przerwy od 25 lat.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) Specjalnie charakterystyczne dla powodzenia konserwatystów jest zdobycie 10 mandatów w Manchester i 12 mandatów w Birmingham. W Bradford wybrano 3 konserwatystów i 1 liberała. Wszystkie okręgi w Sheffield w liczbie 7 wybrały konserwatystów. Oliwer Baldwin, syn byłego premjera przepadł. — Wybrany został tam kandydat konserwatystów. Pozatem wybrani zostali ponownie Cunliffe Lister, minister handlu, oraz Thomas, minister kolonij. Ten ostatni kandydował z ramienia prorządowych socjalistów przeciwko kandydatowi socjalistów opozycyjnych.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) O godz. 12 min. 30 w południe nadeszły dalsze wiadomości wyborcze. Rozpoczęły się one doniesieniami o nowych klęskach Labour Party.

W okręgu Nottingham - południe kandydat Narodowej Partji Pracy premjer Mac Donald przeszedł 22.852 głosami przeciw 10.583 głosom, które padły na kandydata opozycyjnej Labour Party. Podczas poprzednich wyborów kandydat Labour Party miał tam 14.800 głosów.

W okręgu Nottingham - centrum kandydat Partji Pracy uzyskał 7 900 głosów wobec poprzednich 11.600 głosów. W Hampshire zwyciężył też kandydat konserwatystów.

Premjer Mac Donald prawie całą noc czuwał i oczekiwał na wyniki wyborcze. Oświadczył on, że narazie nie może dać komentarzy do wyniku wyborów, ale że jest niemi zaskoczony i bardzo z nich zadowolony.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) O godzinie 1 w południe stan mandatów był następujący: konserwatyści 229, Narodowa Partja Pracy (grupa Mac Donalda) 11, liberałowie 37, opozycyjna Partja Pracy 23, niezależni 1.

Konserwatyści zyskali 103 nowe mandaty, liberałowie zyskali 13, stracili 2, Labour Party straciła 118.

Wedle dotychczasowych wyników za rządem głosowało 6 miljonów wyborców, przeciw 3 miljony.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) Liczą się z tem, że w okręgach górniczych na północy, z których wyniki wiadome będą dopiero późno popołudniu, Labour Party utrzymała swój stan posiadania.

Z wyników nieznanych dotychczas, pozostaje jeszcze 145 mandatów, które dotąd były w posiadaniu Labour Party, lecz sądząc z dotychczasowego przebiegu wyborów, który wydaje się być typowym dla całego kraju, jest wątpliwe, ażeby Labour Party w najlepszym wypadku zachowała z tych 145 jeszcze nieogłoszonych chociażby 50 mandatów. Oznacza to, że w najkorzystniejszych warunkach Labour Party będzie posiadała ostatecznie 70 do 75 posłów, a może nawet i mniej. W ten sposób Labour Party cofnie się do stanu posiadania w r. 1918, tracąc cały swój dorobek 13 lat powojennych.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) Godz. 14. Na podstawie dotychczasowych wiadomości z poszczególnych okręgów wyborczych można przyjąć za możliwe, że ilość wybranych zwolenników rządu narodowego wzrośnie w rezultacie ostatecznym do niebywałej cyfry 530.

Większość rządu wynosiłaby zatem 450. Byłaby to w historji Anglji większość rekordowa, albowiem największa, jaką rozporządzały dotychczasowe rządy, wynosiła 370. Była to większość rządu liberałów z r. 1832, a więc z przed blisko 100 laty.

Sami konserwatyści będą, być może, posiadali 450 mandatów w izbie gmin, a więc o 300 mandatów więcej, niż wszystkie inne stronnictwa razem wzięte.

Bezskuteczne próby zlikwidowania zatargu o Mandżurję

Przez dwa tygodnie obradowała Rada Ligi Narodów w sprawie Mandżurji. Sprawa ta wniesiona była na porządek dzienny Rady przez Chiny w dniu 22 września. W dniu 30 września Rada przyjęła uchwałę, wzywającą Japonję do ewakuacji Mandżurji, a Chiny do zapewnienia bezpieczeństwa Japończykom. Jednocześnie Rada zapowiadała, że zbierze się ponownie w dniu 14 października. Istotnie w dniu 13 października rozpoczęły się ponowne obrady tym razem pod przewodnictwem p. Brianda, a z udziałem lorda Readinga i p. Grandiego. Ta nowa sesja Rady zastała w Mandżurji sytuację niezmienioną, a raczej pogorszoną. Rezolucja z 30 września nie została wykonana.

Pierwszą sprawą, jaką się Rada zajęła, była kwestja udziału w jej obradach delegata Stanów Zjedn. Już w czasie wrześniowych obrad na wniosek delegata Anglji, lorda Cecila, Rada postanowiła pozostawać w sprawie Mandżurji w kontakcie ze Stanami Zjedn., rozumiejąc, że tylko ich interwencja może sprawić w Tokio poważniejsze wrażenie. Okazało się jednak, że ten piśmienny kontakt między Genewą a Waszyngtonem wydał się Japonji bardzo platoniczny. W październiku postanowiono iść dalej i delegata amerykańskiego powołać do obrad w Radzie. Było to postanowienie o dużej doniosłości politycznej, gdyż Stany nietylko, że nie są członkiem Ligi Narodów, ale dotychczas odnosiły się do niej niechętnie.

Oczywiście sprawa ta wywołała w Radzie wielką dyskusję prawniczą i opór Japonji. Czy pod względem prawnym Rada może powoływać do swego grona państwo, niebędące członkiem Ligi? Odpowiedziano, że tak, gdyż powoływano do Rady wielokrotnie Turcję, a ta członkiem Ligi nie jest. Na to replikowano, że Turcja była powoływana wówczas, gdy chodziło o konkretną sprawę, ją obchodzącą (Mossul), ale z jakiego tytułu prosić do Rady Stany Zjedn., gdy chodzi o Mandżurję? Tutaj znalazła się odpowiedź, że w Mandżurji naruszony został pakt Kellogga, a że Stany ten pakt podpisały, więc są zainteresowane w jego obronie. Na to Japonja: pakt Kellogga podpisały nietylko Stany, ale 50 innych państw, więc wszyscy powinni być powołani do Rady, w pierwszym rzędzie Rosja, a zresztą w Mandżurji pakt Kellogga nie został naruszony, gdyż niema tam wojny, tylko „okupacja wojskowa".

W rezultacie spór ten rozstrzygnięto w głosowaniu. Wszystkiemi głosami przeciw Japonji postanowiono poprosić Stany do Rady Ligi na czas omawiania sprawy Mandżurji. Waszyngton zaproszenie skwapliwie przyjął i wydelegował do Rady generalnego konsula w Genewie, p. Gilberta. Delegata amerykańskiego powitano w Radzie uroczyście. Dzień jego przyjęcia uznano za „przełomowy" w dziejach Ligi. Delegat polski, p. Sokal, poparty m. in. przez Jugosławję, wniósł tylko zastrzeżenie przeciwko odstąpieniu przez Radę od zasady jednomyślności przy podjęciu decyzji o przyjęciu Stanów, co może stać się niepożądanym precedensem. Delegat Japonji milczał.

Gdy sprawę tę załatwiono, zabrano się do rozwiązywania właściwego zatargu. Rokowania ujął w swe ręce p. Briand. Nie będziemy przedstawiali ich przebiegu, dość denerwującego, ze względu na działania wojenne w Mandżurji, upór delegata japońskiego w Genewie, przestrzeń, dzielącą Genewę od Chin itd.

W rezultacie w ubiegły piątek p. Briand przedłożył Radzie rezolucję, która w ogólnych zarysach powołuje się na tekst rezolucji z 30 września, wzywa Japonję do ewakuacji Mandżurji w terminie do 16 listopada, wzywa Chiny do zabezpieczenia życia i mienia obywateli japońskich w Mandżurji, w tym celu zapowiada dodanie władzom chińskim przedstawicieli wielkich mocarstw, którzyby kontrolowali działalność władz chińskich; wzywa Chiny i Japonję do rozpoczęcia bezpośrednich rokowań po przeprowadzeniu ewakuacji Mandżurji; wzywa Chiny i Japonję do utworzenia stałej komisji koncyljacyjnej dla spraw mandżurskich; wreszcie zapowiada zwołanie sesji Rady na dzień 16 listopada.

Na rezolucję tę zgodziły się Chiny, odrzuciła ją Japonja. Rząd japoński wychodzi z założenia, że nie on jest „napastnikiem", ale Chiny. Według niego Japonja została sprowokowana przez Chińczyków w Mandżurji. Od szeregu lat Chiny prowadzą systematyczną akcję przeciw interesom japońskim, a obecnie całe Chiny objęte są gwałtowną kampanją antyjapońską, wyrażającą się zwłaszcza w bojkocie towarów japońskich. „Zarządzenia" swoje w Mandżurji uważa więc Japonja za słuszne. Dlatego też delegat japoński przedłożył Radzie inny projekt rezolucji, różniący się od pierwszego tem, że nie określa terminu ewakuacji Mandżurji i domaga się rozpoczęcia bezpośrednich rokowań chińsko - japońskich przed ewakuowaniem Mandżurji, a po przyjęciu przez Chiny „podstawowych zasad" w sprawie zabezpieczenia interesów Japonji w Mandżurji. Słowem, Japonja zmierza do bezpośrednich rokowań z Chinami w czasie trwania okupacji, a nie po usunięciu tego środka nacisku.

Nad kontrprojektem japońskim wywiązała się w Genewie dramatyczna dyskusja. Odbywała się ona w sobotę, kiedy nadeszły wiadomości o nowem bombardowaniu przez Japończyków miejscowości chińskich. Lord Cecil zapytał delegata japońskiego, co on rozumie pod pojęciem „podstawowe zasady". P. Yoszizawa oświadczył, że nie może na to udzielić odpowiedzi. P. Briand replikował, że Rada nie może wprowadzać do swej rezolucji pojęć, o których nie wie, co znaczą i do czego mogą prowadzić. Rada Ligi odrzuciła projekt Japonji, Japonja odrzuciła projekt Rady, na który zgodziły się Chiny pod warunkiem, że nic w nim nie będzie zmienione.

Sesja Rady zakończyła się platonicznem wezwaniem do obu stron, by dążyły do pokoju, i zapowiedzią ponownego zebrania się w dn. 16 listopada. Jaka wtedy będzie sytuacja? Czy Rada nie stanie wówczas wobec formalnej, wielkiej wojny w Azji?

Należy tu zaznaczyć, że Rada została poruszona sprawą Mandżurji przez Chiny na zasadzie art. 11 paktu Ligi, który mówi nie o wojnie, ale o „groźbie wojny". Chiny więc same stoją jeszcze na stanowisku, że wojny niema. Zresztą stosunki dyplomatyczne między obu krajami nie zostały zerwane. Otóż, obradując na zasadzie art. 11 paktu, Rada może podejmować uchwały tylko jednomyślnie, wliczając głosy obu stron. Veto Japonji starczy do obalenia uchwały. Natomiast gdyby Chiny zwróciły się do Rady na podstawie art. 15 paktu, który mówi o sporze, mogącym pociągnąć zerwanie stosunków, uchwały Rady zapadałyby jednomyślnie, lecz bez wliczenia głosów zainteresowanych stron. Opór Japonji nie miałby wówczas formalnego znaczenia. Wówczas wszakże siłą rzeczy musiałyby znaleźć zastosowanie przepisy art. 16 paktu, który mówi o sankcjach przeciw napastnikowi. A jakie państwo może w chwili obecnego kryzysu myśleć o sankcjach? Dobrze o tem wiedzą w ... Tokio.

Zatarg chińsko - japoński ma olbrzymie znaczenie. Z jednej strony jest to lekcja poglądowa o środkach bezpieczeństwa, jakie daje Liga Narodów. A taka lekcja w przededniu konferencji rozbrojeniowej przyda się wszystkim bardzo.

Po drugie jesteśmy świadkami wielkiego zatargu azjatyckiego, wciągającego w wir walki olbrzymie masy ludzkie i rozgrywającego się na wielkich przestrzeniach. A nie możemy zapominać, że sąsiadem Chin i Japonji jest Rosja, z którą my znowu sąsiadujemy. Siłą rzeczy Rosja będzie zmuszona obecnie całą uwagę skupić na sprawy azjatyckie, co nie może być nam obojętne. A trwające od pięciu tygodni bezskuteczne rokowania w sprawie Mandżurji w Genewie wykazują wyraźnie, że zatarg bynajmniej nie wygasa.

Rozprawa brzeska

odbywająca się w Warszawie, która potrwa przypuszczalnie przez cały

listopad

zainteresuje z pewnością i Pana, o ile oczywiście znajdzie Pan dokładne sprawozdania w gazecie. A takie relacje zapewnia Kurjer Poznański. Radzimy dlatego już dzisiaj odnowić abonament na następny miesiąc, by nie zaszła przerwa w dostawie gazety. Administracja.

„Ideologja" i „aprobata"

Główne pismo obozu rządowego poświęciło swe naczelne rozważania nazajutrz po rozpoczęciu rozprawy sądowej przeciw więźniom brzeskim wyrażeniu swych poglądów na istotę tej sprawy.

Z ujęcia sprawy widać, że główne pismo obozu rządowego uwzględniło w swych rozważaniach szczególnie jedną grupę B. B., mianowicie tę, której przedstawicielami są pp. posłowie: Andrzej ks. Lubomirski, Janusz ks. Radziwiłł, Dzieduszycki, Stroynowski, Tyszkiewicz i in., oraz pp. senatorowie Zdzisław ks. Lubomirski, Dąmbski, Dobiecki, Janta-Połczyński, Popławski, Potworowski, Rdułtowski, Rostworowski, Skirmuntt, Wańkowicz, Wielowieyski i inni.

Osią bowiem całego rozumowania jest tam założenie następujące („Gazeta Polska" nr. 293):

„Odbijać się w procesie będą dwie koncepcje budowy i przyszłości Polski. Stara, anarchistyczna i szlachecka, ckliwa i destrukcyjna ideologja swawoli i bezrządu, jako największych wartości narodowych, przedstawiona będzie przez ławę oskarżonych. Struktura myślowa, budująca w świadomości narodu Polskę twardą, zwartą, surową, wymagającą od wszystkich poświęceń i dyscypliny, dającą wzamian stałość i siłę, bezpieczeństwo i rozwój, ta ideologja reprezentowana będzie przez magistraturę i najważniejszych świadków".

Wspomniani pp. posłowie i senatorowie, ks. Lubomirski, ks. Radziwiłł itd., dowiadują się zatem wczesnym rankiem po rozpoczęciu rozprawy, ze swego głównego pisma swego B. B., że na ławie oskarżonych jest stara ideologja szlachecka. Aby im, t. j. wspomnianym posłom i senatorom z B. B., ks. Lubomirskiemu, ks. Radziwiłłowi itd., dobrze wbić w głowy ten pogląd, główne ich pismo B. B. rozwija im go dalej obszernie:

„Jak kiedyś nie państwo, ale familje możnowładcze rozdawały królewszczyzny i przywileje... Wiąże i jednoczy (oskarżonych) jedno, przywiązanie do oligarchicznego ustroju Rzplitej... Od reakcyjnej, chciwej postaci Witosa..."

Ta strona sprawy jest zatem ustalona. Pp. posłowie i senatorowie z B. B., ks. Lubomirski, ks. Radziwiłł itd., otrzymują w głównem piśmie swego obozu rządowego i swej grupy sejmowej i senackiej wskazówkę, by sobie samym, swym dzieciom, swym wnukom, dobrze to w głowy przekazali, że na ławie oskarżonych jest stara ideologja szlachecka, której przedstawicielami są pp. Bagiński, Barlicki, Ciołkosz, Dubois, Kiernik, Lieberman, Mastek, Pragier, Putek, Sawicki, Witos. To jest pewnik podstawowy i ku wierzeniu podany.

Wzamian za oddanie na ławę oskarżonych i pod sąd ideologji szlacheckiej otrzymują wspomniane koła B. B. z ks. Lubomirskim, ks. Radziwiłłem i t. d. na czele, nową ostoję w ideologji sędziów i najważniejszych świadków. Sędziów pozostawimy, wedle pewnych zasad, nie od dziś istniejących, poza sporem. Ze świadków najważniejszych, tj. takich, którzy coś mieli wiedzieć i słyszeć, w odczytanym na wstępie rozprawy akcie oskarżenia wymieniony jest komisarz Banko, znany ze sprawy t. zw. zamachu bombowego, jako też z wieców poselskich pp. Szpila, Sikora, Cisek, Wałaszek, Noga, Dydewicz, Obiorek, Świder, Knobel. W nich, od p. komisarza Banko poczynając, otrzymują te koła B. B., od pp. posłów i senatorów ks. Lubomirskiego, ks. Radziwiłła itd. zaczynając, świetlane wzory swojej obecnej ideologji.

Obok tego objaśnienia ideowej istoty tego wielkiego przewodu sądowego zjawia się w rozważaniach głównego pisma B. B. i obozu rządowego, jako druga i ostatnia myśl przewodnia, pewne zastrzeżenie w sprawie wyroku:

„Nie możemy przesądzać wyroku, jaki zapadnie. Bowiem wyrok sądowy opierać się musi na kategorjach formalnych. Ale wyrok moralny i historyczny na dawną truciznę anarchji polskiej, ucieleśnioną w kilku przypadkowych i dość marnych ludziach, lecz prawdziwie niebezpieczną w duszy nas wszystkich, wyrok taki wydał naród wówczas, kiedy aprobował spokojnie zatrzaśnięcie za dzisiejszymi oskarżonymi drzwi twierdzy brzeskiej, kiedy kładł głosy do urny wyborczej przeciw ich anarchistycznej ideologji".

Aprobatą spokojną ze strony narodu zatrzaśnięcia za dzisiejszymi oskarżonymi drzwi twierdzy brzeskiej były głosy profesorów uniwersytetu Jagiellońskiego i wszystkich innych szkół wyższych, oraz całego szeregu innych zrzeszeń, były oświadczenia pism i zebrań, było stanowisko wszystkich grup Sejmu poza rządową, a nawet wyłamania się w grupie rządowej. Aprobatę zaś w urnie wyborczej, w dokładnych bardzo opisach, przedstawiają protesty wyborcze. Takich aprobat nikomu zazdrościć nie trzeba.

St. Stroński.

Wyprzedaż mienia polskiego w Gdańsku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego").

Gdańsk, w październiku.

Rząd polski przedłożył parlamentowi do zatwierdzenia zezwolenie na sprzedaż kilkunastu nieruchomości państwowych na terenie w. m. Gdańska. Zamiar sprzedaży motywuje się nierentownością objektów, które zakupiono w latach 1919—1920 z wolnej ręki i które z biegiem czasu okazały się nieużytecznemi.

Mimo tej argumentacji, rząd nie podał do publicznej wiadomości szczegółowego spisu nieruchomości, których posiadanie w Gdańsku uważa za zbędne, organizując się do ogólnikowego oświadczenia, że zezwolenie ciała ustawodawczego ma dotyczyć 17 pozycyj katastralnych, w tem 11 domów mieszkalnych, 6 zabudowań gospodarczych i 4 place, składy i tereny portowe, razem o obszarze 130 tys. metrów kwadratowych, czyli 13 hektarów. Dokładna specyfikacja „nieużytków" nastąpić ma dopiero po pozytywnej uchwale sejmowej.

Nie można przeczyć, że niektóre z państwowych nieruchomości w Gdańsku nie przynoszą korzyści w eksploatacji, ale to jeszcze nie powód, żeby Polska wyprzedawała się u ujścia Wisły, tembardziej, że polski stan posiadania w Gdańsku jest nader szczupły i nie prędko nadejdzie możliwość dokonania nowych zakupów.

Przy sposobności warto stwierdzić, że ledwie rok temu, bo w dniu 30 września 1930 roku, komisarz generalny R. P. w Gdańsku, p. dr. Strassburger, przedłożył komisarzowi Ligi Narodów długi memorjał, w którym między innemi stwierdza, że Gdańsk, wbrew umowie warszawskiej, uniemożliwia Polakom nabywanie nieruchomości przez uzależnienie przewłaszczenia nieruchomości od zgody władzy administracyjnej. Komisarz generalny R. P. skarży się nawet w memorjale, że „w. m. Gdańsk odmówiło nawet rządowi polskiemu zezwolenia na przywłaszczenie kilku nieruchomości, położonych na terenie w. m. Gdańska, a stanowiących własność Rzeczypospolitej Polskiej". Dalej czytać jeszcze możemy, że w ostatnim czasie zauważono większą aktywność władz gdańskich w odmawianiu zezwolenia na przewłaszczenie nieruchomości, nabytych przez Polaków.

W tych warunkach, gdy gdańszczanie uczynili iluzorycznem powiększanie polskiego stanu posiadania w Gdańsku, rząd polski chce dobrowolnie wyzbyć się swojego majątku w Gdańsku. Państwowy majątek Polski w Gdańsku, zawiadywany przez Komisarjat Generalny, wynosi ogółem 29 objektów. Chociaż, jak twierdzi rząd, sprzedane mają być objekty nieużyteczne i mało cenne, to jednak po dokonanej transakcji w rękach Polski pozostanie w Gdańsku tylko 12 objektów, czyli mniej, aniżeli liczebna połowa.

Obawiać się jeszcze należy, że nieruchomości, których rząd polski chce się wyzbyć w Gdańsku, dostać się mogą wprost w ręce wolnego miasta, które na podstawie ustawy z 26 czerwca 1923 (Gesetzblatt str. 707) o podatku gruntowym w paragrafie 24 ust. 2, zastrzegło sobie, że gminy mają prawo pierwokupu wszystkich nieruchomości, znajdujących się na ich terenie. W mieście Gdańsku prawo to przysługuje senatowi (wydział robót publicznych). Na powyższe sprawy uzasadnienie rządowe do ustawy o sprzedaży nieruchomości w Gdańsku nie zwraca uwagi.

Fob.

Radjoaparat i wszelkie przybory?
Kupisz dogodnie i najkorzystniej tylko w specjalnym magazynie
Poznańskie Towarzystwo Radjowe
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 39. Tel. 34-30

Pw 8040-42,86

Prasa angielska o klęsce socjalizmu

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) Wynik wyborów był niespodzianką dla kół politycznych i przeszedł najśmielsze oczekiwania konserwatystów. W szeregach Labour Party zapanowała natomiast niebywała konsternacja.

„Times" liczą się z tem, że konserwatyści uzyskają bezwzględną większość nietylko mandatów, ale i głosów. Większość ich będzie jeszcze silniejsza, niż ogromna większość, uzyskana przez stronnictwo liberalne przy wyborach w r. 1906.

Według częściowych obliczeń z godziny 5 rano konserwatyści skupili około 4.900.000 głosów, Labour Party 2.870.000.

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) — O druzgocącej klęsce Labour Party pisze „Evening News": Wielka Brytanja dała w zdecydowany sposób do zrozumienia, że ma dość socjalizmu i więcej nie chce z nim mieć do czynienia.

„Morning Post" pisze, że głównem zadaniem nowego rządu będzie polepszenie bilansu handlowego, zrównoważenie budżetu i utrzymanie siły kupnej funta szterlinga. Z zasadą wolnego handlu Anglja zerwała.

Proces przeciw posłom „Centrolewu"

Trzeci dzień rozprawy

Warszawa, 28. 10. (Tel. wł.). — Proces środowy rozpoczął się od zeznań posła Pragera, który oświadcza, że nie wie, dlaczego jest oskarżony, gdyż nie brał udziału ani w organizowaniu centrolewu ani też kongresu krakowskiego, co zresztą nie wyklucza solidaryzowania się oskarżonego z rezolucjami. Nie brał udziału w przygotowaniach do wystąpień 14 września. Przyczynę aresztowania widzi w swojej nieustępliwej i bezkompromisowej pracy parlamentarnej. Wyraża przekonanie, że rozprawa obecna jest kłopotliwa dla sfer rządzących.

Następnie obrońca poseł Nowodworski oświadcza w imieniu ławy obrońców:

„Nikt nie ma wątpliwości, że proces obecny jest procesem historycznym i epokowym. Musi być rozprawa jawna, co oznacza nietylko, że drzwi są otwarte, ale co oznacza, że za pośrednictwem tych panów (tu wskazuje na ławę prasy) kraj dowie się o przebiegu rozprawy. Wczoraj skonfiskowano szereg pism w stolicy i w kraju za zgodne z prawdą sprawozdanie. Komisarjat rządu m. Warszawy nadesłał do redakcyj szereg zarządzeń, wskazując kwestje, których poruszenie pociągnęłoby za sobą konfiskaty. Zwracam się tedy w imieniu ławy obrońców do sądu o wydanie odpowiednich zarządzeń".

Przewodniczący Hermanowski odpowiada, że sąd, przynajmniej narazie, wpływu na te fakty mieć nie może.

Następnie zeznawał poseł Ciołkosz, który stwierdził, że P. P. S. stworzyła centrolew, była jego mózgiem i ramieniem. Nieraz P. P. S. miała sposobność zagarnięcia władzy siłą, ale tego nigdy nie uczyniła. Sam oskarżony poczuwa się do jednej winy: W maju roku 1926 pomagał w zamachu na ustrój państwa i organizował strajk. To było wykroczenie jednostki, a P. P. S. nie położyła pod tem swego podpisu. Centrolew nie był organem rewolucyjnym.

Następnie szeroko teoretyzuje na temat odpowiedzialności prezydenta i przypomina wypadek we Francji w r. 1924 z Millerandem, kiedy parlament zmusił prezydenta do ustąpienia. Przypomina następnie ataki na Marka, z którego zrobiono żywego trupa, na Liebermana, którego chciano zohydzać w opinji. Cytuje szereg napadów czynnych. Wszystkie one szły po linji intencyj zamachowych, ażeby, jak pisano „pałką i kłodą" rozpędzić Sejm. Sam Ciołkosz pobity zwrócił się do policji krakowskiej o pozwolenie noszenia broni, ale odpowiedziano mu odmownie, motywując to tem, że w kraju istnieje atmosfera rozbrojenia.

Pod koniec przemówienia pos. Ciołkosz zaczął dotykać kwestji stosunków, panujących w Brześciu. Przewodniczący dwukrotnie mu przerywał, a gdy Ciołkosz ciągle nawiązywał do Brześcia, o godz. 1 odebrał mu głos i zarządził półgodzinną przerwę, po której zabrał głos oskarżony poseł Kiernik. (w)

Autorowie projektu o autonomji Ukrainy

Dzisiejsza dyskusja na komisji administracyjnej Sejmu

Warszawa, 28. 10. (Tel. wł.) Na dzisiejszem posiedzeniu sejmowej komisji administracyjnej był rozpatrywany wniosek klubu PPS. o autonomji południowo-wschodnich województw.

Referował ten projekt pos. Niedziałkowski, który przypomniał, że w kwietniu 1926 r. cała lewica wraz z posłem Bartlem i Kościałkowskim wypowiedziała się za autonomją, a projekt obecny opracował w r. 1923 śp. Hołówko.

Pos. Rymar z Klubu Narodowego zgłosił wniosek o przejście do porządku dziennego i wskazał, że wniosek ten nie zadowoli ani strony polskiej, ani klubu ukraińskiego.

Pos. Baran złożył w imieniu Ukraińców deklarację, iż projekt PPS. przyjmuje jako wyraz dobrej woli i zapowiada że przy dyskusji szczegółowej zgłosi klub szereg poprawek, rozszerzających projekt i będzie domagał się przyłączenia do terytorjum autonomicznego szeregu innych powiatów.

Pos. Szydelski (Ch. D.) poparł wniosek Rymara, poczem poseł Wierczak wywodził obszernie, że niema podstaw do traktowania kwestji ukraińskiej jako międzynarodowej. (w)

Za kulisami procesu o „uprowadzenie" Salomona Balsama

Jeszcze jeden dowód stronniczości sądów gdańskich

Gdańsk, 28. 10. (Tel. wł.). Przed tutejszym rozszerzonym sądem ławniczym odbyła się wczoraj rozprawa przeciw byłym uczniom szkoły handlu morskiego w Gdyni, Stefanowi Wochnie i Jerzemu Wohlfartowi, oskarżonym o współudział względnie pomoc przy rzekomem uprowadzeniu z terytorjum wolnego m. Gdańska na polskie komunisty Żyda Salomona Balsama. Trzeci oskarżony Jan Radziejowski ich kolega, będący według aktu oskarżenia prokuratury gdańskiej głównym sprawcą rzekomego uprowadzenia Balsama, nie był na rozprawie obecny, bo w ubiegły piątek znikł z więzienia śledczego.

Sąd gdański okazał zwykłą stronniczość i chociaż wina Wochny nie została wyraźnie udowodniona, skazał go na rok i dwa miesiące więzienia. Na Wohlfarta, nałożono grzywnę w wysokości 150 guldenów gdańskich. Oskarżonych bronił p. mec. Łangowski.

Z przebiegu obrad można było wywnioskować, że całe oskarżenie oparte zostało na bardzo szczegółowych ustnych i pisemnych zeznaniach Jana Radziejowskiego, złożonych w policji gdańskiej. Bliskie wobec tego staje się przypuszczenie, że policja gdańska w nagrodę za zdradę dała Radziejowskiemu wolność i upozorowała jego ucieczką z więzienia.

Proces, poza momentami natury politycznej, dał niewesoły wgląd w życie niektórych warstw naszej młodzieży. Wspomniani wyżej Radziejowski i Wochna, pierwszy licz. 22, a drugi 20 lat, jeździli na cudze wykazy do Sopotu, uczęszczali do kasyna gry, nocowali w mieszkaniach mężatek podczas nieobecności mężów i t. d. S. B.

Mussolini - Grandi - Borah

Paryż, 28. 10. (PAT). Wizyta ministra Grandiego w Berlinie wywołuje w prasie szereg komentarzy, tchnących pewnem zaniepokojeniem, zwłaszcza wobec stanowiska, zajętego przez Mussoliniego w sprawie rewizji traktatów.

Mussolini podziela poglądy amerykańskiego senatora Boraha, pisze Emil Buré w dzienniku „L'Ordre". Jego minister spraw zagranicznych pojechał do Berlina, aby zakomunikować opinję tę kanclerzowi Brueningowi, który nie ukrywa z tego powodu swojej radości.

Dziennik „La République", organ stronnictwa radykalno - socjalistycznego, podziela obawy obozu prawicowego. Należy przedewszystkiem zaznaczyć — pisze ten dziennik — że obecność ministra Grandiego w Berlinie nie posiada takiego znaczenia, jakie mogła mieć kilka tygodni temu wizyta Lavala i Brianda. Italja nie jest w stanie okazać najmniejszej pomocy Niemcom w dziedzinie gospodarczej i finansowej, natomiast może im być pomocną na terenie dyplomatycznym i ewentualnie wojskowym. Francja jest krajem nawskroś pokojowym, tem niemniej dobrzeby zrobiła, gdyby się miała na baczności.

Jeżeli Hitler kiedykolwiek dojdzie do władzy w Niemczech, będziemy po tygodniu świadkami połączenia się dwóch nacjonalizmów oraz zawarcia ścisłego sojuszu między sztabem generalnym hitlerowców i sztabem stronnictwa faszystowskiego. A wówczas pokój będzie narażony na poważne niebezpieczeństwo.

* * *

Berlin, 28. 10. (PAT). Min. Grandi wraz z małżonką i towarzyszącymi mu urzędnikami włoskiego min spr. zagr. wyjechał wczoraj o godz. 10 wieczór, udając się z powrotem do Rzymu.

„Zasp" ustępuje

Warszawa, 28. 10 (Tel. wł.). — We wtorek pod naciskiem Poznania i wobec groźby rozłamu w Warszawie Zasp podpisał konwencję dyr Krzywoszewskiemu.

W ten sposób od soboty uruchomione będą teatry miejskie w Warszawie. (w)

Po wyborach w Szwajcarji.

Berlin, 28. 10. (PAT). Po wyborach skład rady narodowej jest następujący: 52 radykałów (poprzednio 58), katolików konserwatystów — 44 (46), socjalistów 49 (50), stronnictwa chłopsko - mieszczańskiego 30 (31), liberałów demokratów 6 (6), stronnictwa polityki społecznej 2 (3), komunistów 3 (2), stronnictwa ewangelickiego 1 (1), partj ekonomicznej genewska 0 (1).

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 28. 10. 1931

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta 71.3 kg (121 f. w. h.). 2) pszenicy 74.8 kg (127 f. w. h.). 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg., b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f. w. h.).

Ceny orjentacyjne

Żyto	22.25—	22.50
Usposobienie spokojne.		
Pszenica	22.25—	22.75
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień a) 64—66 kg.	21.25—	22.25
Jęczmień b) 68 kg	22.75—	23.75
Usposobienie spokojne.		
Jęczmień browarowy	25.50—	26.50
Usposobienie spokojne.		
Owies	22.00—	22.50
Usposobienie stałe.		
Mąka żytnia 65% wł. work.	33.50—	34.50
Usposobienie spokojne.		
Mąka pszenna 65% wł work.	33.50—	35.50
Usposobienie spokojne.		
Otręby żytnie	14.50—	15.25
Otręby pszenne	13.00	14.00
Otręby pszenne (grube)	14.00—	15.00
Rzepak	30.00—	31.00
Gorczyca	40.00—	43.00
Groch Victoria	21.00—	26.00
Groch Folgera	25.00—	27.00
Ziemniaki jadalne	2.50—	2.80
Ziemniaki fabr za kilo %	0.00—	0.14
Słoma prasowana	3.75—	4.00
Siano luźne	5.50—	6.00
Siano luźne nadnoteckie	7.00—	7.50
Siano prasowane	7.35—	8.10

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach żyta 150 tonn, pszenicy 15 tonn, owsa 95 tonn.

Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notowania.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.87½ zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.919 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach do 207.21 zł., gotówką — zł., za 100 guld. gd. w dewizach 175.76 do 176.02 zł., gotówką 175.42 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 28. 10. 1931.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Tranzakcje zawierano naogół chętniej, jednakże po kursach nieco niższych od wczorajszych.

Z pap. państw. poszukiwano w dalszym ciągu 5% poż konwers. po 40½%. również płacono za 4% poż. inwestycyjną 77.—. Z pap. lokacyjnych P. Z. K., które się nieco obniżyły w kursie handlowano 8% listy dolarowe (stare) po 77% w oddaniu, 4% listy zast. konwert. po 28¼% w transakcjach oraz 6% listami żytniemi po 13.50—13.25 w płaceniu.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez obrotu i notowania.

Ceduła Urzedowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału):

5% Pożyczka konwersyjna 40½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 77.—% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 28¼% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.50—13.25 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 77.— P.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 10. 1931.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.86½; sp.: 8.88½; kup.: 8.84½.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124.64	124.95	124.33
Holandja	361.60	362.50	360.70
Londyn	35.05	35.14	34.96
Nowy Jork kabel	8.917	8.937	8.897
Paryż	35.11	35.20	35.02
Praga	26.40	26.46	26.34
Szwajcarja	174.95	175.38	174.52
Włochy	46.40	46.52	46.28
Berlin	210.00		

Tendencja przeważnie słabsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż inwest.	76.50
4% poż inw szt. ser.	81.00
3% poż bud.	31.25
5% poż konw.	41.25
10% poż. kol	105.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—110.00

Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Dla listów zast. i pożyczek państw. tendencja niejednolita, akcjami obroty minimalne, robiono tylko Bankiem Polskim po kursie utrzymanym.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 28. 10. 1931.

Pszenica march 75—76 kg	218.00—221.00
Porosłe i słabe ziarno w wyjątkach dopuszczone.	
Tendencja mocna.	
Pastewna pszenica march. 70—71 kg	205.00—207.00
Tendencja mocna.	
Jara pszenica march. 78 do 79 kg	221.00—224.00
Tendencja mocna.	
Pszenica march. pastewna 69—70 kg	203.00—205.00
Tendencja mocna.	
Pszenica march. jara 76 do 77 kg	220.00—222.00
Tendencja mocna.	
Żyto march 72—73 kg.	191.00—193.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień	166.00—174.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	158.00—166.00
Tendencja mocna.	
Owies march	143.00—150.00
Tendencja mocna.	
Mąka pszenna	28.00—32.25
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia 70%	27.40—29.40
Najlepsze marki ponad notowania.	
Tendencja mocna.	
Ospa pszenna	10.25—10.50
Tendencja utrzymana.	
Ospa żytnia	9.50—10.00
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	21.00—28.00
Makuchy lniane	13.40—13.50
Makuchy arachid 50% loco Hamburg	0.00—12.00
Mączka arachid. 50% loco Hamburg	0.00—12.10
Wytłoki suche paryt. Berlin	6.10— 6.20
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	0.00—11.80
Śrót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	0.00—12.30

Ogólna tendencja mocna.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

O. W. P.

Wielkie zebranie Obozu Wielkiej Polski w Koźminie —

W niedzielę ubiegłą odbyło się w Koźminie wielkie zebranie O. W. P. placówki koźmińskiej. Sala Domu Katolickiego wypełniła się po brzegi Młodymi. Zebranie zagaił kierownik powiatowego wydziału O. W. P. p. Ambroszkiewicz, poczem głos zabrał referent organizacyjny Dzielnicy Zachodniej O. W. P. red. Feliks Fikus. Obszernego przemówienia red. Fikusa wysłuchano w skupieniu. Następnie odbyło się wręczenie kilkunastu nowym członkom godła organizacyjnego.

Hymnem Młodych zakończono podniosłe zebranie, które będzie niewątpliwie początkiem wielkiej i żywiołowej akcji Młodych w całym powiecie koźmińskim.

Imponujący zjazd we Lwówku w pow. nowotomyskim

Skromna w założeniu uroczystość przyjęcia nowych członków do placówki we Lwówku (pow. nowotomyski) dnia 25 b. m. zamieniła się w imponujący zjazd. Do raportu stanęła placówka Lwówek w komplecie oraz delegaci placówek: Grodzisk, Nowy Tomyśl, Opalenica, Buk, Pniewy i Bukowica — razem w sile zgórą 250 chłopa. Raport odebrał delegat Komitetu Dzielnicowego O. W. P. p. Henryk Szeib, poczem Młodzi udali się pochodem do kościoła na uroczyste nabożeństwo.

W południe odbyło się w pięknie udekorowanej sali „Hotelu pod Pocztą" zebranie, które zagaił niestrudzony kierownik placówki Lwówek p. Mroczyński. Przewodniczył zebraniu kierownik wydziału powiat. z Nowego Tomyśla p. Mańkowski. Referaty wygłosili pp. Henryk Szeib i Feliks Holasz z Poznania.

Po przemówieniach złożyło przyrzeczenie na wierność idei O. W. P. 70 nowych członków, do których z gorącem przemówieniem zwrócili się pp. Mańkowski i dr. Szamborski. Wspaniałym występem chóru O. W. P. i odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono imponujące zebranie, w którem wzięło udział poza Młodymi zgórą 400 osób.

Młodym placówki Lwówek za ich zapał i karną postawę, za ich ofiarność w służbie Narodowi należy się uznanie.

Młodzież akademicka stoi zwarcie za swą naczelną organizacją

Oświadczenie Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego

Od Poznańskiego Koła Międzykorporacyjnego otrzymujemy następujące oświadczenie:

„Poznańskie Koło Międzykorporacyjne, uznając konieczność istnienia ogólnej reprezentacji polskiej młodzieży akademickiej, ma całkowite zaufanie do Naczelnego Komitetu Akademickiego i Poznańskiego Komitetu Akademickiego, wyraża im za dotychczasową pracę swoje uznanie oraz oświadcza, że jak dotychczas tak i nadal będzie uznawało Naczelny Komitet Akademicki za reprezentację ogółu polskiej młodzieży akademickiej.

„Poznańskie Koło Międzykorporacyjne

„K! Magna Polonia, K! Lechia, K! Posnania, K! Surma, K! Chrobria, K! Baltia, K! Silesia, K! Corona, K! Helionia, K! Legia,, K! Masovia, K! Quiritia, K! Mercuria, K! Slensania, K! Laconia, K! Hermesia, K! Primislavia, K! Filomatia Posnaniensis, K! Viritia, K! Demetria, K! Aesculapia".

Wobec niesłychanego ataku młodzieży „sanacyjnej" na korporacje.

Równocześnie Poznańskie Koło Międzykorporacyjne ogłasza oświadczenie następujące:

„W ostatnich dniach wydał Związek Polskiej Młodzieży Demokratycznej dwie broszury: jedną p. t. „Informator Akademicki" drugą napisaną przez p. Erwina Kowalskiego p. t. „Dekiel i banda".

„Wobec tego, że w obu tych wydawnictwach są artykuły o polskich korporacjach akademickich, utrzymane na poziomie umysłowości członków Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej, ziejące bezsilną nienawiścią do korporacyj, oświadczamy, iż:

„1) ludzi ze Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej przestajemy uważać za członków społeczności akademickiej,

„2) sprawę obu artykułów przekazujemy Senatowi Unwersytetu Poznańskiego.

„Poznańskie Koło Międzykorporacyjne

„K! Magna Polonia, K! Lechia, K! Posnania, K! Surma, K! Chrobria, K! Baltia, K! Silesia, K! Corona, K! Helionia, K! Legia,, K! Masovia, K! Quiritia, K! Mercuria, K! Slensania, K! Laconia, K! Hermesia, K! Primislavia, K! Filomatia Posnaniensis, K! Viritia, K! Demetria, K! Aesculapia".

Z pogranicza

Wobec zamieszczonej w n-rze 456 z dnia 5 b. m. korespondencji ze Śmiłowa w pow. chodzieskim, dotyczącej tamtejszego sołtysa p. Norberta Jezierskiego, przesłał nam tenże pismo, w którem oświadczył, że nigdy nie był Niemcem i że nim nie jest, ale nie prostuje twierdzenia, że w jego domu panuje język niemiecki, (żona nie włada wogóle językiem polskim), na co nie brak świadków.

Dalej przeczy p. Jezierski, jakoby w roku 1920 był agitował na rzecz Niemiec, natomiast podaje, że był w roku 1922 aresztowany przez Niemców za zbieranie składek dla Polaków, udających się na plebiscyt górnośląski. Według świadectwa osób wiarygodnych przyczyną aresztowania ówczesnego miało jednak być coś innego, a nie to, co podaje p. J.

Co do protegowania „Bauernbundu", o którym była mowa w korespondencji, a który to zarzut p. J. stara się odeprzeć, to znany był powszechnie życzliwy jego stosunek do członków tej organizacji. Jakie zaś nastroje tam panowały w stosunku do Polaków, wystarczy na dowód przytoczyć powziętą decyzję, żeby nie sprzedawać ziemi żadnemu Polakowi.

W sprawie zebrań rady gminnej zaznacza p. J. w swojem sprostowaniu, że odbywały się one w języku polskim, a jedynie za zezwoleniem b. starosty dr. Jerzykowskiego jeden z radnych tłumaczył przemówienia polskie na język niemiecki. Według naszych zaś informacyj obrady toczyły się jeszcze w roku 1929 w języku niemieckim. Dopiero wskutek zażaleń ze strony polskiej nastąpiła wspomniana zmiana.

Nakoniec w sprawie abonowania pism niemieckich zaprzecza p. J., jakoby kiedykolwiek był abonował „Posener Tageblatt", a potwierdza jedynie fakt abonowania „Deutsche Rundschau" ze względu jakoby na swoją klientelę niemiecką. Korespondent nasz wprawdzie podtrzymuje swoje twierdzenie co do dwóch pism niemieckich, ale ostatecznie przecież nie to jest tutaj istotne, ile ich było, tylko czy były abonowane na koszt gminy; ten zaś zarzut przez p. J. pozostaje nadal nieodparty.

Gostyń w obozie narodowym

Gostyń, 27 października.

Dzisiaj wieczorem odbyło się na przepełnionej sali hotelu p. Jezierskiego z udziałem około 800 osób, w tem także przybyłych z okolicy, jak z Ponieca i Krobi, zgromadzenie Stronnictwa Narodowego z udziałem Młodych Obozu Wielkiej Polski.

Po powitaniu serdecznem przez prezesa Hejnowicza i zebranych, senator Seyda w przemówieniu swem przeciwstawił klęskowej gospodarce i polityce obozu rządowego dążenia i siły obozu narodowego, uprawniające społeczeństwo do optymizmu. W dyskusji, w której udział brali pp. Sobierajski, Hejnowicz i Seyda, poruszono sprawę osłabiania przez „sanację" żywiołu miejscowego, konieczność obrony narodowej przed niemczyzną i akcji społecznej na rzecz bezrobotnych i biednych przy zachowaniu samodzielności obywatelskiej.

Przez cały czas zgromadzenia panował entuzjazm dla obozu narodowego Jego sternikom i przedstawicielom parlamentarnym zgotowano owację.

O własny organ kas chorych

„Praca Społeczna", pismo Związku Zawodowego pracowników społecznych zamieściło artykuł, podpisany według „A. B. C." przez jednego z wyższych urzędników warszawskiej kasy chorych, w którym przemawia za utworzeniem własnego pisma jako organu kas chorych.

Autor artykułu wywodzi, że koszt takiej imprezy byłby niewielki w stosunku do jej pożytku. Ubezpieczeni, pisze między innemi, miast spędzać czas oczekiwania w poczekalniach kasy na obgadywaniu kasy i opowiadaniu sobie nawzajem skarg na tę instytucję, mieliby zajęty czas czytaniem aktualnej lektury, pouczającej o tem wszystkiem, co czyni kasa chorych dla swoich członków.

Wynika z tego, że pewnym ludziom wciąż jeszcze marzy się „radosna twórczość" mimo ciężkiej sytuacji gospodarczej i niebywałej wprost nędzy szerokich warstw społecznych.

Nauka religji w szkołach

(KAP.) „Dziennik Wileński" dnia 10 października zamieścił pod adresem władz szkolnych następujące pytanie:

„Czy prawdą jest, że w gimnazjum im. króla Zygmunta Augusta już od miesiąca nie odbywają się lekcje religji? Czy prawdą jest, że także w niektórych klasach gimnazjum im. Elizy Orzszkowej od pewnego czasu wykłady z religji zostały przerwane? Jeżeli tak istotnie jest, to bardzobyśmy pragnęli wiedzieć, kto mianowicie za podobny stan rzeczy ponosi odpowiedzialność i jak sprawa ta zostanie wreszcie zlikwidowana?"

Na zapytanie powyższe nie było żadnej odpowiedzi ani od miejscowych władz szkolnych ani z ministerstwa.

Tymczasem „Słowo Pomorskie" z dnia 23 bm. pisze:

„Z różnych stron Pomorza napływają do nas skargi rodziców na coraz większe ograniczanie nauki religji w szkołach powszechnych i średnich. W Nowemmieście od początku roku szkolnego, a więc już od niemal dwu miesięcy niema wcale katechety, ani żadnych wogóle lekcyj religji. W Tczewie od dnia 28 września niema w gimnazjum żeńskiem do tej chwili nauki religji. Księdza prof. Brodzkiego przeniesiono „dla dobra służby" w stan spoczynku, a na jego miejsce nie wyznaczono innego prefekta. Podobne wypadki zachodzą także i w innych miastach województwa pomorskiego".

O zaprzestaniu wykładów religji w niektórych szkołach Małopolski zachodniej pisał również niedawno krakowski „Głos Narodu".

Znowu wyrok uwalniający w procesie O. W. P.

Pobiedziska, 26 października.

Dnia 22 października rb. odbyła się w miejscowym sądzie grodzkim rozprawa karna przeciw członkom kierownictwa placówki Młodych Obozu Wielkiej Polski w Pobiedziskach o to, że dnia 19 kwietnia rb. zwołali uroczyste zebranie placówki z okazji pierwszej rocznicy jej założenia bez zezwolenia władzy policyjnej, i o to, że nie zgłosili placówki, jako takiej, do rejestru towarzystw politycznych.

Prokurator, w osobie znanego ze swych wystąpień komendanta miejscowego posterunku policji, p. Chrzanowskiego, oskarżał o to Bączkowskiego i referenta organizacyjnego, p. Floriana Miłostana.

Oskarżeni bronili się sami, odpierając bezpodstawne zarzuty prokuratora. Sąd po zbadaniu i zaprzysiężeniu świadków w osobach p. dr. Ed. Bartlitza, oraz p. aptekarza Wolskiego uwolnił oskarżonych od winy i kary, nakładając koszta postępowania na skarb państwa. Rozprawie przewodniczył sędzia miejscowego sądu, p. Pawłowski.

Z Stronnictwa Narodowego

Wielkie zebranie w pow. konińskim.

Staraniem zasłużonego działacza narodowego, ks. proboszcza Godlewskiego, kapelana wojsk polskich z Ameryki odbyło się dnia 18 b. m. zebranie narodowe w Grochowej (pow. koniński). Sala remizy strażackiej nie mogła pomieścić słuchaczy, którzy z dużem zainteresowaniem wysłuchali ciekawego referatu p. Grzegorzaka, kapitana rezerwy W. P. na temat obecnej sytuacji polityczno - gospodarczej. Mimo, że na sali znajdowało się dużo dotychczasowych zwolenników „Wyzwolenia" i „sanacji", to jednak wszyscy jednomyślnie oświadczyli się za programem Stronnictwa Narodowego, potępiając zarazem szkodliwą robotę „sanacji".

Dodatnim objawem było też rozkupienie przez obecnych kilkudziesięciu broszur p.t. „Państwo pogańskie, a chrześcijańskie" ks. arcybiskupa Teodorowicza.

Zebranie w pow. słupeckim

Ruszył się ostatniemi czasy organizacyjnie i powiat słupecki.

Na 24 b. m. zwołano zebranie Stronnictwa Nar. do Sługocina, któremu przewodniczył dzielny narodowiec p. prezes Józef Golcz. Sekretarzował p. Wocalewski, kierownik szkoły.

Przemówienie o dzisiejszym kryzysie gospodarczym i pracy klubu parlamentarnego Stron. Nar. wygłosił p. L. Grzegorzak.

Po dyskusji uchwalono urządzić cały szereg zebrań w innych miejscowościach i wyrazić podziękowanie posłom narodowym za dzielną obronę praw narodu polskiego na forum parlamentarnem.

Na Dalekim Wschodzie gore!

Tokio, 28. 10. (PAT). W obawie możliwości poważniejszych powikłań min. spraw zagr. polecił ambasadorowi Japonji w Moskwie wyrazić zaniepokojenie w związku z doniesieniami o przesunięciach oddziałów sowieckich na granicy mandżurskiej.

Kłopoty Anglji na Cyprze

Londyn, 28. 10. (Tel. wł.) Na Cyprze rozruchy trwają. Powstańcy palą w wielu miejscowościach składnice soli i spichrze ze zbożem, należące do rządu angielskiego, niszczą mosty i słupy telegraficzne.

Dalej donoszą, że powstańcy w swej akcji antybrytyjskiej chwycili się tych samych środków, jakiemi walczą Indje. Ludność mianowicie urządza bojkot soli angielskiej.

Zapobiegajcie chorobom!

Hasło to, obiegające całą kulę ziemską, wzywające wszystkie kulturalne społeczeństwa do walki z odwiecznym wrogiem ludzkości chorobami, zmobilizowało wszystkie twórcze umysły lekarskie do przeciwdziałania szerzącemu się złu. Jedynym, w/g dzisiejszego stanu wiedzy, wypróbowanym i zapobiegającym wszelkim infekcjom w jamie ustnej i krtani, gdzie najłatwiej się lokują zarazki grypy, anginy, dyfterytu, szkarlatyny, odry jest środek zapobiegawczy **Paramint „Erbe"**.

Paramint „Erbe" są to tabletki o przyjemnym smaku i zapachu rozpuszczane kilka razy dziennie w ustach w ilości 1—2 pastylek zapobiegają infekcji.

Paramint „Erbe" stanowią też skuteczny środek dezynfekcyjny wszędzie, gdzie zachodzić może obawa zakażenia podczas epidemji, tak w domu jak i szpitalach, szkołach i t. d. **Paramint „Erbe"** chroni przed grypą, przeziębieniem, katarem

Pw 7 815-39,37 Dr. L. K.

PIXAVON Shampoon dla każdego koloru włosów, nawet dla najjaśniejszych PIXAVON Shampoon

Tw 428

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O modnych rozmowach

Rozmowy na temat przyszłości ustroju gospodarczego świata cywilizowanego są obecnie na porządku dziennym. Gdzie człowiek nie trafi, wszędzie mówią o ewolucji kapitalizmu państwowego, o gospodarce opartej na zasadach planowości, o syndykaliźmie, faszyźmie, komuniźmie itd. Rozmowy na te tematy są jednym ze znaków czasu. Proroków, przepowiadających przyszłe kształtowanie się stosunków, nigdy nie brakło. Zaś, pod wpływem kryzysu i zaszczepionej przezeń depresji psychicznej, liczba proroków pokaźnie wzrosła. Jest ich legjon, a raczej: są ich... legjony i brygady.

W naszych feljetonach nieraz przynosimy źdźbła, mogące posłużyć do konstrukcji pewnych pojęć. Ostatnio np. zanotowaliśmy, nawiasem mówiąc: jako jedyni z prasy polskiej, wysoce charakterystyczne i słuszne zdania, zawarte w manifeście czołowych organizacyj gospodarczych Rzeszy Niemieckiej. Pragnęlibyśmy, aby szczególnie jedno zdanie z tej enuncjacji, które też wysunęliśmy jako tytuł feljetonu, uwięziło się w pamięci czytelników i posłużyło im w dyskusji z „prorokami"; zdanie to brzmi: „nie można kapitalizmu winić za błędy socjalizmu".

Myśl, w zdaniu tem zawarta, jest bardzo słuszna. Jeżeli bowiem mówi się o „winie kapitalizmu za obecny kryzys", to stale pamiętać należy, że ustrój współczesnego świata nie jest, w właściwem słowa tego znaczeniu, kapitalistyczny, a stanowi owoc nienaturalnego związku, jaki po wojnie powstał między kapitalizmem i socjalizmem. Rozbudowa etatyzmu i urządzeń społecznych odebrała kapitalizmowi przedwojennemu sporą dozę jego energji twórczej przez to, że spaczyła i skaziła podstawy, na których opiera się gospodarka prywatna.

Proces produkcji i wymiany dóbr wymaga określenia wartości. Jednak nie istnieje wartość absolutna, wartość objektywna rzeczy, jako takiej. Wartość dóbr, wyrażona w cenie, waha się zależnie od pory roku, o rozmiarów zapotrzebowania, od pogody, od wielkości produkcji i od długiego szeregu innych czynników. Stąd rzeczą niemożliwą jest ustalenie ceny w sposób niewzruszalny. Wszyscy ci prorocy i naprawiacze świata zapominają, że w dziedzinie gospodarczej działają także prawa naturalne, których bezkarnie obrażać nie można.

Je t to prawda tak oczywista, że, rychlej czy później, przedziera się do zwojów mózgowych nawet najbardziej skostniałych zwolenników gospodarki planowej. Wszak sam Lenin, pod koniec swego życia, zainicjował kurs „nowej polityki ekonomicznej" (nep), a Stalin, jest zmuszony zindywidualizować płace robotnicze, tj. przejść do płac akordowych.

Przechodząc od przykładów socjalistycznych do etatystycznych, pragniemy zwrócić uwagę na tak powszechny po wojnie objaw komercjalizowania przedsiębiorstw państwowych i samorządowych. Czyż nie jest to paradoksem, że etatysta składa pokłon przed metodami gospodarki prywatnej, powiedzmy, „komercjalnej"?

W dyskusjach takich, o jakich była mowa na wstępie, trzeba stale uświadamiać sobie, iż w życiu gospodarczem działają prawa naturalne. Można przez pewien czas lekceważyć sobie owe prawa naturalne, można je łamać i gwałcić, ale — do czasu. Kara za grzechy przyjdzie rychlej, czy później. Wszak to, co dzisiaj przeżywamy, jest ekspiacją za popełnione błędy. Ekspiacją iście dantejską, boć karą jest: niedostatek wśród dostatków...

Krótkie informacje gospodarcze

— W krajowych fabrykach narzędzi mierniczych i optycznych stan zatrudnienia jest bez zmiany i wynosi około 50 proc. normalnego stanu, gdyż wytwórnie tego działu pracują wyłącznie prawie na zamówienia rządowe.

— W tych dniach Bank Udziałowy w Lublinie ogłosił upadłość. Sprawą tą zajęły się władze sądowe, które wszczęły śledztwo.

— W ciągu ostatnich dwóch tygodni liczba bezrobotnych w Prusach Wschodnich wzrosła o 6.400 osób i osiągnęła liczbę 67.000, t. j. o 23.000 więcej, niż w roku ub.

— W ub. sobotę w Stanach Zjedn. zamknęło okienka dalsze 10 banków. Ogólna wartość depozytów w tych bankach wynosiła 13.345.927 dol.

Pieniądz i problem jego wartości

Zagadnienie pieniądza jest nader interesujące i wogóle wielkiej wagi z punktu widzenia dynamiki stosunków gospodarczych zarówno wewnętrzno-krajowych, jak i międzynarodowych. W dobie obecnej, szczególnie w ostatnich miesiącach zagadnienie to przybrało na aktualności tak dalece, że dokoła niego obracają się wszelkie problemy ekonomiczne, nacechowane troską z punktu widzenia takiego lub innego oddziaływania ich na stosunki pieniężne krajów i świata. Okazuje się, że kryzys ekonomiczny, jaki przeżywa świat cały, sięgnął już tak daleko, że rozpoczął rujnować stosunki walutowe poszczególnych państw, nie oszczędzając najbardziej w opinji powszechnej odpornych na oddziaływanie ujemnych przejawów w życiu gospodarczem. I tu właśnie na jaw wychodzi, że pieniądz nie jest zagadnieniem od życia oderwanem, jako problem sam w sobie i dla siebie, lecz jest to właściwie kwintesencja układu stosunków gospodarczych, gdyż tem lepiej mu się powodzi, im lepiej stosunki te się układają, przyczem należy mieć na uwadze całość stosunków gospodarczych, a nie poszczególne ich elementy. Innemi słowy, pieniądz jest wykładnikiem stanu gospodarczego danego kraju i przejawy w jego kształtowaniu świadczą o falowaniu w dziedzinie gospodarki krajowej.

Właśnie w dobie powszechnego zainteresowania pieniądzem ukazała się praca p. Tadeusza Adamczewskiego, naczelnego dyrektora Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu, p. t. „Pieniądz i problem jego wartości". W przejrzystym układzie autor uchwycił nietylko stan nauki obecnej o pieniądzu, lecz zarazem wyłożył swe zdrowe poglądy na rolę pieniądza w gospodarce krajowej. Z całej pracy widać, że pisał ją wielki erudyta z tego zakresu, studjujący zagadnienie pieniądza od wielu lat, co uczyniło autora jednym z najlepszych fachowców w dziedzinie zagadnień pieniężnych w Polsce. Zarazem z kartek dzieła przebija wrażenie, że pisał je ekonomista-praktyk, znający życie gospodarcze nawskroś i dla którego problemy ekonomiczne w każdym niemal zakresie nie są tajemnicą. Właśnie to, że pracę o pieniądzu napisał człowiek, odgrywający bardzo poważną rolę w praktycznem życiu gospodarczem Polski wogóle, a naszej dzielnicy w szczególności, czyni książkę nader ciekawą.

Temat ujął autor w trzech częściach. Część pierwsza, najbardziej teoretyczna, omawia istotę i rozwój pieniądza oraz rozpatruje systemy pieniężne. Część druga zajmuje się teorją wartości pieniądza i porusza sprawę funkcjonowania pieniądza jako miernika wartości. Wreszcie w trzeciej części zawarta jest analiza wahań siły nabywczej pieniądza w ostatnich dziesiątkach lat aż do ostatniego przewrotu cen w latach 1929/31 włącznie.

Wartość pieniądza jest problemem, który wywołuje dużo sporów dlatego, że wielu ludzi na tę kwestję zapatruje się częstokroć jednostronnie. Jedni twierdzą, że wartaść pieniądza zależy tylko od samego ustroju systemu pieniężnego, wobec czego skłonni są traktować proble mpieniężny w oderwaniu od reszty zjawisk gospodarczych. Inni przypisują wahania wartości pieniądza różnym czynnikom gospodarczym, jak np. przejawom w dziedzinie kształtowania się dochodu i majątku społecznego, natomiast pomijają sprawę organizacji systemu pieniężnego. Otóż autor twierdzi poprostu, że proces kształtowania się wartości pieniądza jest zjawiskiem złożonem, na które składa się szereg czynników wzajemnie na siebie oddziaływujących, przyczem żadnego z nich nie można traktować oddzielnie jako dominującego w oderwaniu od innych, ponieważ każda zmiana każdego czynnika znajduje oddźwięk w zmianach innych czynników. W związku z tem praktyczne rozwiązywanie problemów pieniężnych odbywać się musi przy uwzględnieniu czynników zarówno techniczno-pieniężnych, jak również ogólno-gospodarczych.

Rozwinąwszy problem wartości pieniądza, autor przechodzi do praktycznego rozpatrzenia wahań siły nabywczej pieniądza w okresie od 1878 r. aż do ostatniego przewrotu cen w latach 1929/31, przyczem obszerniej zatrzymuje się nad obecnie przeżywanem przesileniem gospodarczem. Ciekawe jest ujęcie zagadnienia stabilizacji cen oraz wyjścia z obecnie przeżywanego przesilenia. Środki, jakie autor wysuwa na zaradzenie bolączkom przesilenia, aczkolwiek mają na widoku zagadnienie pieniądza, jednakowoż zawierają w sobie trafnie ujęte najważniejsze postulaty natury ogólno-gospodarczej, co jeszcze raz utwierdza w przekonaniu o ścisłym związku organicznym kwestji pieniądza z całokształtem zagadnień gospodarczych.

Książka p. Adamczewskiego, którą wyżej pokrótce scharakteryzowaliśmy, z całą pewnością zwróci uwagę wszystkich tych czynników w Polsce, które zajmują się sprawami pieniądza nietylko teoretycznie, ale i praktycznie. Tak samo praca ta jest nader cennem źródłem dla tych wszystkich, którzy zajmują się badaniami nad zagadnieniami ekonomicznemi, w szczególności zaś dla studentów naszych wyższych uczelni, dla których ma znaczenie doskonale ujętego podręcznika.

St. Cz.

Pod znakiem deflacji?

Instytut Badania Konjunktur Gospodarczych i Cen w następujący sposób charakteryzuje ogólną sytuację gospodarczą:

Konjunktura światowa m. in. po wstrząsie, wywołanym spadkiem funta angielskiego, odznacza się dużą chwiejnością. Zaostrzenie kryzysu finansowego odbywa się w Stanach Zjednoczonych; wzrost objawów kryzysowych zauważyć można i we Francji, gdzie dotychczas poziom produkcji był tylko nieznacznie obniżony, obecnie zaś redukcja wytwarzania odbywa się w dość silnem tempie. Kryzys światowy zaczyna odczuwać również Rosja sowiecka, której eksport maleje skutkiem kurczenia się rynków zbytu, co wywołuje objawy trudności w spłacie zobowiązań za towary importowane. Czynniki powyższe działać będą w kierunku zmniejszenia obrotów handlu światowego.

Sytuację w Polsce cechuje dość znaczna odporność czynników, zależnych od rynku wewnętrznego. Nie da się jeszcze ocenić rozmiarów ujemnych skutków zawieszenia waluty złotej w szeregu państw, co utrudniłoby walkę konkurencyjną eksportu polskiego i zmniejszyło jego rentowność Zdecydowana polityka utrzymania równowagi budżetowej kasuje niebezpieczeństwo inflacji, co jest dodatnim momentem w ogólnej sytuacji gospodarczej.

Napięcie na rynku pieniężnym trwa nadal. Banki zmniejszyły swoją działalność kredytową, zaznaczył się natomiast pewien nacisk na Bank Polski. Istniejące w dalszym ciągu objawy deflacji działały w kierunku ograniczenia ogólnej działalności gospodarczej, pogarszając stan wypłacalności.

W wyniku procesów deflacyjnych (w Polsce i na rynku światowym), ceny spadły, co jeszcze bardziej podkreśliło rozbieżność ruchu cen na wolnym rynku (które się obniżały), od niezmiennych cen skartelizowanych. W październiku ujawniła się mocniejsza tendencja na rynku zbożowym.

Rozmiary produkcji przemysłowej uległy zmniejszeniu w zakresie produkcji dóbr wytwórczych, w związku ze słabym stanem działalności inwestycyjnej oraz wcześniejszem, niż zwykle zakończeniem sezonu budowlanego. W produkcji dóbr spożycia odbywało się ożywienie sezonowe, w szczególności w przemyśle włókienniczym, skórnym i odzieżowym.

Na rynku pracy, skutkiem wcześniejszego zakończenia sezonu budowlanego, liczba robotników bezrobotnych pozostawała bez zmiany, podczas gdy normalnie bezrobocie we wrześniu naogół jeszcze się zmniejsza.

Notowany ostatnio spadek cen nierogacizny oraz trudności, piętrzące się przed naszym eksportem hodowlanym, w związku z ciężką sytuacją finansową głównych krajów importujących, wpłynęły na dalsze pogorszenie się położenia warsztatów rolnych. Nieznaczne polepszenie się ceny zboża jedynie w niewielkim stopniu odbiło się na ogólnej sytuacji wsi. Położenie finansowe wsi uległo wyraźnemu pogorszeniu, wyrażającem się w pozasezonowym wzroście protestowanych weksli.

W handlu detalicznym obroty zwiększyły się sezonowo; dość znaczny wzrost obrotów dotyczy artykułów monopolowych, odzieżowych i artykułów spożywczych. Tempo spadku importu uległo zatrzymaniu. We wrześniu nawet nastąpił ponadsezonowy wzrost przywozu. Zatrzymanie się spadku importu dotyczy półfabrykatów przemysłowych i maszyn, podczas gdy przywóz wyrobów gotowych spadał (zresztą nieznacznie w dalszym ciągu i we wrześniu osiągnął najwyższą w okresie od 1-szej połowy 1926 r. cyfrę 36.0 milj. zł.) Szanse eksportu w związku ze spadkiem funta i zawieszeniem waluty złotej w niektórych państwach europejskich, (np. Finlandj, co zwiększa walkę konkurencyjną na rynku drzewnym), naogół się zmniejszyły.

Kursy akcyj przemysłowych spadły o 12,6 proc. Wartość giełdowa akcyj przemysłowych na giełdzie warszawskiej, w porównaniu do wartości nominalnej wynosiła we wrześniu 27,8. Wartość giełdowa akcyj bankowych była wyższa i wyraża się w cyfrze 95,1.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Ważne dla polskich eksporterów do Węgier.** Firmy polskie, eksportujące na Węgry i mające z tego tytułu pretensje do węgierskich importerów powinny się zwracać do swoich węgierskich odbiorców osobnem pismem i w niem żądać wyraźnie wskazania daty i numeru podania wniesionego przez firmy węgierskie do Banku Narodowego o przydział waluty na wypłaty zagraniczne. Podanie takie bowiem musi być wniesione przez firmy węgierskie do Izby przemysłowo - handlowej w Budapeszcie (która występuje w roli opinjodawcy) oraz do Banku Narodowego. Kopję tego wezwania do importera węgierskiego oraz kopję odpowiedzi na to wezwanie winien każdy eksporter polski przesłać do wiadomości Konsulatu R P. w Budapeszcie (Kossuth Lajos-téz 13/15), który zajmie się sprawdzeniem, czy istotnie podanie było wniesione, a następnie będzie popierał w Banku Narodowym pomyślne jego załatwienie.

(k) **Tranzyt koni polskich przez Niemcy.** Do niedawna niemieckie przepisy weterynaryjne nie pozwalały na karmienie i pojenie koni polskich, idących tranzytem przez Niemcy, co powodowało w konsekwencji wyczerpanie zwierząt przewożonych w takich warunkach, a w związku z tem spadek cen na polskie konie rzeźne. Ostatnio sprawą niehumanitarnego traktowania zwierząt żywych podczas kilka dni trwającego transportu zainteresowało się niemieckie towarzystwo opieki nad zwierzętami „Welttierschutz und Deutscher Tierschutz" w Berlinie, któremu udało się w wyniku bardzo energicznych starań wywalczyć u władz Rzeszy zezwolenie na wyładowanie koni w Berlinie na dworcu „Lehrter Bahnhof", gdzie będzie można odtąd konie wyładować, napoić i nakarmić. Rozporządzenie niemieckich władz kolejowych pogłębiło ten przepis, wprowadzając obowiązek bezwzględnego wyładowania każdego transportu koni, który bądź już znajdował się 36 godzin w drodze, bądź też, o ile taki okres czasu dzieli go od najbliższego punktu wyładowania. Powyższe zarządzenie ma szczególne znaczenie dla eksportu koni z Polski na największe rynki zbytu na ten artykuł, a mianowicie Francji, Belgji i Holandji, do których to państw przewozi się miesięcznie kilka tysięcy koni polskich tranzytem przez Niemcy. Ulga powyższa niewątpliwie wpłynie korzystnie na jakość i cenę konia polskiego na rynkach odbiorczych. (az)

(k) **„Spójnia" Sp. Akc. w Nochowie, (p. Śrem). Hodowla Nasion.** W dniu 22 października br. w lokalu Banku Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego odbyło się walne zgromadzenie akcjonarjuszy Spółki Zebranie zagaił i przewodniczył prezes rady nadzorczej p. dyr. M. Scheffs, który udzielił głosu dyr. Zarządu p. Laudowiczowi który przedstawił sprawozdanie i bilans z rachunkiem zysków i strat za rok 1930/31. Rok sprawozdawczy był dla Spółki bardzo ciężki z powodu niebywałego spadku cen na nasiona, przytem ogólna zła konjunktura doprowadziła Spółkę do strat. Bilans zamyka się sumą 428 212,71 zł. Zebrani przyjęli bilans z rachunkiem zysków i strat i udzielili pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej, a straty wynoszące 72 tys. zł. pokryto z funduszu rezerwy specjalnej, co też zebrani uchwalili. Następnie zebrani uchwalili zmianę statutu w myśl rozporządzenia Prezydenta R P. z roku 1928. Dywidendy nie uchwalono. Nowy skład rady nadzorczej jest następujący: pp. Zd. Skrzydlewski Józef Marciniec, Jan Wachowiak, Antoni Muślewski i FranciszekSciesiński.

Z ZAGRANICY

(z) **Obniżenie taryfy towarowej na kolejach niemieckich.** W dniu 1 listopada rząd Rzeszy wprowadza w życie nową taryfę towarową na niemieckich kolejach państwowych. Poszczególne stawki obniżone zostaną o 1,4 do 20 proc. Zmniejszy to dochody kolei o 65 milj. mkn Rozporządzenie dotknie w szczególności silną obecnie konkurencję samochodów towarowych, których zasięg i sieć rozwinęła się w Niemczech w ostatnich dwóch latach bardzo poważnie.

(z) **Pokrycie złotowe Banku Holenderskiego — 77,5 procent.** Bilans holendersk ego banku emisyjnego z 19 b. m. wykazuje w porównaniu z zestawieniem z 13 b m. wzrost zapasu złota o 12.3 miljony do 840.5 milj. guldenów, przy równoczesnym dalszym spadku obiegu biletów bankowych o 10 milj. do 1.046 milj guld Pokrycie banknotów wyłącznie złotem podniosło się z 75.5 na 77.5 proc., a pokrycie złotem i srebrem z 78,3 na 80,3 proc.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Oszukańcze bankructwo trzech braci Konów

Mojżesz, Majer i Noach Konowie aresztowani — Pasywa 700 000 zł, aktywa tylko 92 zł

Na zarządzenie sędziego śledczego aresztowano i osadzono w poznańskiem więzieniu sądowem właścicieli składu bławatów, prowadzonego pod firmą Bracia M. i M. Kon i S-ka przy ul. Woźnej 10. Do więzienia powędrowali Mojżesz Kon, mieszkający przy ul. Mickiewicza 7 i jego dwaj bracia Majer i Noach Konowie, mieszkający przy ul. Szwajcarskiej 15. Aresztowanie nastąpiło na zasadzie art. 47 k. k. i art. 239 ustawy upadłościowej.

Wspomniana firma żydowska ogłosiła upadłość, zarywając swych wierzycieli na sumę 700 tys. zł. Aktywa wynoszą zaledwie 92 zł (dziewięćdziesiątdwa złote!). Zarzuca się im oszukańcze bankructwo i usunięcie towarów. Wierzyciele poszkodowani, to głównie firmy łódzkie. Upadłość ogłoszono 2 czerwca br., a odtąd wydział wierzycieli w ciągu kilku miesięcy zdobył niezbite dowody oszukańczego bankructwa.

Pod firmą Bracia M. i M. Kon i S-ka wspomniana trójka żydowska prowadziła w Poznaniu wielką hurtownię włókienniczą, nabywając towary niemal wyłącznie w firmach łódzkich. W marcu 1930 r. firma Bracia Kon wniosła podanie o odroczenie wypłat, czem zaskoczyła większość wierzycieli, oceniających dotąd optymistycznie stan finansowy spółki. Po uzyskaniu odroczenia wypłat właściciele firmy zaczęli coś kręcić i uchylać się od częściowego nawet pokrywania zobowiązań, a jeszcze przed upływem pierwszych trzech miesięcy nadzoru sądowego, wnieśli o postępowanie układowe i zaproponowali wierzycielom 50 proc. należności. Postępowanie to trwało do końca r. 1930 przyczem właściciele firmy wyprzedawali towary ubocznie, inkasując na własny rachunek wierzytelności u klientów. Zainkasowane sumy nie były uwidocznione w księgach, widocznie odtąd prowadzono księgowość „żydowską". W ten sposób wyprzedano prawie cały zapas towarów, oszacowany w bilansie nadzorczym w lutym 1930 r. na sumę 700 tys. zł. Wierzytelności było wówczas 236 tys. Pod koniec ubiegłego roku jeden z wierzycieli, w porozumieniu się z firmą Bracia Kon jeszcze przed zakończeniem postępowania układowego, wniósł o uchylenie nadzoru sądowego, co też nastąpiło w grudniu ub. roku. Pozostałe na składzie towary i urządzenia zajęły władze skarbowe uzyskując z ich sprzedaży zaledwie 7 tys. zł.

Już z początkiem roku bieżącego wniesiono przeciwko Konom doniesienie karne, jednak zręcznie poplątane interesy przedłużyły ogromnie śledztwo, które dopiero w ostatnim czasie posunęło się do tego stopnia, iż sędzia mógł wydać rozkaz aresztowania.

Wniesiono o upadłość głównie w celu stwierdzenia, że przy pasywach przekraczających sumę 700 tys. zł i stwierdzonej poprzednio nadwyżki bilansowej obecnie aktywa wynoszą zaledwie 82 zł. (k)

Z kościoła św. Małgorzaty

Świątynia posiada nowe dzwony — Nieco o przeszłości

Kościół parafjalny na Śródce pod wezwaniem św. Małgorzaty pozbawiony był dzwonów, które w czasie wojny światowej zabrali Niemcy. Od chwili odzyskania niepodległości było usilnem staraniem miejscowych duszpasterzy, aby dla prastarej świątyni uzyskać znowu dzwony. Szczególnie wiele starań w tym kierunku położył b. proboszcz ks. Grzegorz Kucharski, któremu też z pomocą chętnych parafjan udało się dopiąć celu. Znana na tut. terenie odlewnia dzwonów A. Białkowskiego dostarczyła niedawno temu 3 piękne dzwony — które z braku miejsca do tej chwili wisiały na tymczasowem rusztowaniu na dziedzińcu kościoła. Obecnie dzwony umieszczono w dzwonnicy. Przy odnowieniu dzwonnicy znaleziono dwa „serca" starych dzwonów. Na dzwonnicy wiszą obecnie 4 dzwony: pod wezwaniem św. św. Małgorzaty, Grzegorza, Teresy i „sędziwa" sygnaturka pochodząca jeszcze z 1538 roku.

Józef Łukaszewicz w swym opisie historycznym podaje, że kościół św. Małgorzaty, jest może jednym z najdawniejszych kościołów w Poznaniu. Paweł I. biskup poznański, zmarły 1242 r. osadził przy nim Dominikanów, poczem dwa lata później, gdy ich przeniesiono do części miasta po lewym brzegu Warty, kościół św. Małgorzaty stał się parafjalnym. Księża świeccy zarządzali nim do drugiej połowy 17. wieku, poczem przyszli ks ks Filipini. W roku 1805 biskup poznański ks. Ignacy Raczyński zniósł Filipinów poznańskich, a kościół św Małgorzaty wcielił do kościoła katedralnego.

W starożytnym tym kościele mieści się kilka pomników przeszłości, a w starych księgach kościelnych, zaczynających się od roku 1639, znajdują się notatki o poważnych zdarzeniach miejscowych, jak o powietrzu morowem, o pożarach, powodziach i t. p., o konfederacji barskiej, o szkołach komisji edukacyjnej i t. d. (z)

KALENDARZYK

Środa, 28 października 1931.

Słońce: wschód 6.40 — zachód 16,32 — długość dnia 9 godzin 52 min.

Księżyc: wschód 16,48 — zachód 8,35 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska 0 st. Cels. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 754 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 6 st. Cels., najniższa — 1 st. C.

Przepowiednia pogody na czwartek: Chłodno i mglisto, skłonność do opadów śnieżnych.

Kal. rzk.: Szymon i Juda — jutro Narcyz B.

Kal. słow.: Władybog — jutro Dalemił.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41 — Apteka Św Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka Św. Marcina, ul Fr. Ratajczaka 12.

Wilda: Apteka „Fortuna", Górna Wilda nr 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Łazarz: Apteka p Plucińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ul. Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską", ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Poświęcenie kościoła w Górczynie.** Dnia 1 listopada rb. o godz. 9 odbędzie się w Górczynie uroczystość poświęcenia tymczasowego kościoła. Poświęcenia dokona J. Em. Ks. Kardynał Prymas.

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Czytelnia dla Kobiet** przypomina o kursach robót ręcznych, które obejmują: trykotaż ręczny, twedy, koronki (filet, klockowe, irlandzkie), artystyczne cerowanie, batik, liworyzacja, oraz malowanie na porcelanie. Zgłoszenia przyjmuje codziennie Czytelnia dla Kobiet ul. Kantaka 9, II ptr. od 11—13 i od 17—19.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Stow. Pań Mił. św. Wincentego a Paulo przy Farze p. w. N. M. P.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 29 bm. o godz. 19,15 na sali Marianum u OO. Jezuitów przy ul. Szewskiej nr. 18.

— * **Towarzystwo Słowiańskie** w Poznaniu urządza zebranie członków z odczytem prof. dr. H. Ułaszyna na temat. „O Macierzach słowiańskich z powodu stulecia Macierzy Czeskiej". Zebranie to odbędzie się w piątek, dnia 30 bm o godzinie 20 w sali 22 Collegium Minus. — Goście mile widziani.

— * **Zebranie Sekcji Eucharystycznej Sodalicji Pań Miejskich** w Poznaniu odbędzie się w piątek 30 bm. o godz. 17 w sali św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego nr. 22. Na porządku obrad wykład ks. dr. Abta n t. „O liturgicznych modlitwach mszy św".

— * **Zrzeszenie Wykwal. Technicznych Sił Laboratoryjnych.** W niedzielę, dnia 8 listopada rb. odbędzie się o godzinie 11 w Zakładzie Mikrobiologji Lekarskiej U. P., ul. Wały Wazów 25, pierwsze posiedzenie naukowe. Wykłady wygłoszą: pp. doc. dr. Adamski z bakterjologji, Sworowski Czesław o sterylizacji.

— * **Stowarzyszenie Polaków z Ameryki.** Walne zebranie odbędzie się w niedzielę 15 listopada rb. w sali p. Bajerowej, pl. Bernardyński. Początek o godzinie 16. Wszystkich Polaków z Ameryki, zamieszkałych w Poznaniu i okolicy, prosi zarząd o przybycie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Społeczne biuro bezpłatnego pośrednictwa pracy przy Związku Pracowników Kupieckich** zwraca się tą drogą do wszystkich firm przemysłowych i handlowych, które mają zapotrzebowanie sił kupieckich z każdej dziedziny handlu, biurowości itp., żeby zechcieli takowe zgłaszać do wspomnianego biura. Biuro dysponuje siłami wykwalifikowanemi w każdej branży. Adres biura: Poznań, ul. Podgórna 12 b. II p. tel. 22-88.

— * **Zarząd Okręgu I. Tow. Uczestn. Powstania Wlkp. 1918-19** zawiadamia, że ku uczczeniu pamięci poległych członków odbędzie się w niedzielę 1 listopada na cmentarzu farnym przy ul Bukowskiej o godz. 17 tradycyjny obchód żałobny. Zbiórka o godz. 16.30 przed Zamkiem — Komendantem całości jest komendant Okręgu I. druh por rez Koczorowski.

— * **25-lecie Towarzystwa Łowieckiego w Poznaniu.** Jak już donosiliśmy, powstałe przed 25 laty z tak szlachetnych pobudek Towarzystwo Łowieckie obchodzi w dniu 31 bm. (sobota) 25 letnią rocznicę swego istnienia. Rano o godz 10 odbędzie się nabożeństwo w kościele św. Marcina. Po południu o godzinie 6 zaś w lokalach klubu uroczyste zebranie z następującym programem: 1) Zagajenie przez prezesa p. generała Unruga. 2) Wybór i przemówienie marszałka zebrania. 3) Przemówienia delegatów i gości. 4) Krótki szkic historyczny Towarzystwa (Prof. dr. Karwowski) 5) Kilka uwag o nowej ustawie łowieckiej (dziekan fakultetu rolniczo - leśnego, prof. dr Schechtel). O godzinie 8 skromna kolacja na Białej Sali Bazarowej. Po kolacji zebranie towarzyskie w lokalach klubu. Uroczystości zapowiadają się bardzo okazale, ponieważ przedstawiciele władz cywilnych i wojskowych, duchowieństwa, Uniwersytetu, Syndykatu prasy oraz wielki zastęp członków i gości łaskawie zapowiedzieli swoje przybycie.

— * **Tow. b. żołnierzy 14 pułku art. pol. Wlkp.** Podaje się do wiadomości, że sekretarjat mieści się w czerwonych koszarach 14. p. a p. w świetlicy 5 baterji przy ul. Solnej nr. 2 i jest czynny w sobotę od godz. 18—20.

— * **Tow Uczestników Powstania — dzielnica Jeżyce.** Zbiórka do wzięcia udziału w uroczystości żałobnej odbędzie się w niedzielę 1 listopada o godz. 16.30 przy Zamku Stawienie się wszystkich druhów obowiązkowe. Komendant.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Z targu.** Dnia 28. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 3,40—4,00 zł; masła mleczarskiego 4,20—4,80 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 2,00—2,30 zł; litr śmietany 1.60—2.00 zł; litr mleka pełnego 24—28 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 2.00 do 2.20 zł; słoniny wędzonej 2,60—2,80 zł; wieprzowiny 1.80—2.40 zł; wołowiny 1.60 do 2.80 zł; cielęciny 1.60—2.80 zł, skopowiny 2,40—3.20 zł; koziny 1,40—1.60 zł; smalcu 2.00—2.60 zł; za drób: 1 para kurcząt 3,00—3.70 złotych; kura 3.50 do 6.00 zł; perlica 3.00—4.00 zł; kaczka 3.00 do 5.00 zł; gęś 8.00—11.00 zł; para gołębi 1.50 do 1.80 złotych; para kuropatew 3,00 złote; królik 2.00 zł; bażant 4.50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3.00—3.60 zł; lina 3.20—3.60 zł; okonia 1.20—2.00 zł; karasia 1.20—2.60 zł; białych ryb 0.80—1.60 zł; sandacza 3.60—4.00 zł; 1 kg leszcza 2,40 zł; 1 kg suma 2.80 zł; 1 kg szczupaka 3,00—3.60 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0.30—0.70 zł; szpinaku 30 groszy; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1.20 złotych; pęczek rzodkiewek 10—15 gr; główka zielonej sałaty 10—20 gr; rabarberu 20—30 gr; włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafjor 0.30—1.00 zł; 1 kg. kalarepy 0.20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; selera 0,70—1,00 zł; owoce: 1 kg. pomidorów 1,00—1.20 zł; 1 kg jabłek 0,40—1.00 zł; 1 kg gruszek 0.40—1.00 zł, 1 kg. winogron 1,00—2.40 zł; za grzyby: 1 kg kurków 1.00 do 1.20 zł; 1 kg zielonych grzybów 1.00 do 1.20 zł; 1 kg podpieniek 40—60 gr; 1 kg. głogu 40 gr. — Targ niezbyt ożywiony, dowozy średnie, ceny nabiału i jaj nieco droższe. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Wybuch gazownika.** Przy sprawdzaniu gazownika samochodu przez p. Franciszka Banaszewskiego przy ul. Szamarzewskiego 31. nastąpił niespodziewany wybuch. Eksplodujący gazownik zapalił samochód. Powstały szkody na około 4 tys zł. Ogień stłumiła miejska straż pożarna. (k)

— * **Tajemnica walizki podróżnej.** Na ul. Głównej znaleziono wielką ceratową walizę ciemnobrązowego koloru. Zawartości walizy nie stwierdzono jeszcze z powodu braku klucza. Jest przypuszczenie, że walizę zgubił przejeżdżający tędy samochód. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Kula rewolwerowa w sypialni.** We wtorek wieczorem legły z trzaskiem na podłodze, rozbite uderzeniem jakiegoś pocisku szyby w mieszkaniu 104 przy Pl. Sportowym 3 zajmowanem przez p Józefa Frankowskiego. Przy bliższem badaniu mieszkania znaleziono na krześle pokoju sypialnego kulę rewolwerową, która przebiła 2 szyby. Sprawcy tajemniczego strzału nie zdołano jeszcze ujawnić. (k)

— * **Kradzieże i włamania.** Z przedpokoju mieszkania p. Marji Suchockiej przy ul Marcelego Mottego 7 a skradziono 2 płaszcze męskie, płaszcz damski i kapelusz męski wartości 300 zł. — Przy ul. Chełmońskiego 21 włamali się nieznani złoczyńcy do jednego z mieszkań i skradli futro oposowe wartości 1000 zł. (k)

— * **Ujęcie włamywaczy.** W ostatnich dniach ujęła policja kilku włamywaczy i wyświetliła kilka wypadków kradzieży, przyczem znaleziono skradziony towar. Jako sprawcę kradzieży w mieszkaniu p. Marjana Michalskiego przy ul. Działyńskich 7 ujawniono mieszkającego przy ul. Górnej Wildzie 24 Stanisława Stasiaka, któremu też odebrano jeszcze część skradzionych rzeczy. — W sprawie kradzieży bielizny u p. Włodzimierza Szewczuka przy Górnej Wildzie 127, przytrzymano niejakiego Franciszka Batoszaka (bez mieszkania). Skradzioną bieliznę sprzedał on już. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Skazanie sołtysa.** Za sprzeniewierzenie stanął przed sądem okręgowym sołtys gminy Stobnica w powiecie obornickim Antoni Bukowski. Oskarżony do winy się nie przyznał, lecz dowód prawdy został przeprowadzony na podstawie zeznań świadków i ksiąg wójtowskich, z których wynikało, że książkował on tylko wydatki i drobne wpływy do kasy, a sum grubszych nie notował, lecz chował je do kieszeni. W ciągu krótkiego czasu zdołał on tym sposobem zdefraudować wcale pokaźną kwotę, bo 1 780 zł. Oskarżony urządzał się w ten sposób, że wydawał kwity za pobrane sumy, na których czynił adnotacje, pozwalające przypuszczać, że pozycja została należycie zapisana. Nieporządki w kasie stwierdziła dopiero komisja rewizyjna. Sąd po przeprowadzeniu postępowania dowodowego wymierzył Bukowskiemu karę jednego roku więzienia. (z)

— * **Za ułatwienie ucieczki z więzienia.** Za niedbalstwo w służbie odpowiadał we wtorek przed sądem okręgowym

Przy dolegliwościach żołądkowo - kiszkowych, braku apetytu, atonji kiszek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach ogólnem podrażnieniu, bólach głowy migrenowych zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej **„Franciszka-Józefa"** wywołuje doskonałe opróżnienie przewodu pokarmowego. Żądać w aptekach i drog.
nw 6540

Wiryliści

Poznańskiego Komitetu Akademickiego

zwołują na środę, 28 października

wielkie zebranie informacyjne

dla nowozapisanych studentek i studentów U. P. i W. S. H. o godz. 20 w auli U. P.

Bratnie Pomoce — Poznańskie Koło Międzykorporacyjne — Delegacja Kół Prowincjonalnych — Zrzeszenie Kół Naukowych — Akademicki Związek Sportowy.

Franciszek Fasiński, dozorca więzienny w Czarnkowie, a Marta Sikorowa z Bucza (pow. czarnkowski) równocześnie za udzielenie pomocy w ucieczce swemu mężowi Janowi z więzienia czarnkowskiego. Oskarżony Fasiński tłumaczył się, że znając przepisy, nie miał zamiaru dopuszczać się niedbalstwa, lecz pozwolił przybyłej z wielką prośbą Sikorowej na widzenie się z mężem, przyczem zrewidował, czy posiada jakie niedozwolone rzeczy. Było to w pierwsze święto Zielonych Świąt i żal mu było kobiety. Sikorowa natomiast tłumaczyła się, że swemu mężowi nie przemycała pilniczka, aby mógł przepiłować kraty i sądziła, że prosił o pilnik, aby w wolnych chwilach mógł wyrzynać sobie różne przedmioty. Mąż jej odsiadywał karę 5-letniego więzienia. Na dowód, że przyniosła mu „piłkę" nie w złych zamiarach, dodała, że dzierżyła ją w ręce, lecz dozorca jej nie zauważył. Jan Sikora przepiłował kraty i uciekł, lecz został ujęty. Sąd uznał winnym Fasińskiego i skazał go na 10 zł grzywny a w razie nieściągalności na 2 dni aresztu. Tłumaczeniom Sikorowej sąd nie dał wiary i wymierzył jej karę 7 dni więzienia, odraczając tę karę na przeciąg 2 lat. (z)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Chruszczyn,** pow. odolanowski. (Ponury dramat w rodzinie.) W ubogiej zagrodzie Andrzeja Sójki w Chruszczynie, rozegrał się ponury dramat. Rano dnia 24 bm. znaleziono w chlewie (na strychu) Andrzeja Sojkę, który w postawie klęczącej wisiał na powrozie. Czy zachodzi wypadek samobójstwa, czy zabójstwa, wyjaśni śledztwo, które prowadzi posterunek P. P. w Daniszynie — Ogólnie wiadomą jest rzeczą, że denat prowadził bardzo nieszczęśliwe pożycie małżeńskie tak, że nieraz dniami całemi usuwał się z domu. W poprzedzającą noc miała się podobno odbyć ostra kłótnia małżeńska, w której został, jak zwykle, obitym. Możliwem, że te stosunki rodzinne spowodowały u niego myśl a wreszcie dokonanie samobójstwa przez powieszenie. (M)

— * **Chodzież.** (Ze sportu.) Dnia 22 b. m. odbyło się w lokalu p. Lippoka zebranie organizacyjne celem założenia nowego Towarzystwa sportowego. Zebranie zagaił p. St. Lippok, przedstawiając w krótkich słowach stan sportowy w naszem mieście. Nowe towarzystwo sportowe przybrało nazwę Klub Sport. „Start". Po przyjęciu 42 członków przystąpiono do wyboru zarządu, w skład którego weszli pp.: Pszczółka — prezes, Starosta Fr. — sekretarz, Rutkowski — skarbnik.

— (Święto Chrystusa - Króla.) W niedzielę rano ks. W. Frąckowiak odprawił uroczystą sumę, a okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prob. Kurpisz. Po południu o godzinie 4 w sali Hotelu Dworcowego odbyła się uroczysta akademja. Zagaił ją prezes Parafj. Akcji Katol. p. aptekarz Maniewski. Na dalszą część uroczystości złożyły się śpiewy Chóru Kościelnego, wiersze i referat prezesa Parafj. Ligi Katolickiej p. Gapińskiego. Pod koniec zabrał głos ks. prob. Kurpisz, wyjaśniając zebranym istotę Akcji Katolickiej. (jm)

— * **Margonin.** (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) W ubiegłą niedzielę odbyło się zebranie Tow. Powstańców i Wojaków w lokalu druha Neumana. Zagaił je prezes ks. prob. Napiątek. Długa dyskusja wywiązała się nad sprawą złożenia wszystkich poległych powstańców, pochowanych na tut. cmentarzu, do wspólnego grobu i wystawienia nad grobem pięknego pomnika. Sprawę tę poruczono zarządowi do dalszego załatwienia. Prezes, ks. prob. Napiętek, wygłosił treściwy wykład z okazji 600 rocznicy bitwy pod Płowcami. Tow. Powst. i Wojaków w dniu 11 listopada bierze udział tylko w pochodzie do kościoła i w nabożeństwie, natomiast w defiladzie przed pomnikiem udziału brać nie będzie, gdyż pomnik nie jest poświęcony i dlatego, że w pomnik wmurowano puszkę, zawierającą paszkwil na tut. ks. prob. i prezesa Pow. i Woj.

— (Ujęcie złodzieja.) W ubiegłym tygodniu skradziono pani Schramm z Margonina-wsi około 1000 zł w gotówce i różne przedmioty wartościowe. Jako sprawcę kradzieży ujęto kilkakrotnie już karanego Wojteckiego Jana z Margonina, przy którym znaleziono 170 zł. — Pomocnikiem był Mania Werner, również już karany. Osadzono ich w tut. więzieniu sądowem. (jm)

— * **Koronowo.** (Z Tow. Powstańców i Wojaków.) Zebranie miesięczne odbyło się w niedzielę 25 bm. na sali p. Golnikowej. Przewodniczył wiceprezes p. dyr. Baier. Sprawozdanie z działalności Zw. Tow. P. i W. w Poznaniu oraz referat o obronie przeciwlotniczej odczytał sekretarz p. Pruss. W dyskusji nad referatem p. wiceprezes podkreślił niebezpieczeństwo strasznej zmory, która ukaże się nad narodami w postaci atakóów gazowych w przyszłej wojnie. Uświadomienie i przygotowanie obrony narodu leży w orbicie działalności Tow. P. i W. Ze względu na ciężkie czasy postanowiono zaniechać urządzenia zabawy w listopadzie.

— (Z ochronki.) Ochronka urządziła w niedzielę 25 bm. popis dzieci. Odegrano obraz religijny: „Potęga Najśw. Marji Panny". Prócz tego w programie znajdowały się deklamacje, pląsy etc. Dochód przeznaczony będzie na urządzenie gwiazdki dla najbiedniejszych dzieci.

Modrze

Agencję Kurjera Poznańskiego przejmuje z dniem 1 listopada r. b. p.

Józef Jakubowski

Modrze

Zamówienie oraz przedpłatę na **listopad** i dalsze miesiące, prosimy uskuteczniać tylko u **p. Jakubowskiego**. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

— (Eksport bekonów.) Grupa przedsiębiorców duńskich zakłada w miejscowej, nowocześnie urządzonej rzeźni miejskiej — bekoniarnię. Kontrakt z władzami miejskiemi został już zawarty. Obecnie czyni się niezbędne przeróbki i instalacje, konieczne do tego rodzaju przedsiębiorstwa. Uruchomienie placówki nastąpi w niedługim czasie. Przyniesie to miastu bezpośrednie i pośrednie korzyści. Część bezrobotnych znajdzie zatrudnienie. (sk)

— * **Bydgoszcz.** (Samobójstwo.) W Bydgoszczy popełniła samobójstwo przez otrucie 30-letnia Marta Żakowska, Pod Blankami 18. Wkrótce po zatruciu przewiozło ją pogotowie ratunkowe do szpitala. Wszelki ratunek jednak był bezskuteczny, gdyż Żakowska zmarła wkrótce. Powodem samobójstwa była ciężka choroba nerek.

— (Wielka kradzież.) Włamano się do Spółdzielni Pracowników Kolejowych przy ul. Kolejowej. Włamywacze wybili otwór w suficie i po sznurach spuścili się do składnicy, skąd zabrali towary wartości około 3 tys. zł, pakując je w worki od soli, którą wysypali na podłogę. Kradzieży dokonano w godzinach porannych. Kilku przechodniów widziało nawet w pobliżu miejsca kradzieży osobników, niosących worki z ciężarami. Należy zaznaczyć, że włamywacze wynieśli towar na strych otworem przez sufit, przystawiając drabinę znalezioną we wnętrzu. Spółdzielnia Kolejarzy w Bydgoszczy w krótkim stosunkowo czasie już po raz drugi padła ofiarą włamywaczy. (k)

Z POMORZA

— * **Więcbork.** (S. M. P.) Za inicjatywą ks. dziekana Wielmowskiego zwołano zebranie organizacyjne celem założenia żeńskiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej. Na zebraniu, w którem wzięła udział znaczna ilość młodzieży, założono to stowarzyszenie i dano mu nazwę „Jutrzenka". Młodzież pozaszkolna odczuwała brak takiego ogniska, to też na listę zapisało się już kilkadziesiąt członkiń.

— (Nieszczęśliwy wypadek.) W niedzielę, 25 bm. spłoszyły się konie gospodarza p. Grochowskiego z Puszczy, w czasie, gdy tenże jechał z rodziną z kościoła do domu. Wypadek zdarzył się o pół kilometra za Więcborkiem. Rozszalałe konie wpadły z powózką w głęboki rów. Żona p. G. odniosła złamanie prawej ręki i rany na głowie, jeden z synów potłukł się i utracił kilka zębów. Chorych umieszczono w szpitalu.

— (Kradzież.) W sobotę, dnia 24 bm. skradziono piekarzowi p. Balcerowi krowę. Złodzieje dostali się w nocy do obory i dokonali kradzieży, niezauważeni przez nikogo. Dotąd też nie zostali ujęci.

— * **Grudziądz.** (Zuchwałość złodziei.) Gospodarz Alfeld w Wiewiórkach przyłapał kilku osobników, zajętych łowieniem ryb na jego stawie. Gdy intruzi nie chcieli zejść z gruntu, A. wystrzelił z dubeltówki na postrach; w tej chwili jeden z osobników wyciągnął browning z kieszeni i oddał strzał w kierunku gospodarza. Na odgłos strzałów nadbiegli sąsiedzi A., ktorzy ujęli złoczyńców. Osadzono ich w więzieniu śledczem w Grudziądzu. (ski.)

— * **Chojnice.** (Straszny wypadek.) Pociąg nr. 1612, zdążający z Kościerzyny do Chojnic, najechał na skrzyżowaniu szosy Brusy — Kosobudy na furmankę majętności Dąbrowa. Skutki zderzenia były straszne: woźnica Jan Szyca, ojciec kilkorga drobnych dzieci, poniósł śmierć na miejscu, wóz został strzaskany, tylko konie ocalały. Okazuje się, że barjera na przejeździe nie była spuszczona. (x)

— * **Lidzbark.** (Budowa lotniska.) Na 240-morgowej równinie folwarku Borki pod Ciborzem wybudowano lotnisko, które według orzeczeń fachowców należy do najlepszych w Polsce. Celem umocnienia gruntów cały obszar został kosztem 8000 zł obsiany trawą. Na środku lotniska umieszczono nazwę Lidzbark. Olbrzymie litery wykonano z białej tłuczonej cegły; pole lądowania oznaczono również białą cegłą. Na placu staną reflektory o sile 2 i pół milj. świec, których światło będzie widoczne na odległość 200 klm. Budowa hangarów i domów mieszkalnych odłożona została do przyszłego roku. W Borkach urządzona została stacja kolejowa (linja Brodnica — Warszawa). (x)

— * **Tczew.** (Nagła śmierć.) Na dworcu w Tczewie zmarł nagle niejaki p. Lewiński Walenty (lat 70), który znajdował się w przejeździe do Gdańska. Jako przyczynę śmierci stwierdzono udar serca. — Zwłoki odstawiono do kostnicy szpitala św. Wincentego.

— (Sprzeniewierzenie w urzędzie.) Egzekutor tut. Urzędu Skarbowego, niejaki Franciszek Tomaszewski, dopuścił się sprzeniewierzeń, przekraczających sumę 17 000 zł. Sprawa wydała się dopiero w ostatnich dniach, kiedy Urząd Skarbowy przystąpił do ponownej egzekucji wobec szeregu obywateli, którzy Tomaszewskiemu już zapłacili. T. został natychmiast arsztowany. (ds)

— * **Gdynia.** (Podziękowanie.) Towarzystwo Pań Miłosierdzia składa serdeczne „Bóg zapłać" komisarzowi rządu p. Zabierzowskiemu za przyjęcie protektoratu nad imprezą dla bezrobotnych, Szanownemu Obywatelstwu, które przyczyniło się do uświetnienia bazaru, czy to darami dla bufetu, czy też datkami pieniężnemi, oraz Gościom, którzy zaszczycili bazar swoją obecnością. Czysty zysk z imprezy wyniósł 3 002,80 zł.

— (Kara za defraudację.) Były inkasent tutejszego magistratu, Klemens Grabowski, skazany został za sprzeniewierzenie sumy 3 tys. zł i sfałszowanie kwitów kasowych na 6 miesięcy więzienia.

— (Wypadki samochodowe.) W sobotę, dnia 24 bm. starszy cechu szewskiego p. Aleksander Jurczyński przejechany został na ul. Świętojańskiej przez taksówkę. Stan p. Jurczyńskiego jest groźny; przypuszcza się, że ma nadłamaną podstawę czaszki. Dzień przedtem również ofiarą taksówki stał się na Szosie Gdańskiej robotnik Brunon Górski, który został podobnie ciężko poturbowany. Szoferzy taksówek Zygmunt Jarmacki i Józef Palicki zostali aresztowani i przekazani do dyspozycji władz sądowych. (S. B.)

W ostatniej chwili

przypominamy dzisiejszy odczyt inż. Tadeusza Perkitnego, który przedstawi nam pierwszy etap swej włóczęgi naokoło świata. Nie wątpimy, że wysoce ten interesujący odczyt, ilustrowany przepięknemi przeźroczami, zgromadzi licznych słuchaczy. Tem więcej, że ceny wstępu bardzo niskie (50 gr dla młodzieży, 1 złoty dla dorosłych), oraz, że cały dochód przeznaczony na biednych, pozostających pod opieką Tow. Pań św. Wincentego a Paulo parafji świętomarcińskiej.

Odczyt odbędzie się w sali 17 Col. Minus o godz. 8 wieczorem. Bilety nabyć można przy wejściu na salę od godz. 7 wiecz. począwszy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Uczniów Handlowych** sekcji Związku Pracowników Kupieckich Oddział Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek 29 bm. o godz. 20 na małej sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1. Na porządku obrad interesujący odczyt, który wygłosi p. radca Berkan.

— **Wydział Metalowy Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie plenarne w piątek 30 bm. o godzinie 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. Dalszy ciąg kursu rysowania.

— **Zrzeszenie Emerytów Kol. przy Z. U. K. Poznań.** Zebranie odbędzie się dn. 3 listopada r. b. o godzinie 15 w sali p. Bohnowej, ul. Marsz. Focha 85.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: L. J. z prośbą o wielką łaskę 10 zł; — M. J. za spełnienie prośby 5 zł; — Szmydkowski 1 zł; — W. Wróblewski, Poznań, z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 20 zł; — K. K. z prośbą o szczęśliwe załatwienie pewnej ważnej sprawy 5 zł; — F. L. serdeczne podziękowanie za uzyskaną posadę z prośbą o dalszą łaskę i opiekę dla syna 20 zł; — W. M., Inowrocław 3 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 1 413.79 zł.

Na Tow. „Caritas": Tow. Polsko-Angielskie 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanemi 423 zł.

Na ochronkę Dzieciątka Jezus na terenie P. W. K.: Personel Wydziału Zdrowia Publicznego Magistratu stoł. miasta Poznania z okazji imienin radcy dr. Tadeusza Szulca zamiast kwiatów 50 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 260 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stefanja Rypińska, uczennica szkolna, 13 l. Marta Basińska, krawcowa, 47 lat. Marja Waraczewska, ucz. szkolna, 8 lat. Franciszek Opieliński, ziemianin, 50 lat. Stanisław Czerniewicz, 27 lat. Jadwiga Ciesielska 24 dni. Marja Pyszka, bez zawodu, 33 l. Klara Triebwasserówna 3 l. Mieczysław Niklaus 5 l.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **W. P. Rawicz.** Podlega Pan podatkowi w kategorji C. (aK)

— **Stały czytelnik.** Owszem, może wstrzymać wypłatę renty, póki Pan zarabia podaną kwotę, lub więcej. O ile zarobek ustanie, automatycznie renta biegnie dalej. (aK)

— **M. S. 47.** Do ważności testamentu potrzeba, aby zawierał miejsce i datę sporządzenia i aby był własnoręcznie napisany, oznaczał spadkobierców i był własnoręcznie podpisany. Wszelkie dalsze środki mają testamentowi zabezpieczyć tylko pewność. W danym razie radzimy złożyć testament do depozytu sądowego (sąd grodzki). Koszta niewielkie. (aK)

— **S. L. w W.** Magistrat nie ma do tego prawa. Należy wnieść zażalenie do Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, potem wnieść skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. (aK)

— **Henryk Sz.** Jeżeli w umowie o pracę postanowiono, że normalna praca Pana musi być wykonywana w godzinach urzędowych, obejmujących 46 godzin tygodniowo, może Pan żądać zapłaty nadgodzin, jeżeli pracował Pan ponad tę normę. Ponieważ jednak zazwyczaj w pracy społecznej takich postanowień niema, a protokółowanie na posiedzeniach, odbywających się wieczorami i w święta, należy do zwykłych obowiązków sekretarza, który za to może sobie wynagrodzić wolnym czasem w innych dniach, uważamy sprawę za beznadziejną. — Ewentualną skargę należy kierować do sądu grodzkiego. (aK)

Dziś reprezentacyjny koncert symfoniczny.

Przypominamy o dzisiejszym koncercie reprezentacyjnym Orkiestry Symfonicznej m. Poznania, który odbędzie się w Teatrze Wielkim, wieczorem o godzinie 8-mej. Na dzisiejszy koncert zaproszeni zostali dwaj wybitni artyści polscy światowej sławy, co koncertowi nadaje uroczystą szatę. Przy pulpicie kapelmistrzowskim stanie dobrze nam znany z poprzednich koncertów, najwybitniejszy polski dyrygent prof. Bronisław Wolfstal, jako solista wystąpi Artur Rubinstein, zawsze entuzjastycznie przyjmowany przez poznańską publiczność. Program składa się z Berlioza uwertury „Karnawał rzymski", Brahmsa „koncertu fortepianowego d-moll", utwory solowe Chopina a w końcu usłyszymy wspaniałą „Symfonję Nr. III." (Eroica) Beethovena w świetnej interpretacji znakomitego Wolfstala.

Pozostałe bilety nabyć można u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, wieczorem od godziny 6 w Teatrze Wielkim.

zw 11 631

REQUIEM MOZARTA

wykonane zostanie w niedzielę, dnia 1 listopada wieczorem, o godz. 8-mej w Teatrze Wielkim. Udział biorą: Orkiestra Symfoniczna stoł. m. Poznania, soliści Linda Kamieńska, Marja Trąmpczyńska, Stanisław Roy i Roman Heising, Chór Poznańskiego Towarzystwa Oratoryjnego. Dyryguje prof. Władysław Raczkowski z Warszawy.

Bilety są już do nabycia u p. Szrejbrowskiego.

browskiego. zw 11 632

Wielki Koncert Orkiestry Bałałajkowej pod dyrekcją Dubrowina.

W nadchodzącą sobotę, dnia 31 października rb., o godz. 8,30 wiecz. odbędzie się w sali Domu Ewangelickiego (ul. Wjazdowa) jedyny, atrakcyjny **Koncert Rosyjskiej Orkiestry Bałałajek ze śpiewami solowemi i chóralnemi pod dyrekcją W. Dubrowina,** znakomitego dyrygenta i wirtuoza na bałałajce. Znakomity ten zespół w Poznaniu reklamy nie potrzebuje, tembardziej, że przed kilku już laty występował w naszem mieście z wielkim **sukcesem artystycznym i kasowym. Znakomici artyści wykonają po mistrzowsku najpiękniejsze pieśni rosyjskie, romanse cygańskie, pieśni burłaków pieśni więzienne, pieśni Dalekiego Wschodu oraz poraz pierwszy w Poznaniu najnowsze pieśni rosyjskiej Emigracji.**

Będzie to wieczór przepiękny, jedyny w swoim rodzaju, pełen przedziwnego sentymentu i czaru. Kto pragnie poznać piękną duszę rosyjskiego ludu, kto pragnie zachwycić uszy swe najpiękniejszemi melodjami, kto pragnie usłyszeć najpiękniejsze pieśni rosyjskie i romanse cygańskie w naprawdę doskonałen wykonaniu — niech korzysta ze sposobności i śpieszy w sobotę do Domu Ewangelickiego. Bilety na ten atrakcyjny koncert po cenach najniższych od **1—4 zł** są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 11 630

Teatr Polski

DZIŚ — „Lazurowe wybrzeże".

Czwartek, 29. 10. „Lazurowe wybrzeże".
Piątek, 30. 10. „Roxy" po cenach popołudniowych.
Sobota, 31. 10. „Lazurowe wybrzeże".
Niedziela, 1. 11. wieczorem „Świerszcz za kominem.
Poniedziałek, 2. 10. „Lazurowe wybrzeże".
Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Nowy

DZIŚ — „Przedmieście".

Czwartek, 29. 10. „Przedmieście".
Początek o godzinie 8 wieczorem

TEATR OBJAZDOWY

Wł. Brackiego — „Kajzer" Macieja Wierzbińskiego

DZIŚ — Września.
Czwartek — Gniezno.
Piątek — Mogilno.
Sobota — Strzelno.
Niedziela — Inowrocław — po południu „Pięcioramienne serce", Orwicza. Wieczorem „Kajzer".
Poniedziałek — Teatr nieczynny.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DZISIAJ WIECZOREM

CO USŁYSZYMY NA KONCERCIE W NASZYM TEATRZE WIELKIM?

Fantastyczne postacie E. T. A. Hoffmanna posiadają swojego rywala między muzykami. Jest nim Hektor Berlioz (1803—1869). Już w samem tem imieniu i nazwisku tkwi jakiś urok; tajemniczy fluid płynie z rzadkiego imienia starorzymskiego i z nazwiska raczej o posmaku włoskim. A cóż dopiero, gdy wejdziemy w twórczość tego niepospolitego człowieka. Romantykiem był z krwi i kości. Literaturę wtłaczał per fas et nefas w klasyczne ramy symfonji, pomysły muzyczne czerpał z natchnień literackich. Wojował publicznie o wolność artysty, a zwalczany był niesłychanie. Do końca życia nie otrzymał stanowiska profesora kompozycji w konserwatorjum paryskiem, zajmując jedynie miejsce skromnego bibljotekarza. Do boju stawał często sam i to na niezwykłych placówkach. Heine podaje opis pierwszego wykonania symfonji fantastycznej (tytuł muzyczny utworu: „Epizod z życia artysty") mówiąc, że niezwykły obraz przedstawiał koncert, na którym partję k o t ł ó w w swym własnym utworze wykonał sam kompozytor. „Niezwykły widok niezwykłego człowieka" kończy Heine.

Fantastyczność pomysłów Berlioza miała za skutek rewolucję w orkiestrze, a raczej, ściśle mówiąc: w instrumentacji. To co zrobił Berlioz w dziedzinie wyzyskania barwy instrumentu, jego samodzielności oraz zespołu, jest podstawą, na której oparł się Wagner. Niemcy rozdmuchali do niebywałych granic orkiestracyjną wynalazczość Wagnera i udało im się częściowo zasłonić Berlioza. Naturalnie nie w krajach łacińskich, gdzie każdemu dobrze wiadomo, że wynalazek należy do Berlioza, konsekwencje tylko do Wagnera (zgodnie zresztą z przysłowiowym wynalazcą Francuzem i realizatorem Niemcem). Narody romańskie, a zwłaszcza Francuzi mają tak silne poczucie barwy dźwiękowej, że trudno z nimi komukolwiek konkurować. Debussy mógł był urodzić się tylko na łacińskim zachodzie, gdzieindziej nie byłby do pomyślenia.

„K a r n a w a ł R z y m s k i" powstał w 1843 r.; w formie przedstawia uwerturę, której nazwę wzmocnił Berlioz dodatkiem „charakterystyczna". Uwertura opiera się na motywach opery Berlioza „Benvenuto Cellini", później została nawet dołączona do tej opery, jako druga uwertura przed II aktem.

Rozdarta karta tytułowa w I I I s y m f o n j i B e e t h o v e n a t. zw. „Eroiki" mówi nam wiele o człowieku. Kompozytor zniszczył w ten sposób tytuł dedykacji „Buonaparte", na wieść o koronacji demokratycznego bohatera na cesarza Francuzów. Skreślenie nazwiska Napoleona nie mogło na szczęście wpłynąć na stronę muzyczną i nazwa „Eroika", odpowiadająca potędze symfonji, pozostała po dzień dzisiejszy. Pierwsze wykonanie odbyło się w lipskim „Gewandhaus" 29. I. 1807. W ciągu 125 lat od czasu napisania, symfonja trzecia stała się własnością całego kulturalnego świata, jego chlubą i jednym z najwyższych szczytów twórczości ludzkiej.

K o n c e r t D-moll (o p u s 15) B r a h m s a w pierwszej swej fazie był sonatą na dwa fortepiany. W dodatku kompozytor zamierzał sonatę przerobić na symfonję; w rezultacie skończyło się na formie koncertu, który ukończył Brahms w 1857 r. Pierwszy raz wykonano go w styczniu 1859 w Hannowerze, pod dyrekcją Joachima.

A oto kilka słów wyjętych z recenzji z koncertu w Lipsku (1859): 14-ty koncert w Gewandhaus był tego rodzaju, że znów pogrzebano nową kompozycję, a mian. fortepjanowy koncert p. Johannesa Brahmsa". Dalej (coś dla naszych „zachowawców" muzycznych) czytamy: „Musieliśmy wchłonąć w siebie całą masę dźwięków — a ponadto przełknąć deser z najkrzykliwszemi dyssonansami"! Poglądy się zmieniają, nieprawdaż?

Dr. T. S.

Książki nadesłane

„V Zjazd Fizyków Polskich w Poznaniu 25—27 września 1930 roku". Poznań, 1930. Czcionkami Drukarni Uniwersytetu Poznańskiego.

Dr Marjan Wachowski: „Prawo odpowiedniości w wychowaniu szkolnem i w oświacie pozaszkolnej". Poznań, 1930. Skł. gł. w księgarni św. Wojciecha.

Z POZNAŃSKICH PRACOWNI I BIBLIOTEK

PRACA UCZONEGO POZNAŃSKIEGO A KRYTYKA NAUKOWA FRANCUSKA

Praca o prawie rycerskiem w Polsce przed Kazimierzem Wielkim napisana przez profesora naszej Wszechnicy dr. Zygmunta Wojciechowskiego, została jak wiadomo przełożoną na język niemiecki przez dr. H. Bellée i wydana we Wrocławiu przez „Osteuropa-Institut". W przekładzie tym dotarła do nauki francuskiej i została ocenioną w miesięczniku prawno-historycznym „Revue historique de droit français et étranger", istniejącym już zgórą lat 75, a cieszącym się współpracą najwybitniejszych uczonych w tym zakresie.

Pracy prof. dr. Wojciechowskiego poświęcił mianowicie dłuższe, pięć stronic druku liczące uwagi p. Ernest Champeaux, profesor Uniwersytetu w Strasburgu, ten sam, który w jednym z poprzednich zeszytów tego czasopisma nader pochlebnie ocenił francuskie wydanie historji gospodarczej Polski, pióra prof. dr. Jana Rutkowskiego, jak o tem swego czasu donosiliśmy w naszym Dziale.

Prof. Champeaux rozpoczyna część ogólną swej oceny w następujące słowa:

P. Wojciechowski, wybitny (distingué) profesor Uniwersytetu poznańskiego, zajmuje się obecnie pracą nad j u s m i l i t a r e w Polsce przed statutami Kazimierza Wielkiego. Jest to sprawa bardzo doniosła, gdyż idzie o prawa, o które upomni się potem szlachta polska, tak że postawiony przez autora problem dotyka początków szlachty w Polsce.

Książka ta jest cienka, ma ledwie 174 stronice, lecz wykład jest tak zgęszczony, tak bogaty w dokumenty, w odnośniki i w cytaty, że trudno nie podziwiać w autorze jednego ze świetnych przedstawicieli pięknej plejady współczesnych uczonych polskich, którzy za impulsem sędziwego mistrza Balzera z takim zapałem i pietyzmem badają przeszłość swego kraju. Dokumenty są nietylko zebrane i porozdzielane według najsurowszych metod krytyki i statystyki historycznej lecz zostały zinterpretowane z właściwą duchowi słowiańskiemu szerokością i swobodą (esprit delié des Slaves), która sprawia, że z tekstu wyciąga się wszelkie odcienia znaczeń, jakie tylko może on zawierać.

Po tym wstępie przeprowadza p. Ernest Champeaux obszerny i szczegółowy rozbiór pracy dr. Wojciechowskiego przechodząc ją rozdziałami. — Krytyk francuski przypodziela w zupełności opinję, utwierdzoną naukowo przez prof. dr. Wojciechowskiego. Opinja ta — stwierdza p. Champeaux — „będzie przewodniczką dla tych, którzy myślą, że we Francji szlachta również utworzyła się późno i że pierwszego jej kształtu trzeba szukać w zwierzchności ziemskiej, nie zaś w położeniu społecznem człowieka wolnego". I dodaje: „Widzimy więc, jak wielki przedmiot zainteresowania przedstawia dzieło prof. Wojciechowskiego i jak wiele kwestyj podnosi". Na zakończenie zwraca uwagę raz jeszcze że należałoby zbadać, czy ewolucja szlachty była we Francji bardzo różną od takiejże ewolucji w Polsce. Zestawiając kilka faktów po tej i po tej stronie, wyciąga p. Champeaux wniosek ogólny, iż „studja porównawcze nad prawem posuwają się naprzód zarówno przez wykrywanie różnic, jak przez stwierdzanie podobieństw — i to jest, można owiedzieć, zysk bezpośredni, jaki można wyciągnąć z książki tak suggestywnej jak ta, z której niniejszem zdajemy sprawę".

NOWE DARY DLA BIBLJOTEKI UNIWERSYTECKIEJ W POZNANIU

Przy zmniejszeniu wszelkich dotacyj państwowych na powiększanie zbiorów bibljotecznych z tem większą radością witać trzeba każdy objaw społecznej ofiarności na te cele. Tylko dzięki darom instytucyj naukowych i osób prywatnych tak ważne warsztaty naukowe jakiemi są Bibljoteki Uniwersyteckie mogą zwiększać swe księgozbiory.

Bibljoteka naszego Uniwersytetu cieszy się dalej poparciem społeczeństwa, które ją swemi ofiarami stale zasila. W trzecim kwartale bieżącego roku znów złożono większe dary w książkach i wydawnictwach. Profesorowa M. Dobrzycka ofiarowała 159 tomów z księgozbioru po śp. prof. dr. S. Dobrzyckim. Prof. dyr. R. Meissner złożył 37 tomów z księgozbioru po śp. ks. inf. Cz. Meissnerze; profesor dr. E. Taylor — 46 egzemplarzy nr. 15 Poznańskich Prac Ekonomicznych na cele wymiany z zagranicą. Prócz powyższych do księgi ofiarodawców zostały wpisane następujące osoby z Poznania: ks. rekt. N. Cieszyński, dr. J. Chałasiński, kurator B. Chrzanowski, dyr. dr. R. Kammel, rektor prof. dr. S. Kasznica, prof. dr. E. Klich, prof. dr. J. Kostrzewski, prof. dr. W. M. Kozłowski, dr. J. Kręglewski, prof. dr. B. Olszewicz, I. Perlińska, prof. J. Rafalski, dr. B. Szulc-Golska, prof. dr. K. Tymieniecki, dyr. dr. S. Wierczyński i dr. J. Wiertelak; ze Lwowa — dr. A. Jarzyna i dr. T. Kosiński; z Warszawy — prof. dr. Z. Batowski, P. Grzegorczyk i dr. Z. Makarczyk; z Wilna — prof. dr. E. Koschmieder i dyr. dr. A. Łysakowski; z Brodów — dr. O. Kaufer; z Obornik — B. Kłos i z Ostrowa Wlkp. — H. Laskowski. Nie brak na liście również darów z zagranicy od p. P. de Clerg z Zeist, M. Haimana z Chicago, A. Hilgera z Londynu, K. Smogorzewskiego z Paryża i J. Stańczewskiego z Rio Azul.

Wśród ofiarodawców wymienić należy instytucje Polską Akademję Umiejętności i Carnegie Endowment for International Peace w Warszawie, które stale nadsyłają swe wydawnictwa; dalej Centralną Bibljotekę Wojskową, która ofiarowała 858 tomów i 278 paczek z gazetami z czasów wojny światowej, przechowywanemi dotąd w Archiwum Wojennem; Bibljotekę Narodową w Warszawie — 333 tomy dubletów i paczkę gazet ze zbiorów rapperswylskich, Poznańskie Tow. Przyj. Nauk — 88 tomów własnych wydawnictw, wreszcie gimnazja państwowe w Jaworowie, im. Kazimierza Wielkiego i T. Kościuszki we Lwowie, im. J. Tarnowskiego w Tarnowie, Instytut Bałtycki w Toruniu, Izba Handlowa w Katowicach, Miejska Izba Obrachunkowa i Wydawnictwo Gutenberga w Krakowie, Ministerstwo Reform Rolnych, Państwowe Muzeum Zoologiczne, Stow. Kulturalnej Łączności z zagranicą, Tow. Lekarskie, Tow. Szerzenia Sztuki Polskiej wśród Obcych i Uniwersytet w Warszawie, Konsulat Republiki Czechosłowackiej, Obserwatorjum Astronomcizne U. P., Katolicka Szkoła Społeczna i Związek Zachodnio-Polskiego Przemysłu Cukrowniczego w Poznaniu, Szkoła Handlowa we Lwowie i Zakład Zdrojowy w Truskawcu.

Z instytucyj zagranicznych dary swe przysłały: Bibljoteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Redakcja „The American Journal of International Law w Concord, Reichs-Kredit-Gesellschaft w Berlinie, National Research Council of Japan w Tokio, Staatsbibliothek w Berlinie, Slovansky Ustav w Pradze oraz Uniwersytety: niemiecki w Pradze, Rzymie i Upsali.

Z TOW. PRZYJACIÓŁ NAUK.

Wydział Lekarski Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbędzie posiedzenie naukowe w piątek, d. 30 października, o g. 20 w Zakładzie Farmokologji U. P. przy ul. Grunwaldzkiej 14. Porządek obrad przedstawia się jak następuje: 1. Komunikaty Zarządu. 2. Pokazy. 3. Dalszy ciąg rozprawy nad odczytem dr. J. Zeylanda, wygłoszonym dnia 16 października 1931 przez dr. E. Piasecką-Zeylandową. 4. Wykład: Prof. Dr. Hrynakowski: Oktawa biologiczna i jej znaczenie dla zrozumienia działania leków typu anjonów i katjonów.

Po wykładzie odbędzie się zwiedzenie nowego Zakładu Farmakologji U. P.

Pisma nadesłane

„Tęcza". Nr. 43. Treść: J. Drobnik: „Polska na przełomie dziejów". — Z. L.: „Malarz polski zagranicą". — „Czy rozbrojenie nastąpi". — S. Werner: „Fabryka powieści pod firmą Edgar Wallace". — Ks. Posadzy: „Samolotem wzdłuż wybrzeży brazylijskich". — W. Hoffman: „Moja pierwsza jazda do Paryża". — Jotte: „Dobra gospodyni". — M. Boberska: „Alpejskie kolejki wysokogórskie". — Życie literackie. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne". — Notatki. — Powieść i nowela. — Rozrywki umysłowe. — Humor i satyra

„Ziemia". Nr. 17—20. Treść: G. Sippko: „Wielkie Zagłębie Polski — stosunki wewnętrzne". — J. W. Kosmowska: „Na Huculszczyźnie". — A. Metelski: „Z dorzecza Ełku". — W. Ber: „Z polskich wypraw archeologicznych — prace wykopaliskowe w Sierpowie, w powiecie łęczyckim". — J P. Dekowski: „Jak djabeł chłopa zrobił pónem". — Z piśmiennictwa. — Wiadomości krajoznawcze i turystyczne. — **Ś. p. Halina Jaroszewska.**

Bezrobocie światowe

Kiedy w jesieni roku ubiegłego Międzynarodowe Biuro Pracy opublikowało statystykę bezrobocia w poszczególnych państwach przemysłowych, wykazującą około 10 miljonów bezrobotnych, zdawało się niektórym ekonomistom, że punkt kulminacyjny kryzysu światowego został już przekroczony i że w przyszłości nie należy obawiać się dalszego wzrostu bezrobocia. Bezrobocie w zimie wprawdzie cokolwiek wzrosło, ale z wiosną znów zmalało. Następnie sytuacja się jednakowoż znacznie pogorszyła, a kryzys finansowy przyczynił się do jeszcze większego wzrostu bezrobocia we wszystkich państwach.

Międzynarodowe Biuro Pracy przed swą sesją jesienną opublikowało znów statystykę bezrobocia, której cyfry dotyczą stanu z sierpnia b. r.; cyfry dotyczą Belgji, Czechosłowacji, Kanady i Szwecji podają stan bezrobocia w lipcu b. r. Wszystkie te cyfry porównane są z stanem w odnośnym miesiącu w roku ub. Cyfry, dotyczące Stanów Zjednoczonych, wyrażone są tylko w przybliżeniu, ponieważ brak odpowiedniej statystyki. Według tych zestawień, bezrobocie w ważniejszych państwach przedstawia się następująco:

	Jesień 1931	Jesień 1930
1. Niemcy	4.104.000	2.882.500
2. Anglja	2.813.163	2.114.548
3. Włochy	723.909	399.604
4. Polska	332.832	244.224
5. Czechosłowacja	210.908	77.309
6. Austrja	196.321	156.124
7. Belgja	176.162	63.782
8. Holandja	65.952	32.755
9. Francja	53.673	11.214
10. N. Zelandja	48.670	5.371
11. Szwecja	44.261	21.170
12. Danja	36.100	26.232
13. Kanada	32.400	18.473
14. Węgry	29.412	21.860
15. Norwegja	22.431	12.925
16. Szwajcarja	18.506	10.351
17. Stany Zjedn.	7.000.000	4.000.000
Razem	15.908.700	10.103.442

Cyfry te jednak nie są ścisłe i nie przedstawiają prawdziwego stanu rzeczy, a to dlatego, że w różnych państwach statystykę bezrobotnych opracowuje się w różny sposób. W niektórych państwach statystyka bezrobotnych jest zupełna, w niektórych tylko częściowa, a w Stanach Zjednoczonych wogóle nie mają do dyspozycji ścisłych dat statystycznych. Tam określa się stan bezrobocia według tego, jak obniża się liczba robotników w poszczególnych przedsiębiorstwach.

Opublikowane cyfry są również o tyle interesujące, że wkazują, jak kryzys, który jeszcze w roku ubiegłym w poszczególnych krajach był znikomy, w roku bieżącym przejawia się w całej pełni. Do tych państw przedewszystkiem zaliczyć należy Włochy, gdzie bezrobocie w ostatnim roku wzrosło o 40 proc. Do tej grupy państw należy jeszcze zaliczyć Czechosłowację, Belgję i Francję.

Ciekawe zjawisko daje się zauważyć we Francji. W państwie tym jest tylko 53 000 bezrobotnych, chociaż państwo to posiada wielki przemysł. W roku ub. bezrobocie we Francji było bardzo nikłe. Zjawisko to objaśnić należy w ten sposób, że Francja, zatrudnia znaczną liczbę robotników-obcokrajowców, którzy z chwilą, gdy znajdą się bez pracy, natychmiast opuszczają Francję i wracają do swej ojczyzny. Wiadomości z poszczególnych kół francuskich, jakoby liczba bezrobotnych dosięgała we Francji 350 000, a nawet 500 000, są przesadzone. Cyfra taka zapewne jest podawana w celach agitacyjnych, bowiem we Francji zbliżają się wybory parlamentarne.

W państwach przemysłowych daje się zauważyć stopniowy wzrost bezrobocia i dlatego w zimie należy się spodziewać zaostrzenia się walk społecznych. Nie można się bowiem spodziewać przełomu w sytuacji gospodarczej, to też problem bezrobocia będzie przez dłuższy czas ośrodkiem zainteresowania we wszystkich państwach europejskich i w Ameryce.

Konfiskata „Kurjera Poznańskiego"

Na skutek zarządzenia Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego w myśl art. 23 ustawy prasowej nastąpiło wczoraj wieczorem zajęcie nr. 494 „Kurjera Poznańskiego" z powodu artykułu na trzeciej stronie pisma p. t. „Proces przeciw posłom „Centrolewu". Pozostałą ilość nakładu policja obłożyła aresztem i zabrała ze sobą, poczem o fakcie tym zawiadomiła nas pismem L. dz. 964/31.

Katastrofy samochodowe

Z kół motocyklistów otrzymujemy poniższe ciekawe i całkiem słuszne uwagi:

Ostatnich kilka tygodni przyniosło całą serję ciężkich katastrof samochodowych, z licznemi ofiarami w ludziach. Wprawdzie wypadki samochodowe zdarzają się zawsze i wszędzie, gdzie jest ruch samochodowy, jednak serja ostatnich tygodni jest tak gęsta i tak krwawa, przy niewielkim stosunkowo ruchu samochodowym, że musi wzbudzić poważne zaniepokojenie.

W szerokich kołach publiczności ma się zazwyczaj w pogotowiu proste wyjaśnienie: „szofer jechał jak warjat". Czyżby naprawdę? Dlaczegożby człowiek spokojny i rozważny, póki chodzi na własnych podeszwach, miał nagle stawać się Farysem, dlatego tylko, że usiadł do steru rozklekotanej skrzyni? Szał pędu, orgja szybkości? Może w kinie, lecz nie na naszych drogach.

Wypadki samochodowe ostatnich czasów wykazują pewne cechy wspólne: najcięższe z nich zdarzają się na otwartej drodze. Już to powinno nastręczyć poważne refleksje. I ta grupa przeważnie nas interesuje.

Reszta, to wypadki typowe: zderzenia (w ostatnich czasach daleko rzadsze niż dawniej), najechanie przechodniów i rowerzystów. Doświadczenie uczy, że wypadki tej grupy są tem rzadsze, im gęstszy jest ruch samochodowy. Stąd wniosek: nie tyle samochód powoduje wypadek, ile niebaczny przechodzień. Znajduje to potwierdzenie w sali sądowej, przynajmniej w 75 procentach.

Wróćmy jednak do wypadków na otwartej drodze. W sprawozdaniach czytamy z reguły: „samochód wjechał na drzewo", „nastąpił defekt w kierownicy" itp. Nie znającemu bowiem prawideł jazdy samochodowej trudno wyobrazić sobie, dlaczego taki samochód, mając przed sobą 5 albo nawet 6 metrów drogi, lokuje się właśnie koło drzewa przyrożnego, lub w rowie?

Weźmy pierwszy lepszy numer „Kurjera Poznańskiego" np. wydanie poranne z 20. 10. b. r. Mamy tam aż trzy ciężkie wypadki. Oto „taksówka... jadąc ze znaczną szybkością, najechała na stertę kamieni". W drugim wypadku: „wojskowy samochód osobowy... w pewnej chwili... zjechał nagle w bok i przewrócił się do góry kołami". Taksówka zrobiła poprzednio to samo. A znowu autobus „wjechał na przydrożne drzewo, a przyczyną było zepsucie się kierownicy".

Bilans wszystkich trzech wypadków: 1 osoba zabita, 10 rannych.

Trzeba sobie przedewszystkiem powiedzieć, że technika nie zna takich bajkowych sytuacyj, któreby martwym przedmiotom pozwalały robić, co im się podoba. Ani taksówka ze złośliwości nie najechała na stos kamieni, ani osobówka wojskowa z własnej woli nie zjechała w bok. W normalnych bowiem warunkach, każdy przeciętny kierowca może nawet ominąć zapałkę, leżącą na jezdni, a cóż dopiero całe drzewo. A popularny defekt kierownicy w każdym razie możemy złożyć między bajki. Kierownice dziś już nie zawodzą. Z bardziej znanych wypadków ostatniego dziesięciolecia, w jednym zaledwie stwierdzono rzeczywiście defekt kierownicy, jako przyczynę wypadku, co zresztą natychmiast spowodowało fabrykę do zmiany w wozach swoich całego mechanizmu kierowniczego.

Jest rzeczą jasną, że we wszystkich wypadkach, powyżej wspomnianych, kierowca utracił panowanie nad maszyną. A przyczyną tego był oczywiście poślizg wozu na błocie. Bo tylko poślizg może spowodować zmianę kierunku wozu, wbrew woli kierowcy. I tu dochodzimy do sedna sprawy. O tem, że budowa naszych dróg nie jest i nie była przystosowana do ruchu szybkiego, wiemy aż nadto dobrze. Wypukła nawierzchnia, nawet w dobrym stanie, przy suchej pogodzie, jest dla samochodów niekorzystna, powodując przez przesunięcie punktu ciężkości wozu nierównomierne i szybkie zużycie samochodu (łożysk w piastach, mechanizmu kierowniczego, wiązań karoserji). Jeśli do tego nawierzchnia jest dziurawa, (a gdzie dziś nie jest dziurawa?), to nietylko zużycie to potęguje się ogromnie, ale ponadto wóz zaczyna zarzucać bokiem i to, zależnie zresztą od typu wozu już przy nieznacznych nawet szybkościach. A jeśli taka nawierzchnia zmoknie i oślizgnie, to zarzucenie w każdej chwili może się zamienić na poślizg całego wozu i wówczas drzewa przydrożne są w niebezpieczeństwie.

Aby tego uniknąć, samochody często korzystają z przydróżek (latówek). Są one przy obecnym stanie dróg o tyle korzystne, że umożliwiają samochodowi położenie względnie proste, nie pochylone na bok, zmniejszają niebezpieczeństwo zarzucenia przez to, że jedna para kół unika ostrych, krótkich wstrząsów. W razie przemoknięcia są one jednak bardzo niebezpieczne. Gleba zmienia się na niej co kilka metrów, a z nią i stopień oślizgłości. Osychająca latówka nie pozwala przeważnie rozpoznać, czy ziemia jej jest luźna, i chuda, lub też czy stanowi głęboką, gęstą maź, oślizgłą, jak gołoledź. Jeśli samochód przy wymijaniu nawet na niewielkiej szybkości dostanie się choćby jednem kołem w takie miejsce, to przeważnie albo ślizga się w bok i ląduje w rowie, albo obraca się w poprzek szosy i siłą rozpędu uderza o drzewo po przeciwnej stronie.

Należałoby przypuszczać, że władze drogowe liczą się z temi niebezpieczeństwami i starają się je usunąć, o ile to możliwe. Tymczasem dzieje się inaczej. Zamiast bowiem starać się osuszyć latówki, odprowadzać wodę nieznacznie, a posypywać je żwirem, kopie się rowki, na których pękają resory, a na latówkę rzuca się tłustą ziemię wraz z darnią skopaną z boków szosy.

Gorzej, bo ziemię tę rzuca się nawet na samą nawierzchnię i to nawet podczas ulewnego deszczu. Jest to nawet obecnie, w okresie funduszu drogowego, jedyny nieomal środek „konserwacji" szosy. Na tak spreparowanej szosie, na podłożu dziur jedzie się jak po powierzchni wypukłej beczki, posmarowanej szarem mydłem.

Jeśli przez to zaciera się wyraźną granicę między nawierzchnią twardą a latówką, to nikt nie może oskarżać, jak to się dzieje zazwyczaj, kierowcę o zbyt szybką jazdę. A wypadki takie zdarzają się każdemu kierowcy, przy mokrej pogodzie niemal codziennie. Jeśli taki wypadek skończy się katastrofą, co jest przeważnie kwestją zbiegu okoliczności, to winnych trzeba szukać zupełnie gdzieindziej, niż w rozbitym samochodzie. (adr)

Most wiszący z roślin o 270 mtr. długości

W miejscu, gdzie rzeka Bramaputra występuje z gór Himalaja, na pograniczu Tybetu i Assamu (Azja środkowa), powstało dzieło techniki, które śmiałością swej konstrukcji budzi podziw najśmielszych konstruktorów mostowych. Nad rzeką zwiesza się olbrzym wąż, spleciony z lian i innych roślin pnących o długości 270 m., tworząc niejako rusztowanie wiszącego mostu. Przyroda dała materjał w postaci potężnych lin roślinnych, ludzie, aczkolwiek na prymitywnej stopie żyjący, wykonali prostemi nader środkami pierwszorzędne dzieło techniczne.

Most ten oczywiście nie jest dla ruchu kołowego. Krajowcy chodzą po nim a raczej prześlizgują się przez niego z niemałą zręcznością. Niewprawny wędrowiec śmiałość swą łatwo przypłaciłby mógł życiem. (Wip)

Maszyna kontrolująca śmiech.

Wynaleziona, zbudowana, opatentowana i zastosowana została — oczywiście — w Ameryce. Aparat ten rejestruje — zdaniem wynalazcy — zupełnie dokładnie natężenie śmiechu... podczas przedstawienia farsy czy komedji. Komedjopisarze i autorzy humoresek mają więc do dyspozycji prawdziwe corpus delicti, na które będą się mogli powoływać w obronie przed krytyką. Aparat ten przyda się również dyrekcjom teatralnym, które oceniać będą wartość sztuki wg. zanotowanych krzywych.

Ludożercy jako aktorzy filmowi.

Kapitan Walter Summers, angielski reżyser filmowy, sprowadził do Londynu ze swej podróży do Afryki Zachodniej dwóch autentycznych ludożerców, których trenuje obecnie przy nakręcaniu filmu p. t. „Timbuktu". Ludożercy są, jak twierdzi reżyser, b. łagodni, posiadają duże zdolności aktorskie i poczucie humoru. Wszystko będzie dobrze, o ile tylko przed ukończeniem filmu aktorzy nie zjedzą żywcem — reżysera.

Zaszczytna nominacja

J. Św. Ojciec św. Pius XI zamianował ks. Leopolda Bilko, dyrektora Zjednoczenia Młodzieży Polskiej, Swoim Szambelanem Tajnym.

Społeczeństwo katolickie w całej Polsce przyjmie to wyróżnienie i odznaczenie z niekłamaną radością i szczerą wdzięcznością. Ks. prał. Bilko, który od 10 lat współkieruje największą organizacją katolicką w Polsce, Zjednoczeniem Młodzieży Polskiej, położył wielkie zasługi około ukonstytuowania się i skonsolidowania się tej organizacji. Jego pracę mrówczą, nieraz cichą i bez rozgłosu prowadzoną, znają tylko ci, którzy zbliska patrzą na powojenny rozwój katolickiego życia organizacyjnego u nas w Polsce.

Ks. prał. Bilko urodził się 15 października 1892 r. w Końskiej (na dzisiejszym Śląsku czeskim). Po studjach gimnazjalnych w Cieszynie, ukończył seminarjum duchowne w Widnawie, gdzie też odebrał w r. 1915 święcenie kapłańskie. Pierwsze cztery lata kapłaństwa spędza na duszpasterstwie parafjalnem jako wikarjusz w Dziedzicach i Cieszynie. Następnie w r. 1919 mianuje go władza duchowna sekretarzem generalnym Katolickich Towarzystw Oświatowych na Śląsku Cieszyńskim. Tutaj już okazał się jako dzielny organizator, stwarzając w krótkim czasie, prawie we wszystkich parafjach ówczesnego Śląska Cieszyńskiego, organizacje robotnicze, kobiece, a zwłaszcza stowarzyszenia młodzieży. W tej pracy też pokochał młodzież polską, której całe dalsze życie swoje poświęca. Lecz i inne problemy życia organizacyjnego nie były mu obce. Był na Śląsku Cieszyńskim jednym z głównych organizatorów i sekretarzem „Katolickiej Rodziny Sierocej" oraz „Związku Kapłanów „Unitas", dalej redaktorem „Gwiazdki Cieszyńskiej"; w tym też czasie bierze gorliwie udział w pracach przygotowawczych do plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim. Po dla nas tak bolesnym podziale Śląska Cieszyńskiego przechodzi w r. 1922 do Poznania jako dyrektor Zjednoczenia Młodzieży Polskiej, ogólno-krajowej centrali diecezjalnych Związków Młodzieży Polskiej. Na tem stanowisku pozostaje do dnia dzisiejszego. Organizacyjnie rozszerzyło się Zjednoczenie M. P. właśnie w tym okresie na wszystkie diecezje Polski i skupia dzisiaj 28 Związków, przeszło 5.000 Stowarzyszeń (zwanych SMP) i przeszło 180.000 członków. Poza pracą organizacyjną jeszcze redaguje „Przyjaciela Młodzieży", „Kierownika Stowarzyszeń Młodzieży" i kieruje działem wydawniczym Spółki Akc. „Ostoja".

W tym wirze praktycznej pracy pogłębia ks. prał Bilko swe wiadomości przez studja w kraju i zagranicą, biorąc udział w zjazdach i kursach w dziedzinie katolicko-społecznej w wszystkich prawie krajach europejskich (Wiedeń, Poznań, Belgja, Francja, Holandja, Włochy, Niemcy, Szwajcarja, Jugosławja).

Dziś, gdy ks. prał. Bilko spotyka uznanie ze strony najwyższej głowy Kościoła katolickiego, całe społeczeństwo katolickie w Polsce życzy mu jeszcze długiej i owocnej pracy dla Kościoła i Polski.

Dzieje pocztówki

Pierwsza karta pocztowa przyszła na świat w Anglji. Twórcą jej był pomysłowy minister Tuck. Rozpowszechniła się jednak karta pocztowa dopiero po napisaniu przez profesora Emanuela Hermana w r. 1869 artykułu, propagującego tę nową formę listu. Autor wskazał, że karta pocztowa może z powodzeniem zastąpić list zamknięty, gdy treść listu nie wymaga tajemnicy. Pierwsza poczta austrjacka zaczęła masowo drukować karty pocztowe, a w ślad za nią poszły Niemcy.

Później powstały pocztówki. Były to karty z widokami różnych miejscowości. Niekiedy na kartach tych były drukowane pozdrowienia z jakiegoś uzdrowiska, np. z Ciechocinka.

Karty pocztowe stały się modne. Ludzie zaczęli zbierać różne rodzaje kart. Powstały związki zbieraczy. Wybierano się specjalnie w podróże po świecie dla zdobycia nowych kart. Rozpoczęła się korespondencja między kolekcjonerami ze wszystkich stron świata dla dostarczenia pocztówek. Tworzyły się nawet specjalne przedsiębiorstwa, które wysyłały swych przedstawicieli do dalekich krajów, a ci pisali stamtąd karty do klientów.

Z czasem karty si ęudoskonaliły. Wyrabiano wypukłe pocztówki, główki z puklami prawdziwych włosów kotki ze świecącemi kamyczkami w miejscu oczu.

Podczas wojny rozpowszechniły się szczególnie t. zw. karty wojenne. Dzisiaj modne są bardzo podobizny gwiazd filmowych, zbierane namiętnie przez kinomanów. Niedawno wynaleziono t. zw. „mówiącą pocztówkę", która jest właściwie płytą gramofonową. Dzięki specjalnemu aparatowi każdy może nagrać taką pocztówkę i przesłać ją do znajomych. Ci kładą pocztówkę na gramofonie, puszczają go w ruch i cały „list" mogą usłyszeć. Pocztówka taka pozornie nie różni się od innych. Pokryta jest jednak cała drobnemi, niedostrzegalnemi linjami, jak płyta gramofonowa.

Kosmetyka chirurgiczna dla zwierząt

Należało się tego spodziewać... Klinika chirurgiczna dla upiększania i poprawiania fizjognomji piesków i kotków powstała w Paryżu. Klientela jej należy — rzecz prosta — do wytwornego świata i przyjeżdża na operacje w pięknych limuzynach w towarzystwie niemniej pięknych pań. Założycielem kliniki jest dr. Méry, który wydał nawet obszerną pracę o rasowych cechach zwierząt domowych. Dr. Méry podejmuje się — na życzenie właścicieli — „korygować" linję i fizjognomję każdego brysia czy kizi, oraz doprowadzać ich kształty do „ideału" rasowego. Jakim ma być ów „ideał" rasowy, o tem decydują — rozumie się — nie sami pacjenci czworonożni, których nikt o to nie pyta, ale dwunożni ich posiadacze. Najrealniejszym faktem jest jednak to, że dr. Méry utrafił w żyłkę snobizmu ludzi bogatych i zbiera nietylko laury lecz i wysokie honorarja za swe zabiegi chirurgiczne.

Stronnictwo Narodowe

Koło w Poznaniu - Głównej

Zebranie miesięczne Koła Stronnictwa Narodowego w Głównej odbędzie się w czwartek, dnia 29 października 1931 r. o godz. 7.30 wieczorem w sali p. Kijka (dawniej Jankowski) przy ul. Głównej 111.

Referat o obecnem położeniu wygłosi p. red. Adam Piotrowski

O liczne i punktualne przybycie członków, zwłaszcza pp. mężów zaufania, prosi

ZARZĄD.

Przywódca konserwatystów angielskich Baldwin jako mówca w ostatniej kampanji wyborczej, która przyniosła taki zgoła nieoczekiwany wynik.

KOLEJOWY ROZKŁAD JAZDY
KURJERA POZNAŃSKIEGO

Przyjazd do Poznania

Gdańsk-Warszawa Bydgoszcz/Toruń Gniezno			**1³¹** Gdyni Gdańska	**2²¹** z Hawy	7³⁰ z Gdyni-Gdańska Warszawy	9³⁹ z Bydgoszczy	**14²³** z Insterburga (Wystrucia)	15⁰² z Gniezna	17²¹ z Torunia Gdyni-Gdańska	20²³ z Warszawy Gdańska	23⁴⁴ z Gdyni-Gdańska Torunia	
Zbąszyń-Opalenica			**1⁰⁰** z Paryża Berlina	**2²⁹** z Berlina	5²¹ z Opalenicy w dni robocze	7¹² ze Zbąszynia	9¹⁴ ze Zbąszynia	**13⁰⁹** z Berlina	**13³⁷** środy, piątki, niedziele z Paryża-Berlina	15³⁹ ze Zbąszynia	22⁰³ z Berlina	
Lwów-Kraków-Katowice-Ostrów Wkp.			2⁰³ z Krakowa-Katowic Warszawy	**4¹⁰** z Krakowa	**7⁰³** ze Lwowa od 23. XII. do 7. I. i od 24. III. do 31. III	9¹⁶ z Kępna	13⁵² z Katowic Łodzi	21⁰⁹ z Krakowa				
Warszawa-Skalmierzyce-Ostrów Wkp.			2⁰³ z Warszawy	5³⁵ ze Środy w dni robocze	7³¹ z Jarocina	9¹⁶ z Kępna-Ostrowa Warszawy	12³⁴ z Łodzi	13⁵² ze Lwowa przez Tomaszów-Łódź	17⁵⁴ z Warszawy	21⁰⁹ z Krakowa	24⁰⁰ ze Starołęki	
Łódź/Warszawa - Strzałkowo/Kutno - Września - Swarzędz/Kostrzyn			**3³¹** (Stołpce) Warszawa Paryż	6⁵⁸ z Warszawy	8¹⁶ ze Strzałkowa	11⁴⁰ z Kostrzyna w dni robocze	**13⁵⁵** z Warszawy	15²⁸ z Kostrzyna w dni robocze	16²⁶ z Łodzi Warszawy	**16⁴⁷** z Warszawy do Paryża we wtorki czwartki i sob.	18³⁷ z Kostrzyna	20²⁹ z Strzałkowa	**23⁰⁶** z Warszawy
(Wieleń)-Drawski Młyn-Międzychód			0⁵⁸ z Krzyża, Wielenia	7²⁹ z Wronek	7⁴⁹ z Ławicy w dni powszednie	8³² z Drawskiego Młyna Międzychodu	13⁴¹ z Krzyża, Wielenia Międzychodu	16⁵⁰ z Chrzypska przez Szamotuły	18⁴⁶ z Krzyża Międzychodu	22⁰⁷ z Międzychodu przez Szamotuły			
Bydgoszcz-Wągrowiec	7¹⁷ z Wągrowca	8³⁵	13²⁷	22⁰⁵	Dziembówko-Chodzież Rogoźno Wkp.				7²³ z Dziembówka	13⁴⁷ z Dziembówka	17⁴⁹ do Rogoźna	21⁰² z Dziembówka	
Kopanica-Wolsztyn-Grodzisk Wkp.				5⁴² ze Stęszewa w dni robocze od 1. IV. do 21. V. 1932	6⁴² z Stęszewa w dni robocze od 1. X. 1931 do 31. III. 1932	7¹⁵ z Wolsztyna	14¹⁵ z Wolsztyna	17⁴⁷ ze Stęszewa od 1. X. 1931 do 21. V. 1932 w dni robocze	20⁵⁴ z Wolsztyna Kopanicy				
Ludwikowo (Ruch wycieczkowy)	9⁴² od 1. V. do 21. V. 1932 w niedziele i święta.	10³⁵ od 1. V. do 21. V. 1932 r. codziennie.	11³⁶ od 1. X. do 3. XI. i od 1. V. do 21. V. 1932 w niedz. i święta	14⁵⁵ od 1. X. do 3. XI. 31. i od 1. V. do 21. V. 32. w niedziele i święta	16³⁵ od 1. X. do 3. XI. 31. i od 1. V. do 21. V. 1932 r. codz.	18³¹ od 1. X. do 3. XI. codziennie	19³⁴ od 1. V. do 21. V. 1932 codziennie.	20²¹ od 1. V. do 21. V. 1932 r. w niedz. i święta.					
Rawicz-Leszno-Kościan			**3⁵⁸** z Wrocławia	5²⁵ z Kościana w dni robocze	6³⁵ z Czempinia w dni robocze	7²⁷ z Leszna	8¹⁷ z Mosiny w dni robocze	9⁰⁸ z Rawicza	9³³ ze Śremu przez Czempin	10⁵⁷ z Mosiny w niedziele i święta od 15. XI. 31. do 30. IV. 32.	11²⁶ z Wrocławia Rawicza	**12⁵⁰** z Wrocławia	16²¹ z Rawicza
			17⁵⁶ z Mosiny	18¹³ ze Śremu przez Czempin	18⁴⁵ z Leszna	20³⁷ z Mosiny	21⁵⁴ z Wrocławia Rawicza	23⁴² z Mosiny					
Poznań Wschodni (Główna)	5²⁴ w dni robocze	6⁴¹ w dni robocze od 15. V. do 31. X. i od 15. IV. do 21. V. 1932	6⁵⁸	7¹⁷	7³⁰	7³⁷ w dni robocze od 1. XI. 1931 r. do 14. IV. 1932 r.	8¹⁶	8³⁵	11⁴⁰ w dni robocze	13²⁷	14²⁹ od 1. XI. 1931 do 14. IV. 1932 r. tylko w soboty	15⁰²	15²⁸ w dni robocze
	16²⁶	17²¹	18³⁷	20²³	20²⁹	22⁰⁵	23⁰⁶	23⁴⁴					

UWAGA:
Pociągi pospieszne oznaczone są tłustemi cyframi.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Czwartek, dnia 29 października 1931 r.

Poznań (335 m) godz. **12.00** sygnał czasu; godzina **12.15** Adam Brodzisz przemówi w wywiadzie z redaktorem J. Kruszoną; godz. **12.35** koncert dla młodzieży szkolnej (transm z Filharm. Warsz); godz. **14.00** notowania giełdy pieniężnej; godz. **14.15** komunikaty; godz. **17.35** koncert popołudniowy (transmisja z Warszawy); godz **18.50** odczyt z cyklu org. przez Kurat. Okr. Szkolnego Pozn. p. t. „Zalety tanich aparatów fotograficznych" (wygł. dr. Tad. Cyprjan); godz. **19.05** higjena słowa (wygł. red. Sobociński); godz **19.10** feljeton p. t. „Zagadnienie zbożowe w chwili obecnej" (wygł. inż. Wit. Okoniewski); godz. **20.00** rolnicza skrzynka radjowa (wygł. p. J. Rzadkowski); godz. **20.15** koncert wieczorny. Wyk.: Kwartet solowy wokalny pp. Roman Kiedrowski (tenor), Stanisław Ziółkowski (II tenor), Roman Heising (baryton), Adam Skorupski (bas), Magdalena Lipkowska (fortepian); godz. **21.25** słuchowisko p. t. „Przygoda księcia regenta" — Cormon i Dutertre (radjofoniz. J. Kossowskiego — tr. z Warszawy); godz. **22.10** sygnał czasu, komunikaty sport. i polic.; godz. **22.30** muzyka z płyt gramofonowych; godz. **22.40** ostatnie wiadomości prasowe) (transm. z Warszawy).

Warszawa (1412 m) godz. **12.15** „Co słycha, o czem wiedzieć trzeba"; godz. **12.35** IV koncert szkolny; godz. **14.45** muzyka gramofonowa; godz. **15.25** „Wśród książek"; godz. **15.50** program dla dzieci starszych; godz. **16.20** lekcja języka francuskiego (kurs średni); godz. **16.40** muzyka; godz. **17.10** „Pół godziny w pracowni biologa"; godz. **17.35** koncert popołudniowy — wyk.: Zofja Ossendowska (skrzypce), Wanda Poraj-Wermińska (sopran), J. Zalewska (fort.) i L. Urstein (akomp.); godz. **19.30** muzyka gramofonowa; godz. **20.00** feljeton p. t. „Wartość złota i złocieni"; godz **20.15** koncert muzyki lekkiej; godz. **21.25** słuchowisko p. t. „Przygoda księcia regenta"; godz. **23.00** muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Hulzen (1875 m) 20.40 koncert chóru kościelnego, następnie do 0.10 gramofon; **Paryż** (1724 m) 21.00 koncert wieczorny, 21.45 słuchowisko, 22.30 gramofon; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 12.05 i 14.00 gramofon, 16.30 kwartety smyczkowe, 20.00 wesoły program, 21.10 koncert symfoniczny; **Motala** 1348 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 koncert ork. wojskowej, 21.20 utwory fort., 22.00 gramofon; **Kalundborg** (1154 m) 20.10 koncert ork. symf.; **Budapeszt** (550 m) 19.30 muzyka operetkowa, 21.00 recital skrzypcowy, 22.30 muzyka cygańska; **Wiedeń** (516 m) 19.45 koncert popularny, 20.45 feljeton, 21.30 pieśni i arje, 21.50 muzyka taneczna; **Medjolan** (501 m) 20.35 „Isabeau" opera Mascagniego; **Langenberg** (472 m) 20.00 „Wesele Figara" op. Mozarta; **Beromuenster** (459 m) 20.00 muz. baletowa, 20.30 muzyka kameralna, 21.40 muzyka lekka; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert symfoniczny.

Bronisław Wolfstal,
dyrygent dzisiejszego II. wielkiego koncertu symfonicznego.

SPORT

Lekka atletyka

Na mistrzostach Japonji w Tokio osiągnięto bardzo dobre wyniki. Rekord światowy w trójskoku ustalił zwycięzca z ostatniej olimpjady Miki Oda wynikiem 15.58 mtr., poprawiając dotychczasowy rekord Wintera (Australja) 15.52.5 ustalony 12 lipca 1924. Rekord światowy w skoku w dal wynikiem 7.98 ustalił Chuei Nambu, bijąc rekord Catora (Haiti) 7.93 mtr. ustalony 9 września 1928 w Paryżu. (tel. wł. — ol).

Piłka nożna

„Legja" warszawska zjeżdża do Poznania w najsilniejszym składzie z swymi wybitnymi repami Wypijewskim, Ciszewskim, Nawrotem i Szalerem oraz parą obrońców Ziemianem i Martyną na czele. Jak z powyższego widać „Legja" traktuje spotkanie niedzielne bardzo poważnie ze względu na możliwość uzyskania zaszczytnego tytułu mistrza Polski. Przypomina się, że jest to ostatnie spotkanie ligowe w tym roku na boisku „Warty". Spotkanie to odbędzie się punktualnie o godz 14. Przedsprzedaż biletów odbywa się codziennie w sekretarjacie klubu od godz. 10 do 13 i 16 do 18.

Pięściarstwo

Warszawa — Śląsk. W niedzielę odbędzie się w Warszawie w wielkiej sali kina Colosseum spotkanie reprezentacyj Warszawy i Śląska. Warszawa wystąpi w następującym składzie: (od muszej) Wieczorek (CWS), Kazimierski (Pol.), Goss (Pol.), Birenzweig (Mak.), Karpiński (CWS), Garbarz (Mak.), Mizerski (Pol.). W wadze ciężkiej stolica nie będzie reprezentowana z powodu braku odpowiedniego pięściarza. Skład Śląska przedstawiać się będzie następująco: Plucik, Moczko (BKS), Rudzki (Naprzód) Białkas (BKS), Gburski (PKS), Wieczorek (BKS) i Wocka (PKS).

Polska — Niemcy. Trzecie zkolei spotkanie międzypaństwowe odbędzie się 8 listopada w Poznaniu, w hali reprezentacyjnej. Polska walczyła z Niemcami dwa razy, w Wrocławiu i w Katowicach, przegrywając każdorazowo nieznacznie. Goście, po ich świetnem zwycięstwie nad pięściarzami Ameryki, wystawia przeciw Polsce prawdopodobnie z tym samym zespołem. Reprezentacja Polski nie jest dotychczas definitywnie ustalona. Prawdopodobny jest udział Majchrzyckiego, który po chorobie powrócił i rozpoczął intensywny trening.

Wioślarstwo

Walne zebranie P. T. W. „Tryton" odbędzie się w czwartek 29 bm. o godz. 19.30 w salce Piwnicy Ratuszowej.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

UZNANA W CAŁEJ POLSCE ZA NAJLEPSZĄ
HERBATA Z „KOPERNIKIEM"
H H
SKŁAD GŁÓWNY WARSZAWA · BRACKA 23
WARSZAWSKIE TOWARZYSTWO HANDLU HERBATĄ
A. DŁUGOKĘCKI · W. WRZEŚNIEWSKI · SP. AKC.
NA ŻĄDANIE WYSYŁAMY HERBATĘ OD 1-go KLGR. POCZTĄ ZA ZALICZENIEM
nw 6 146

✝

We wtorek, dnia 27 października rozstał się z tym światem, po ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentem namaszczenia, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, brat i szwagier, ś. p.

Tomasz Kapuściński

przeżywszy lat 60. Pogrzeb odbędzie się w piątek, po poł., o godz. 3.30 z domu żałoby Krępa. Msza św. nazajutrz o godzinie 8-mej rano w kościele parafjalnym.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, synowie i rodzina.

nw 6548

Krępa, dnia 30. 10 1931 r.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci naszej najdroższej matki, ś. p.

Pelagji Drożyńskiej

odprawią się

msze św.

dnia 30 października r. b., o godz. 8 w kościele OO. Franciszkanów, dnia 31 października r. b., o godz. 8 w Kórniku, o czem donosi

rodzina.

Pw 8280-43,10

Co tydzień
kilka mendeli jaj
świeżych, z dostawą do Poznania lub odbiorem ze wsi, potrzebuję. Adres celem porozumienia do Kurjera Poznańskiego pod **zw 11 626**

Magle
łóżka metalowe, materace, umywalnie, karnisze mosiężne, drabiny, prężniki do firan i wyroby drzewne kuchenne
hurt detal
A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 8025-41,127

Precz z wszelkiem cygaństwem losowem na raty!
LOSY
I klasy 24 Państwowej Loterji klasowej dostarcza bez kosztów zaliczki nasz rodak
F. RĘKOSIEWICZ,
Kolektura Loterji Państwowej
w Rawiczu, 3 Maja 2.
zw 11 629

Dom
2 pokoje kuchnia ½ morgi ogrodu Mosina, elektryczność 5 000 emerytowi sprzeda Władysław Kleiber, Mosina zd 78 054

krzywicę gruźlicę wycieńczenie leczy witaminowo wapniowy Biocalcol Klawe
Tw 315

PIANINA
najlepszej jakości poleca po cenach bardzo zniżonych
B. SOMMERFELD Fabryka Pianin
Bydgoszcz, ul. Śniadeckich 2.
Skład fabryczny w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 15.
Proszę zażądać prospektów!
nw 6404

Dobrze prowadzona książkowość
to: dokładny obraz stanu przedsiębiorstwa, zabezpieczenie przed stratami, ochrona przed nadmiernemi a niesłusznemi obciążeniami podatkowemi, drogowskaz wskazujący właściwy — kierunek rozwoju —
Wszystko to w sumie zwiększenie dochodowości przedsiębiorstwa.
Dobrze prowadzona książkowość wymaga
dobrych ksiąg handlowych
które wykonuje znana z solidności swych wyrobów wytwórnia
Drukarnia Polska
Sp. Akc. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz
ul. Marszałka Focha 10 · Tel. 352

Leçons de français
Poznań, Ogrodowa 12 m. 28
prix modérés
littérature
conversation
prép. baccalauréat
— Parisienne diplômée —

Dr. med. Stanisław Starkowski
lekarz
przyjmuje obecnie pacjentów pryw. i członków Kasy Chor. miasta Poznania
zw 11576/7 w godz. 9—10 i 3—5
Poznań-Sołacz, ul. Podolska 11.

Kamienicę
w centrum Poznania, piękny objekt, dobrze rentujący się sprzedam zaraz Cena około 300 tys. przy wpłacie połowy. Agenci wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 11 614

REKLAMY i afisze reklamowe do okien wystawowych
tanio wykonuje student.
Wały Jagiełły 22, m. 4.
zw 11 624

Części do wirówek
Alfa, Göericke, Lanz, Milo, Balance etc., 200 kg., ze zlikwidowanego interesu, sprzedam za zł 400.
ADAM JANDY,
Stary Rynek 91, narożnik, obok składu szczotek.
nw 3 290

Bilans Surowy Banku Cukrownictwa, Sp. Akc. w Poznaniu

Stan czynny: **na dzień 30 września 1931 r.** **Stan bierny:**

Stan czynny		zł	gr
Kasa i sumy do dyspozycji w Banku Polskim, P. K. O. i Banku Gospodarstwa Krajowego		4 167 311	71
Waluty zagraniczne		755 638	10
Papiery wartościowe własne	zł		
a) pożyczki państwowe	18 793.61		
b) listy zastawne	1 519.61		
c) akcje	70 576.51	90 889	73
Udziały i akcje w przedsiębiorstwach konsorcjalnych		3 923 826	22
Papiery wartościowe ustawowego kapitału zapasowego		1 093 594	98
Banki Loro:			
a) krajowe	105 823.27		
b) zagraniczne	1 648 039.50	1 753 862	77
Banki Nostro:			
a) krajowe	743 027.94		
b) zagraniczne	4 030 181.38	4 773 209	32
Weksle zdyskontowane:			
a) cukrowni	23 975 343.73		
b) różnych	10 031 612.32	34 006 956	05
Rachunki bieżące (salda debetowe)			
a) cukrowni:			
1. zabezpieczone	35 355 560,36		
2. niezabezpieczone	—		
3. kredyty zbiorowe	38 225 000,—		
b) różnych:			
1. zabezpieczone	9 432 110.75		
2. niezabezpieczone	1 521 630,85	84 534 301	96
Pożyczki terminowe (hipoteki)		463 896	11
Nieruchomości		3 353 610	29
Ruchomości		510 392	43
Koszty handlowe		3 716 107	12
Podatki		953 875	65
Rachunki Oddziałów		16 495 814	57
Różne rachunki		4 729 601	79
Odbiorcy:			
a) krajowi odbiorcy cukru	10 808 743.84		
b) zagranicz. odbiorcy cukru	1 062 228,36		
c) odbiorcy towarów:			
1. cukrownie	179 780.30		
2. różni	15 307,—	12 066 059	50
Dostawcy towarów:		613 102	74
Suma bilansowa:		178 002 051	03
Udzielone gwarancje:			
a) za cukrownie	50 984 346,53		
b) za różnych	1 674 652,83	52 658 999	36
Inkaso		7 455 484	59
		238 116 534	98

Stan bierny		zł	gr
Kapitały własne:	zł		
a) zakładowy	9 000 000,—		
a 1) wpłata na nową emisję	2 600 000,—		
b) zapasowy	3 115 000,—		
c) rezerwa specjalna	2 235 000,—		
d) fundusz amortyzacyjny	50 000,—	17 000 000	—
Wkłady:			
a) terminowe	17 422 403 25		
b) à vista	5 661 958,68	23 084 361	93
Rachunki bieżące (salda kredytowe)			
a) cukrowni	22 321 246.74		
b) różnych	3 000 210.94	25 321 457	68
Zobowiązania inkasowe		28 278	15
Redyskonto weksli:			
a) w kraju	19 106 907.12		
b) zagranicą	3 182 276,24	22 289 183	36
Banki Loro:			
a) krajowe	1 910 436 18		
b) zagraniczne	271 646,80	2 182 082	98
Banki Nostro:			
a) krajowe	105 000,—		
b) zagraniczne			
1. Kredyty bankowe	7 140 286.54		
2. Kredyty dla Prz. Cukr.	38 225 000,—	45 470 286	54
Procenty i prowizje		5 913 912	04
Rachunki Oddziałów		16 111 524	82
Różne rachunki		3 610 275	78
Odbiorcy:			
a) krajowi odbiorcy cukru	1 545 725 94		
b) zagranicz odbiorcy cukru	168 438.48		
c) odbiorcy towarów:			
1. cukrownie	318 575 88		
2. różni	76 808,33	2 109 548	63
Dostawcy:			
a) cukrownie za dostarczony cukier:			
1. na rynek wewnętrzny	11 905 911.13		
2. na rynek eksportowy	2 298 913 73		
b) dostawcy towarów	634 580,63	14 839 405	49
Zyski z lat ubiegłych		41 733	63
Suma bilansowa:		178 002 051	03
nw 6547			
Zobowiązania z tyt. udzielonych gwarancyj		52 658 999	36
Różni za inkaso		7 455 484	59
		238 116 534	98

Szkło

oklenne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe djamenty, kit szklarski itp., lustra i **szyby wystawowe** poleca **Polskie Biuro Sprzedaży Szkła Spółka Akcyjna Poznań** Małe Garbary 7 a, telefon 28-63. Oddział w Łodzi, ul. Pusta 15/17. Pw 7775-30.110

CEBULE

w partjach wagonowych **kupię** i proszę o spieszne oferty z większemi próbami. zw 11 627

Zygmunt Borkiewicz,
Poznań, św. Marcin 5.

Restauracja „CECHOWA"
właśc. W. Jabłoński
Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego 23.

Jutro w czwartek, dnia 29. X. b. r. polecam specjalności:

Kiszki własnego wyrobu

Kaszak smażony | **Czarnina**
Mięso z kotła | **Gęś pieczona z pyzami**
Kołduny po litewsku | **Bażant z winną kapustą**

Pw 8294-43.37

Większe
domy mieszkalne i handlowe

w centralnem, pierwszorzędnem położeniu w Katowicach, są z powodu podziału spadkowego natychmiast do **sprzedania.** Niezbędna gotówka 100 000 — 150 000 $. Zgłoszenia pod szyfrą: **WK 531** do **T-wa Rekl. Międzyn. g. r. Rudolf Mosse, Katowice, 3-go Maja 10.** Tw 444

Zgromadzenie SS. Urszulanek

1. Otworzyło w **Częstochowie** przy ul. 3 Maja Nr. 4 **dom rekolekcyjny dla Pań,** gdzie znajdą wygodne pomieszczenie blisko **Jasnej Góry** wraz z utrzymaniem w cenach bardzo umiarkowanych. Ponadto tamże mogą zatrzymywać się pojedyńcze osoby lub wycieczki w grupach do 30 osób.
2. Posiada w **Rokicinach** w pięknej **górzystej okolicy** (stacja na miejscu na linji Chabówka - Zakopane) dom odpoczynkowy dla pań i panien otwarty cały rok. Ceny przystępne.
3. W **Zakopanem** oprócz dawniej otwartego domu **dla chorych** posiadamy obecnie drugą willę przeznaczoną **na internat dla uczennic szkół średnich.** Przyjmuje się tam także **Panie zdrowe na odpoczynek.** dw 1 467

Tani, dzielny
PRZYKRAWACZ
z krojem najnowszego wynalazku krawiectwa miarowego
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty do eksped. Kujera Poznańskiego pod **zw 11 625**

Licytacja szkoły w Gruszczynie
pow. poznański — stacja kol. Kobylnica

odbędzie się dnia 9 listopada 1931 r., o godz. 14 w szkole Dom mieszkalny 5 pokoi, kuchnia, piwnice, stodoła i chlewy, ogród owocowy i warzywny, 13 mórg dobrej ziemi. Bliższych informacyj udzieli zw 11 628

Urząd Gminny w Gruszczynie.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, 29. b. m., o godzinie 10-tej przed poł. przy Starym Rynku 40, sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę:

większą ilość materjałów wełnianych jak sukna, gabardyny, rypsy, aksamity, popeliny oraz jedwabie, satyny, zefiry, muśliny, woale, płótna, inlety, obrusy, ręczniki i t. p. nw 6 226

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom. sądowy, Poznań, Śniadeckich 26.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Najszczęśliwsze
losy Loterji Państwowej poleca Kędziora Poznań, Sieroca 5/6. zdw 75 774/5

Pianino
zagraniczne sprzedam. Poplińskich 12, m. 20. zdw 78 045

94 morgi
Kujawy cena 40.000 wpłaty 10.000 52 morgi żywe, martwe inwentarze cena 12 000. 32 morgi inwentarze cena 4.000. sprzeda Jaśkiewicz.

Folwark
290 mórg przy mieście, gdzie gimnazjum, seminarjum, sąd, stacja z Poznania 42 km., żywym i martwym inwentarzem dla stosunków familijnych korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 758

Bandonjum
sprzeda Jóźwiak, Chwaliszewo 53/54. zdw 78 026

Parcela
2 800 m. kw. opłotowana z wodociągiem, kanalizacją, światłem elektrycznem, gazem, zaraz korzystnie na sprzedaż w całości lub połowę. Właściciel, Palacza 39. zdw 77 681

Drzewka i krzewy owocowe
ozdobne i róże polecają A. i J. Jeske Szkółki drzew w Jelonku poczta Złotniki k/Poznania telefon 3 Cenniki wysyłamy na żądanie bezpłatnie! Dojazd do naszych Szkółek autobusami z Placu Sapieżyńskiego w kierunku Obornik dwp 1330

Płaszcz
zimowy granatowy damski tanio sprzedam. Słowackiego 48 skład zd 77 094

Skład
kolonjalno - delikatesowy, prima urządzenie — pierwszorzędny punkt korzystnie sprzedam. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 188

Najtaniej buduje,
zaoszczędzając opału, stosujący płyty Celotexowe przy budowach drzewnych. Półdarmo sprzedaje dopóki zapas starczy. Chełmońskiego 11. zdw 78 232

Cukiernię
z koncesją sprzeda Popławski — Toruń, Wielkie Garbary 8. zdw 78 208

Cukiernię
z koncesją sprzeda Lubiewski, Toruń, Strumykowa 15. zdw 78 207

Majątek
560 mórg w kulturze z murowanemi budynkami sprzedam lub wydzierżawię. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 206

Skład
kolonjalny, mieszkanie pokój kuchnia, Adres Kurjer Poznański zdw 78 109

Skład
z urządzeniem, przyległem większym pokojem centrum odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 140

Urządzenie
drogeryjne kompl. sprzeda Domachowski, Nowa 1. zdw 78 141

Salonik
nowoczesny, egipski, biały grab, jak nowy odda tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8289-43.29

Najlepszą porcelanę
Najlepsze szkło
Prima Alpakę
szklanki, kieliszki szlifowane najtaniej tylko wprost Hurtowni Porcelany Wroniecka 24 podwórze. zdw 78 239

Futra
damskie, spody męskie. Wierzbięcice 13, parter. zdw 78 185

Pianino
krzyżowe czarne i fortepian mało używany odda tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 Pw 8284-43.28

„Terrana"
szlachetna zaprawa fasadowa. E. Werner Oborniki. Dworcowa 54. telefon 43. nw 5919

Kapelusze damskie

w najnowszych fasonach oraz skórki na obsady po cenach najniższych poleca P. Szczawińska i S-ka. ul. Wodna 1. Przyjmujemy asygnaty Kredytu. Pw 7762-39.68

Futra
spody pod futra, lisy i skóry wszelkiego rodzaju kupuje się najtaniej w firmie Józef Dawid, Poznań, ul. Nowa 11. Przyjmuje asygnaty Tow. „Kredyt". Pw 7 799-37.109

Futra, obsady futrzane
w wielkim wyborze po cenach hurtowych dopóki zapas starczy. F. Lisiecki. Dom Konfekcyjny, Poznań Stary Rynek 98-100. Pw 8 022-57.312

Parcele budowlane
przy szosie Warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny" i „Praca" wodociągi i kanalizacja przeprowadzone — wprost od właściciela do nabycia Zgłoszenia: Małecki. Droga Dębińska 11. telefon 11-90. Pw 7995-40.127

Meble kuchenne
bajecznie tanio sprzedaje Jan Koniecki. Piaskowa 3. Wytwórnia mebli kuchennych zdw 73 971

Kombinowana
obrabiarka do drzewa, piła tarczowa, frezownia i wiertarka korzystnie zaraz do oddania. Zgłoszenia fa. J. Schende, Poznań, W. Garbary 31. zdw 77 261

Gospodarstwo
85 mórg pszenno-buraczanej jednym planie, wszelkie budynki, masywne, inwentarze kompletne 30 kilometrów od Poznania, cena 35 000, wpłaty 15—20 000 (prywatne sprzeda „Krakus", Poznań Pocztowa 30. zdw 78 096

Dobrze
prosperujący interes z zapędowym maglem, 2 pokje i kuchnia z powodu zmiany sprzedam zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 77 913

Dywan
dobrze utrzymany 350×280 sprzedam. Matejki 56, mieszkanie 10. zdw 77 917

Fuzję
Winschester, stucery, amunicję i przybory myśliwskie, kożuch, barany, sprzedam. Górna Wilda 28, mieszkanie 6 telefon 7990. zdw 77 919

Płaszcze
dwa męskie zimowe, średnią figurę, rower uczniowski sprzedam. Łazarz, Klonowicza 7. zdw 77 925

Parcelę
na Sołaczu pod budowę willi sprzedam Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 77 928

Gramofon
automatyczny, ozdobna, dębowa szafka okazyjnie za gotówkę. Ig. Jankowski, Kościan, Rynek 32. zdw 77 934

Większą
kolonjałkę z mieszkaniem, dobrze prosperującą sprzedam tanio. — Adres Kurjer Pozn. zdw 77 881

Wózki dziecięce
i wszelkie reparacje teraz tanio. 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 77 960

Samochód
ciężarowy 1½ tonn Chevrolet dobrym stanie sprzedam za 1 200,— Oferty Szalaty, Wronki. nw 6536

Skład
lonjalny z mieszkaniem w mieście prow., dobrze prosperujący sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 128

Piekarnię
parową sprzedam lub przyjmę wspólnika 2 000 do 3 000 niekoniecznie fachowca. Toruń, Mickiewicza 101. zdw 78 218

Zakład emaljowania (3 piece)
do sprzedania lub wydzierżawienia, stosowny dla rzemieślnika albo inteligentnego robotnika. Gumy, 27 Grudnia 15. zdw 77 959

2 wille
18 pokoi z meblami 10 mórg ogrodu w Puszczykowie, cena 80 000, wpłaty 50 000 natychmiast do objęcia. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 77 857

Meble
jadalki nowoczesne półpolerowane sprzedaje tanio Stolarnia, Kanałowa 13. zdw 77 637

Pianina
pierwszorzędnej jakości marki „Betting" wielkim wyborze polecają: Kwiatkowski, Poznań, ul. Gwarna 9, Fabryka Fortepianów, Leszno. Cenniki na żądanie bezpłatnie. dw 1464

Maszyny do pisania
z gwarancją pierwszorzędne nowe zł 690,— a używane z gwarancją i prawem zamiany od zł 95.— Skóra i S-ka, Poznań, Al. Marcinkowskiego 23 Sw 4/5

Używane
meble, garderobę, różne inne rzeczy sprzedaje kupuje Nowy Dom Komisowy. Woźna 16. Pw 7809-57.151

„Centrala mebli"
Swarzędz, naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór Pw 7 773 4-30.35/6

Meble
eleganckie, skromne po cenach fabrycznych poleca Węcławski, św. Rocha 8. Obejrzeć można w niedzielę. zdw 76 888/9

Palta
męskie czarne popielate Mikołajczak, Pocztowa 5, III. zdw 78 133

Drogerja
w mieście powiat., dobrze zaprowadzona zaraz na sprzedaż. Cena 7 500. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 78 209

Co piątek
żywe ryby. Wysoka 11. zdw 78 218

Plusz - Futro
wytłaczam palta pluszowe. Desenie futer. Zielona 1. parter. lewo. zdw 77 074

Piec
pokojowy żelazny sprzedam. Górna Wilda 28 mieszk. 6. zdw 77 920

Kantówkę 16×18
dobrą, zdrową, do 6 mtr. długości okazyjnie odda Górecki Wroniecka 4, podwórze. Pw 8291-43.34

94 morgi
Kujawy cena 40 000 wpłaty 10 000 52 morgi, żywe, martwe inwentarze, cena 12 000. 32 morgi inwentarze cena 4 000 sprzeda Jaśkiewicz, Fredry 6. zdw 77 677

Białe
urządzenie składowe. Adres Kurjer Poznański zdw 78 180

Siodło
oficerskie, z świńskiej skóry jak nowe odda tanio. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8283-43.26

3,00 Bemberga ceny fabryczne
oryginalne pończochy wełna jedwabiem 2.50; dziecięce 0.30; sweterki dziecięce 1.30; berety 1.20; czapki nowość 1.50; rękawiczki wełniane 0.75; trykotowe 0.50; Nappa flaneli 5.00; szale jedwabne 0.75; pulowery męskie 2.00; skarpety 0.35; niciane 0.40; czysta wełna 1.50; najtaniej tylko Wielkie Garbary 10. Jamont. zdw 78 089

Parcele
w Dębcu przy tramwaju w rozmiarach od 400—1000 mtr. sprzedam korzystnie. Informacje ul. Wierzbięcice 59 mieszk 3 telefon 74-59 zdw 76 521/2

Kantówkę
okna, podwoje do garażu, gotowe schody, blachę, bednarkę, płyty Celotex przeciw zimnu. — Chełmońskiego 11. zdw 78 234

Dwa dywany
3X4 mtr. ręcznie wiązane odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8285-43,27

Gabinet męski
z klubami w skórze odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8286-43,25

Sypialnię
mahoniową, białą, dębową, odda tanio Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8287-43,24

Piekarnia
zaraz wolna, objęcie 1000 złotych, miasto powiatowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 6545

Kasy National
z zapędem elektrycznym odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 8288-43,23

Pianino
tanio sprzedam. Prusa 20, m. 11. zdw 78 082

Gospodarstwo
80 mórg, budynki, dobre inwentarze, nadkompletne Cena 22 000 wpłaty 10 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 77 184

Kino
w Poznaniu w centrum z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa natychmiast sprzedam. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 028

Platformę
dobrze utrzymaną sprzedam. Bonin, Rynek Łazarski, od 4—5. zdw 77 998

Parcele
kilka przy hali Zeppelina po nadszosą na sprzedaż. Wiadomość portjer hotel Britania 9—11, 3—5 u właściciela. zdw 77 961

Dom
na sprzedaż w rodzaju willi z ogrodem w Poznaniu. Zgł. do Kurjera Poznańskiego zdw 78 085

Karakuły
skunksami, piękne, obszerne sprzedam tanio. Sieroca 5/6, Piotrowska. zdw 78 125

5 KUPNA

Brylanty
złoto, srebro kupuje Szulc, Plac Wolności 5. Pw 8273-43,16

Płachtę
nieprzemakalną rozmiarów 4×5 mtr. kupię. Oferty „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 43,7. Pw 8271-43,7

Gospodarstwo
prywatne natychmiast kupię za gotówkę 20 tysięcy i przyjęcie hipotek długoterminowych, wzorowe z dobrą ziemią przy stacji. Oferty do Kurjera z dokładnem planem i szczegółami zdw 70 246

Złoto
srebro, platynę i brylanty kupuję i płacę najwyższe ceny. W. Kruk, jubiler ul. 27 Grudnia Nr. 6 zdw 74 699

Komplet
używanych płyt gramofonowych z kursem angielskiego (Linguaphone) nabędę. Janikowski, Żydowo, p. Gniezno. zdw 77 076

Pianino
kupię. Cenę oferty Kurjer Poznański zdw 77 209

Małą
willę domek, możliwie w Poznaniu kupię. Sprzedawca może zostać mieszkać. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 938

Kolonjalkę
mieszkaniem kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 955

Dywan
lepszy 3X4 lub cośkolwiek większy, dobrze utrzymany kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 980

Pianino
gotówką kupię. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 78 017

Futro
męskie przedniego gatunku w dobrym stanie kupię. Bliższe dane Kurjer Poznański zdw 78 162

Parcelę
kupię 600—1000 metrów w niedalekiej — willowej dzielnicy. — Szczegółowe oferty cenę Kurjer Poznański zdw 78 035

Futro
damskie dobre kupię. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 78 037

Małą
willę, blisko Poznania kupię. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 78 130

Kamienicę
dobrze utrzymaną, 6.000 rocznej dzierżawy kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 271

Kupię
psa do ½ roku rasowego pinczera lub ratlera tylko piękny okaz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 76 169

Kolonjalkę
mieszkaniem kupię. Cena, oferty Kurjer Poznański jw 1818

6 KAMIENICE

Kamienicę
9 ubikacyj mieszkalnych, centrum miasta, dochód roczny 16 570. — sprzedam korzystnie. Oferty do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 57,369. Pw 8269-57,369

Sprzedam
dużą nieruchomość dochodową położoną w najruchliwszej dzielnicy Poznania Potrzebna wpłata 200 tysięcy, reszta dogodne hipoteki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 885

Na Wildzie
przyjmę zastępstwo meldunków jeszcze kilka domów. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 009

Kamienica
centrum dochód 7,600, cena 65 000 Jaśkiewicz, Fredry 6 zdw 77 676

Kamienica
centrum, dochód 18.000, hipoteka amortyzacyjna 50.000, cena 160.000 wpłaty 80.000. „Informator", Ratajczaka 15. (Pasaż). zdw 78 174

Kamienica
Łazarz, mieszkanie pięciopokojowe wolne. Cena 65.000, wpłaty 40.000. „Informator", Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 78 176

Kamienicę
w centrum, przy wpłacie 50.000 zł. reszta na dogodnych warunkach sprzeda Faleński, Poznań, 27 Grudnia 5, III ptr. zdw 78 081

Kamienice
wille, domy poleca i poszukuje pośrednictwo „Krakus", Pocztowa 30, telefon 58-66. zdw 78 097

Willa
Łazarz ogrodem procentująca się 40 000 15 000 amortyzacja. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 254

Kamienicę
czynsz 13 500, wolne mieszkanie 105 000 sprzedam. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 78 259

7 PIENIĄDZ

Udziela pożyczek
długoterminowych na budowę, rozbudowę, spłaty długów, kupna nieruchomości przy niskiem oprocentowaniu. „Własna Zagroda", Spółdzielnia Hipoteczno-Kredytowa, z ogr. odpow. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3 a, telefon 3121 (dawn. Nowy Rynek 13). nw 6529

Jedynie pewna
lokata kapitału kupno parceli wprost od właściciela. Majętność Zieliniec pod Poznaniem. Pw 7 994-40.86

Sprzedam
hipotekę 16 000 w dolarach klauzulami. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 905

Spółdzielnia Hipoteczno Kredytowa
Poznań, Staszica 7, udziela długoterminowego kredytu hipotecznego do zł 50.000 zd 70 347/8

Kto
zdyskontuje weksle 4 000 zł damnem? Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 976

Poszukuję
pożyczki 300 złotych na krótki czas, dam procent i gwarancję. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 038

Wspólnika
(kę) drogerzystę gotówką od 3.000 poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 142

Szukam
wspólniczki, krawcowej gotówką 3000. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 78 221

2 000 zł
pożyczki poszukuje właściciel domów, zabezpieczenie według życzenia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 233

10 do 15 000 złotych
na I. hipotekę domu i gospodarstwa małomiejskiego poszukuję. Zgłoszenia z podaniem warunków „Par", Aleje Marcinkowskiego 11 pod 43.36. Pw 8292-43,36

2 000 zł
pożyczki na I. hipotekę na nowy dom wartości 8 000 zł na 5 lat po 12 % lub w proc. mieszkanie pokój i kuchnia, poszukuję. Stanisław Kamiński, Skoki, pow. Wągrowiec. zdw 78 280

Kto
pożyczy 100 zł. na weksel za dobry procent. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 019

Poszukuję
na pierwszą hipotekę domu czynszowego do 15.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 124

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
pokój kuchnia zaraz do objęcia. Niska 5, mieszkanie 12. zdw 77 130

Mieszkanie
Łazarz, już wolne, czterypokojowe, kuchnia, łazienka, czynsz miesięczny, dwupokojowe z łazienką, objęcie 400 zł.; pokój kuchnia, czynsz na kwartał wynajmie „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 77 645

Dwupokojowe
frontowe, Łazarz, korzystne warunki. Koczorowski, Górna Wilda 32 zdw 77 716-17

4 pokojowe
mieszkanie komfortowe z powodu wyjazdu za zgodą gospodarza okazyjnie odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 703

5 pokoi
centrum dla lekarza adwokata lub biur handlowych. Ratajczaka 9, parter, prawo. zdw 77 942

3
pokoje za dzierżawę komfort. — „Rex", Ratajczaka 11 a, III wejście, mieszkanie 69. zdw 78 159

Pokój
kuchnia od 1. 11. do wynajęcia. Marsz. Focha 286, Gospodarz. zdw 78 170

Mieszkanie
2 pokoje kuchnią, łazienką, centralne ogrzewanie, elektryczność, parter, powodu wyjazdu oddam. Warunek kupno mebli. Spieszne oferty Kurjer Pozn zdw 78 181

Pokój
i kuchnię sprzedam lub zamienię na stróżostwo. Wały Jana III, 10, m. 11. zdw 78 104

3 pokojowe
elektryczność w Żabikowie wynajmie gospodarz. Grzeszkowiak, Kraszewskiego 9. zdw 78 114

Pokój
kuchnia Łazarz 900, roczna dzierżawa wskaże Agencja Kurjera Poznańskiego, Przecznica 1 a. zdw 78 229

Warsztat kołodziejski
w pełnym biegu, ruchliwej dzielnicy, z maszynami, powodu choroby zaraz wydzierżawię, obowiązuje kupno maszyn. Oferty Kurjer Poznański rw 3271

Mieszkanie
6-cio pokojowe okolicy ul. Mickiewicza od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia do „Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod 43.18. Pw 8282-43.18

„Informator" poleca mieszkania
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 78 175

Czteropokojowe
mieszkanie willa Sołacz wolne zaraz lub później. Czynsz 210 zł. r. 1700 zł. naprzód. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 183

5 pokojowe
śródmieście, wysoki parter, odstąpię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 78 192

Mieszkanie
dwupokojowe, czteropokojowe za dzierżawę. Czarnecki, Ratajczaka 13. zdw 78 268

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
1—2 pokojowego ewentl. łazienką zaraz czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 812

Mieszkania
4—5 pokojowego z przynależytościami na Łazarzu poszukuję — czynsz do 150 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 77 831

Urzędnik państwowy
2 pokoi kuchnią przynależytościami poszukuje zaraz lub 1. XI., dzierżawa pół roku zgóry, bliskość przystanku tramwajowego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 940

Państwowy
urzędnik przeniesiony z prowincji poszukuję mieszkania 2—3 pokojowego. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 007

Mieszkania
2—3 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza za czynszem rocznym zgóry, ewentualnie zwrot kosztów poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 77 983

Pokoju
kuchni piętrowego, Łazarz - Jeżyce, szukam. Czynsz pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 015

Młodzi małżeństwo
poszukują zaraz mieszkania jednopokojowego z kuchnią ewentl. próżnego pokoju z używaniem kuchni, najchętniej za miesięczną dzierżawę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 059

200 złotych
dam za wyszukanie odpowiedniego mieszkania. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 78 257

Pokój
li tylko próżny, wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 173

2 pokoje
kuchnia miesięczna dzierżawa 65 zł. Szamarzewskiego 12, m. 6. zdw 78 103

Pokoju
kuchni poszukuję od 1. lub 15. 11. od gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 222

2—3
pokojowego mieszkania w centr., z czynszem miesięcznym poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 194

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
3 pokoje z balkonem, Łazarz, zamienię na takowe lub większe w centrum. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 77 874

11 POKOJE UMEBL.

Dla 2 panów
pokój umeblowany blisko dworca i poczty Ul Gąsiorowskich 10. II. m. 8. zdw 76 484

Pokoje
z utrzymaniem wszelkiemi wygodami. Matejki 60, m. 8. zdw 77 346

Dla pana
pokój u[illegible]any do wynajęcia blisko dworca i poczty. Ul. Gąsiorowskich 10, II. m. 8. zdw 76 485

Przecznica
3. I. piętro, dzwonić Topińska. zdw 77 424

Dworcu
Focha 27, m. 12 zdw 77 399

Pokój
umeblowany, elektryką, osobne wejście wynajmę. Ulica Romana Szymańskiego 8, parter, prawo. zdw 77 862

Mielżyńskiego
25a, mieszkanie 8, frontowy, bez pościeli. zdw 77 669

Pokój
z komfortem, niekrępujący. Wolnica 3, m. 9. zdw 77 380

2 pokoje
umeblowane łączne sypialny i mieszkalny do wynajęcia. Cieszkowskiego 1, mieszkanie 5. zdw 73 790

Pokój
1—2 inteligentnym panom. Żupańskiego 5, I. prawo. zdw 76 679

Panienkom
Krasińskiego 8 c. zdw 77 224

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Śniadeckich 17, mieszkanie 11. zdw 77 289

Pokój
umeblowany elektryczność spokojnym domu. Śniadeckich 50, II. zdw 77 906

Pokój
Jackowskiego 3, mieszkanie 4. zdw 77 912

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Strzelecka 12, mieszk. 10. zdw 77 918

Pokój
wspólny panu dobrem utrzymaniem bez, tanio. Grobla 1 b, mieszkanie 8, narożnik Wielkich Garbar. zdw 77 921

Pokój
wynajmę, Sew. Mielżyńskiego 22, parter, 4 wchód, 10—13. zdw 77 931

Dwa
pokoje, używanie kuchenki. Nowakowski, Ogrodowa 19. zdw 77 900

Panią
na wspólny pokój. Marsz. Focha 67 front, mieszk. 13. zdw 77 897

Pokój
na 1—2 osoby, elektryczność. Mickiewicza 1, mieszk. 6. zdw 77 896

Pokój
2 panom i lepszy. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 22. zdw 77 893

Pokój
frontowy, słoneczny, światło elektryczne 1—2 osobom. Wierzbięcice 33, mieszkanie 9. zdw 77 892

Pokoik
umeblowany. Woźna 18, mieszkanie 8. zdw 77 879

Frontowy
2 panom. Łazarz, Graniczna 15, mieszkanie 4 zdw 77 953

Pokój
niekrępujący do wynajęcia. Marszałka Focha 47, mieszkanie 14. zdw 77 945

Pokój
wygodny, dwuosobowy, ciepły, elektryczność, łazienka. Wyspiańskiego 12, mieszk. 7. zdw 78 008

Pokój
frontowy, inteligentnemu panu, Piotra Wawrzyniaka 5, I., prawo zdw 78 004

Pokój
frontowy blisko Uniwersytetu dla 2 studentek. Dąbrowskiego 33, mieszkanie 4. zdw 77 991

Pokój
dwuosobowy z elektryką do wynajęcia. Kochanowskiego 5, mieszkanie 6. zdw 77 987

2 dobrze
umeblowane frontowe pokoje z telefonem, ewentualnie dla małżeństwa z używaniem kuchni wynajmę. Przemysłowa 40, mieszkanie 5 zdw 77 985

Elegancki gabinet
telefon, wygody śródmieście, utrzymanie, obiady lub bez. Telefon 1836. zdw 77 979

Pokój
Wielka 15, mieszk. 7. zdw 77 974

Elegancki
frontowy, elektryczność, pianino. Skryta 1, mieszk. 5. zdw 77 970

Frontowy
z elektryką dla pani. Łazarz, Spokojna 25 a, mieszk. 3. zdw 78 013

Frontowy
elektryczność, łazienka. Woźna 14 a, mieszkanie 11. zdw 78 010

Balkonowy
elektryczność. Ratajczaka 11 a, 3 wejście. Hauffe. zdw 77 625

Dobrze
umeblowany światłem elektrycznem, wejście niekrępujące. Nowy Rynek 14/15, mieszkanie 10. zdw 76 543

Pokój
umeblowany do wynajęcia. — Mała Garbary 7, Nowicki. zdw 78 129

Dwuosobowy
jeden. Wyspiańskiego 18, 6. zdw 78 153

Dobrze
umeblowany dwuosobowy. Kraszewskiego 9b II lewo. zdw 78 158

Dwuosobowe
słoneczne, kuchnia. Matejki 45, mieszkanie 4. zdw 78 000

Pokój
dla 2 studentów do wynajęcia. Rynek Łazarski 3, skład. zdw 77 992

Pokój
dla pana. Żupańskiego 21, III., prawo. zdw 77 982

Inteligentnemu
małżeństwu pokój. Wskaże Kurjer Poznański zdw 77 978

Kraszewskiego
19. III., prawo. zdw 77 964

Pokój
wspólny panu tanio. Ruge, Długa 3, parter. zdw 78 012

Pokoik
do wynajęcia Czesława 17, Horn zdw 78 243

Mniejszy
frontowy 35 panu. Spokojna 16, wysoki parter. zdw 78 090

Pokój
frontowy panu. 30 zł. Matejki 59 m. 11. zdw 78 262

Pokój
Wielkie Garbary 36, mieszk. 8, front. zdw 78 108

Dwa
pokoje kuchnia, umeblowane. — Różana 23, II. zdw 78 112

Małżeństwu
z dzieckiem z używaniem kuchni. Adres Kurjer Pozn. zdw 78 115

Pokój
panience z własną pościelą. — Czesława 15, m. 18. zdw 78 118

Pokój
Kopernika 8, I., prawo. zdw 78 054

Wdowa
przyjmie 2—3 skromne panienki. Kanałowa 6, m. 13. zdw 78 051

Pokój
umeblowany. Piekary 5, II. lewo zdw 78 147

Pokój
1 lub 2 osób Tuliszkiewicz, Kilińskiego 9, mieszkanie 22. zdw 78 150

Dwuosobowy
niekrępujący, Strzelecka 19, m. 10 zdw 78 220

Pokoik
mały, skromny, pościel pożądana Kanałowa 7, mieszkanie 22. zdw 78 231

Pokój
wynajmę od 1. 11. ładnie, skromnie umeblowany, cena 30 zł. — Gen. Prądzyńskiego 55, m. 3. zdw 78 102

Dwuosobowy
Focha 32, m. 8. zdw 78 265

Elegancki
pokój u samotnej osoby. Strusia 3a, m. 7. zdw 78 195

1 lub 2 panów
Wierzbięcice 39, m. 12. zdw 78 196

Pokój
wynajmę. Waliszka, Wybickiego nr. 3. zdw 78 197

Pokój
panom. Strusia 3a, m. 10. zdw 78 214

Pokój
dla 2 lub 3 pań zaraz do wynajęcia — obiady na życzenie. 27 Grudnia 18, m. 8. zdw 78 215

Pokój
dwom skromnym panienkom. — Woźna 20, mieszkanie 4. rw 3268

Utrzymanie
dwom panom 90 zł miesięcznie. Masztalarska 8 a, front, II. piętro, mieszkanie 4. rw 3270

Słowackiego
34, I. lewo, pokoje, utrzymaniem bez, obiady. jw 1822

Dwuosobowy
obiady, bez. Skryta 10, mieszk. 1 zdw 78 166

Uniwersytetu
blisko parter wysoki, dwuosobowy. Składowa 1, m. 16. zdw 78 167

Pokój
jedno dwuosobowy, elektr. Raczyńskich 2, m. 2. zdw 78 168

Umeblowany
1. 11. wolny. Wielkie Garbary 5, m. 7. zdw 78 171

Frontowy
ładny pokój, tylko dla lepszego pana od 1. 11. do wynajęcia. Wielkie Garbary 2, mieszkanie 5. zdw 78 348

Pokój
małżeństwu. Białas, Dębiec, Szosa Okrężna wybudowanie Józefiaka. zdw 78 179

Panom
dwuosobowy, elektryka, utrzymaniem bez. Wrocławska 19, front, II p. zdw 78 182

Pokój
z utrzymaniem lub bez. św. Marcin 54, m. 7, I ptr. zdw 78 178

Pokój
umeblowany na 2 osoby do wynajęcia. Warchlewski Przecznica 2. zdw 78 187

Pokój
słoneczny. Strzelecka 11, m. 5. zdw 78 138

Pokój
czysty, frontowy. Wierzbięcice 24b, m. 14. zdw 78 139

Pokój
słoneczny wydzierżawię. Woźna 13a, m. 5. zdw 78 145

Pokój
umeblowany. Cieszkowskiego 7, III, prawo. zdw 78 146

Śródmieście
frontowy dwuosobowy. Aleje Marcinkowskiego 17 a, II. lewo. zdw 78.240

Dwuosobowy
Wierzbięcice 39 a, dom boczny, m. 15, II. zdw 78 241

Wspólny
pani. Wierzbięcice 39 a, m. 15, III zdw 78 242

Pokój
zaraz 2 osobom wynajmę. Mickiewicza 5, mieszkanie 9. zdw 78 244

Skromny
pokoik wynajmę. Św. Wojciech 26, II zdw 78 245

Słoneczne
pokoje: większy, mniejszy używanie kuchni. Sołacz. Małopolska 7, II. zdw 78 248

Pokój
umeblowany centralne ogrzewanie solidnemu. Wyspiańskiego 10 mieszkanie 9. zdw 78 249

Korzystnie
ciepły (pianino) 1—2 osób utrzymaniem. Matejki 1, m. 4. zdw 78 256

Pokój
spokojny. Ul. Kramarska 5, II. zdw 78 258

Pokój
1—2 osobom. Bukowska 9, II. zdw 78 190

Pokój
duży umeblowany, dla 2 osób z intelig. z utrzymaniem lub bez, tanio odnajmę. Wyspiańskiego 10, mieszkanie 7. zdw 78 270

Podgórna
2 a, mieszkanie 9, utrzymaniem bez. zdw 78 264

Niekrępujący
czysty, spokojnym panom. Kochanowskiego 22—6. zdw 78 263

Elegancki
pokój, osobne wejście. Aleje Marcinkowskiego 5, m. 10. zdw 78 184

Pokój
umeblowany dla pana, elektryczność, tanio. Wszystkich Świętych 5, m. 7. zdw 78 084

Frontowy
dwuosobowy Rybaki 12, m. 24. zdw 78 092

Panią
na pokój. Półwiejska 10, m. 19. zdw 78 093

Frontowy
elektryczność 1—2 osób. św. Wojciech, 21, I. prawo. zdw 78 068

Słoneczny
pokój z kuchenką dla nauczycielki lub studentki dla 1 — 35 zł., dla 2 — 45 zł. Ul. Wodna 15, m. 5. zdw 78 061

Skromny
pokój dla pań. Strzeleccka 33, m 3. zdw 78 063

Jednoosobowy
Romana Szymańskiego 7, I. zdw 78 062

Panience
wspólny. Górna Wilda 65, m. 11. zdw 78 072

Przyjmę
pana na wspólny pokój z utrzymaniem od 1. Skład kolonjalny, Wielkie Garbary 10. zdw 78 073

Pokój
mniejszy, dwuosobowy, młodszym, solidnym handlowcom. Świętokrzyski 3, m. 12. zdw 78 074

Pokój
frontowy dla dwóch pań lub panów. Rybaki 9, III, lewo. zdw 78 078

Pokój
umeblowany. Matejki 66, m. 6. zdw 78 018

Pokój
plac Nowomiejski 10b, I., pościel własna. zd w78 024

Czysty
pokój. Ratajczaka 33, m. 13. zdw 78 025

Pokój
Wielkie Garbary 5, m. 9. zdw 78 029

Pokój
klatki schodowej. Ciesielski, Marcin 64. zdw 78 042

Pokój
dwuosobowy. Ratajczaka 11a, III wejście, m. 65. zdw 78 045

Pokój
solidnemu panu wynajmę od 1. 11. Kozia 33, II p. m. 3. zdw 78 13[illegible]

Czysty
pokój u samotnej osoby wynajmę. Małeckiego 26, II. zdw 78 107

Pokój
1—dwuosobowy do wynajęcia. — Patr. Jackowskiego 30. mieszk. 10 zdw 78 057

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany wynajmę inteligentnym. Ratajczaka 33. mieszkanie 11. zdw 78 060

Umeblowany
do wynajęcia. Szewska 19, m. 7. rw 3264

Pocztowa
31 a, mieszkanie 8. wspólny pokój dla pani, niedrogi. zdw 78 230

Dwa
łączne pokoje, centralne. Młyńska 9. I., prawo. zdw 78 226

Pokój
do wynajęcia. Jeżycka 43, m. 5. zdw 78 217

Słoneczny
czysty, ładny pokój, pianino lub bez. Wszelkie wygody, dom kulturalny Wyspiańskiego 18, I., telefon 63-44 zdw 78 199

Pokój
obiadem. Strzelecka 5, I., lewo. zdw 78 193

Pokój
do wynajęcia. Żupańskiego 15. m. 5. zdw 78 095

Klatki
schodowej spokojnemu panu. Wielkie Garbary 29, m. 8. zdw 78 111

Pokój
1 lub 2 z używaniem kuchni dla małżeństwa. Obejrzeć od 18—21-ej Strusia 6 m. 4. zdw 78 127

Pokój
dwuosobowy. Fr. Ratajczaka 14, m. 21. zdw 78 121

Pokój
dobrze umeblowany obiadami. Mickiewicza 11, III. prawo. zdw 78 120

12 SZUKA POKOJU

Skromnego
pokoju niekrępującego poszukuje student. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 77 423

Pokoju
na sekretarjat organizacji politycznej poszukuję w śródmieściu ze światłem, opałem i telefonem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 439

Student
szuka pokoju elektrycznością do 40 złotych. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 908

Pokoju
dwuosobowego. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 77 928

Studentka
szuka taniego pokoju śródmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 929

Studentka
szuka pokoju za korepetycje. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 930

Pokoiku
skromnego poszukuje pan. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 937

Skromnego
pokoiku przy pl. Stawnym u uczciwych ludzi poszukuje zaraz Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 957

Pokoik
skromnie umeblowany, małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 161

Pokoju
dużego z światłem i opałem, niekrępującego w śródmieściu poszukuje się na lokal korporacyjny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 941

Poszukuję
1—2 pokoi ewentualnie z urządzeniem i telefonem na biuro. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 77 984

Pokoju
ciepłego bezwzględnie niekrępującego okolicy dworca poszukuje wojskowy. Oferty cena Kurjer Poznański zdw 77 969

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju umeblowanego najwyżej II. piętro w śródmieściu od 1 listopada rb. Warunki z dokładnem podaniem adresu do Kurjera Poznańskiego dw 1497

Małżeństwo
poszukuje pokoju z używaniem kuchni bez pościeli w śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdw 77 416

Pani
poszukuje pokoju z obiadami — ewentl. z utrzymaniem Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 78 149

Małżeństwo
poszukuje pokoju skromnego z używaniem kuchni cena do 35 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 78 087

Próżnego
pokoju słonecznego poszukuje starsza pani od 1 listopada Poznań lub przedmieście. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 210

Pokoju umebl.
w dobrej okolicy poszukuje urzędniczka (emeryt.) z dodatkiem — najchętniej w Alei Szelągowskiej Oferty Kurjer Poznański zdw 78 282

Organizacja
akademicka poszukuje dużego pokoju w śródmieściu na kwatery. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 164

Pokoju
umeblowanego do 20 zł poszukuję Oferty Kurjer Poznański zdw 77 999

Urzędniczka
poszukuje próżnego pokoju. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 956

13 LOKALE

1—2
pokje na biura z telefonem wynajmę. Młyńska 4, parter, prawo zdw 17 772

1 pokój
na biuro wielkości 2½ × 6 m na parterze z wejściem wprost z klatki schodowej oraz składnica i garaż zaraz do wynajęcia Ul. Słowackiego 18 Pw 7 771-50.106

Lokale
Ubikcje większe, mniejsze, nadające się na każde przedsiębiorstwo, duże podwórze do wydzierżawienia. Dąbrowskiego 94. zdw 77 889

Warsztat
pracownia lub skład z centralnem ogrzewaniem i elektrycznem światłem jest zaraz do wynajęcia. — Niegolewskich 12, II. zdw 77 914

Skład
z dużem oknem wystawowem przy ruchliwej ulicy na Jeżycach do wynajęcia od gospodarza. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 77 948

Składu
próżnego na fryzjerstwo poszukuję wprost od gospodarza Oferty Kurjer Poznański zdw 77 943 zdw 77 943

Skład
z mieszkaniem oraz lokal frontowy na przemysł, albo rzemiosło, z mieszkaniem wynajmie gospodarz. Wiadomość: Skarbowa 17, mieszkanie 10. zdw 78 235

Ubikacje fabryczne
nadające się na każde przedsiębiorstwo, składnice biura, drukarnie, warsztaty samochodowe, garaże, duże podwórze przy ul. Dąbrowskiego zaraz korzystnie do wydzierżawienia Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 72 228

Ubikacje
warsztatowe. Marsz. Focha 93, zaraz od gospodarza, wiadomość stróża. zdw 78 200

Lokal
frontowy próżny w najlepszem położeniu jedna całość ca. 100 m kw. dzierżawa 350 złotych — wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 238

Lokal biurowy
przy św. Marcinie, 1 duży pokój, osobne wejście, parter, z bardzo ładnem urządzeniem, korzystnie od zaraz do odstąpienia. Oferty skierować prosimy pod zdw 78 260 do Kurjera Pozn.

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
dzierżawy piekarni od zaraz. — Köpke, Toruń. Mickiewicza 113. nw 6532

Dzierżawę
oddam 800 m. ziemia żytnia, rezydencja pańska objęcie 30 000 zł inwentarz kompletny. Oferty Kurjer Poznański zdw 76 145

Dzierżawy
około 250 mórg poszukuje rolnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 986

Warsztaty
garaże, plac dla każdego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia. Globisz. Kwiatowa 4 zdw 77 909/10

Bufet
i szatnia w teatrze do objęcia. Informacje kiosk, Strzelecka 15. zdw 78 005

Skład
nadający się na każde przedsiębiorstwo przy ruchliwej ulicy wydzierżawi Piotrowski, Wolsztyn, Grand-Hotel. zdw 78 023

W Szamotułach
wydzierżawię skład z mieszkaniem natychmiast w rynku, najlepszem położeniu, nadający się na każdą branże. Szamotuły Rynek 39, teelfon 80. zdw 78 143

Dzierżawy
700 mórg pszenno buraczanej ziemi, objęcie 20.000, 600 mórg objęcie 15.000. Jaśkiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 78 088

15 UZDROWISKA

„Miłowody", Zakład przyrodoleczniczy
leczy nerwy choroby wewnętrzne ceny niskie. Poczta stacja kolejowa Oborniki Wlkp dw 1 306

16 OSOBISTE

Prośba
Były nauczyciel działacz społeczny znajduje się po wyjściu z szpitala w krytycznem położeniu bez środków do życia i dachu nad głową, usilnie prosi szlachetne osoby o jakąkolwiek pomoc wzamian udzieli lekcyj francuskiego i polskiego Łaskawe zgłoszenia do Kurjer Poznańskiego zdw 77 829

Blondyneczkę
uwiadomioną przez boya w kinie „Słońce" niedziela 5 po południu, prosi zainteresowany o wiadomość Kurjer Pozn. zdw 77 907

Weksle
dane firmie H. Warga Warszawa Nowolipie 14, płatne 31. X. 31 100 zł i 30 XI. 31. zł 100 unieważniam wobec niedotrzymania ekwiwalentu Józef Szuster Poznań, Stary Rynek 76 zdw 77 922

Za
długi Ignacego Adamskiego i żony jego nie odpowiadam. Józef Radolak zdw 77 975

Dla Ireny
Spotkanie sobota godz. 11. cukiernia „Roma". zdw 78 049

Słoneczko
Oferta przyjęta. Odpowiedź. Jasiński. Wysoka 1. I piętro. zdw 78 050

22 ROZMAITE

Krawiec
męski, damski reparacje przyjmuje. Joachimiak św. Marcin 32, mieszkanie 6 zdw 77 438

Egzemę
leczy radykalnie maść Egzemol laboratorjum A Klippla Warszawa Grochowska 87 c. Żądać w aptekach npw 6 334

Reparację
zegarków wszelkiej biżuterji wykonuje prędko i solidnie F. Parkowska. Poznań Plac Wolności 11 Pw 7 772-24.15

4,90 złote
fartuch biały z rękawami Płaszcz biały z rękawami od 5.90, płaszcz czarny z rękawami od 7.90 Płaszcze i fartuchy kolorowe stale na składzie. Płaszcz męski biały od 7.90 kolorowy od 8.90, jaczka rzeźnicka, biała dymka, od 4.90 Bieliznę zawodową damską i męską w wielkim wyborze po znacznie zniżonych cenach poleca Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań, ulica Wrocławska 3. Pw 8 027-41.99

Na zimę
niezbędne suknie, kostjumy swetry jumpry pulowery wykonuje przerabia „Tricot". Szymańskiego 10 przy Świętokrzyskim mieszkanie 12. Pw 80 39 42,74

Damskie
opasy lecznicze „Femina" oraz gorsety i biustonosze wszelkiego rodzaju wykonuje „Femina". Górna Wilda 67 zdw 67 410

Akuszerka
Kleinwächterowa Poznań centrum ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw 71 699 700

Futra
damskie, męskie wszelkiego rodzaju wykonuje solidnie i tanio. Warszawski Salon Mód. Matejki 51. zdw 76 512

Chiromantka
Focha 29 12. przepowiada systemem światowej sławy Lenormand. zdw 77 932

Szofer
z samochodem szuka osób do jazdy na prowincję, dziennie 10 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 888

Rosyjskie
gazety „Kijewskaja Myśl", „Kijewlanin" 1917—18, najwięcej dającemu sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 77 952

Płaszcze zimowe dla Pań
wielki wybór, piękne fasony, ceny najniższe. Nowo otwarty magazyn W. Gruszczyńskiej. Kramarska 17, koniec Pocztowej, vis á vis Masztalarskiej. zdw 77 949

Salon Mód
wykwintna pracownia kapeluszy damskich przyjmuje zamówienia, przerabiam ze starych na najnowsze modele oraz kapelusze żałobne, duży wybór modeli gotowych. Za wykonane prace duża ilość pisemnych uznań. Dla pań i rodzin urzędniczych udzielam kredytu Ceny bardzo przystępne. F. Niemyjska, Matejki 1, narożnik Grunwaldzkiej. zdw 77 989

Pokoik
z pościelą dam pani bezwzględnie uczciwej za małe wyręczenie. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 971

Chiromantka
z długoletnią doświadczoną praktyką przeprowadziła się z ulicy Marcelego Mottego 2 na ul. Franciszka Ratajczaka 15 mieszkanie 10, III. piętro, I. wejście w Pasażu Apollo, prawo. zdw 77 816

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, centrum, ulica Romana Szymańskiego 2, pierwsze piętro lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego. zdw 76 644

Futra
naprawiam, modernizuję, obsady naszywam. Wierzbięcice 13, parter. zdw 78 186

Wytłaczam
palta pluszowe. Desenie futer. Zielona 1 parter, lewo. zdw 76 499

„Varçovienne" Salon Mód
wykonuje wszelką garderobę damską tanio Różana 23 I. zdw 78 099

Obiady domowe
tanio, smacznie i dużo. Serwo. Mielżyńskiego 3, parter, front, lewo. zdw 77 082

Dywanów
brzegi prawie w każdym domu wystrzępione kunsztownie reparujemy. Wytwórnia. Kurjer Poznański rw 3263

Pracownia Gorsetów „Wanda"
Ratajczaka 27, parter Gorsety gotowe. Gorsety na miarę. Pasy do po ciąży. Pasy sportowe. Biustonosze wszelkiego rodzaju. Reparacja gorsetów. Nocne damskie koszule zdw 78 152

Uwaga! Chiromant Morawski - Kalwini
Poznań Hotel Monopol pokój 10 Pozostaje ostatnie dni do 30. włącznie. — Odsłania naukowo, zgodnie rzeczywistością, o czem zaświadczyć mogą poważne osobistości sfer naukowych, literackich, publicystycznych — nietylko wydarzenia jego przeszłości, ale przepowiada przyszłość, odgaduje najskrytsze myśli zamiary. Ze znakomitym wynikiem udziela wskazówek najrozmaitszych kwestjach życiowych. Dyskretne niekrępujące przyjęcia od 9 rana do 10 wieczorem. zdw 78 086

Mistrzyni
wykonuje elegancko, tanio płaszcze, suknie. Przybyłówna, Romana Szymańskiego 9. I. zdw 78 104

Wykonuję
bieliznę damską, męską oraz wszelkie hafty. Wielkie Garbary 18, wejście Woźna, mieszkanie 4. zdw 78 219

Załatwiam
wnioski odwołania nakazy, zapłaty oraz wszelkie inne sprawy i przepisywanie Niesiołowski, św. Marcin 46. III. zdw 77 623

Futra
imitację otrzymacie dając wytłoczyć zniszczone pluszowe palto. Tanio szybko, trwale. Zielona 1, parter lewo. zd 77 075

Obrazy oprawia
najgustowniej i najtaniej Witold Leworski. Wrocławska 36 skład obrazów Pw 7999/8000 41.39

Rysunki
budowlane projekty, kosztorysy, wykonuje Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 247

Kwiaty
woskowane na dzień zaduszny poleca Fabryka kwiatów Walczak, Wrocławska 4, — telefon 58 65 zdw 78 030

Pieniądze
zarobi każdy artykułami pierwszej potrzeby. Aleje Marcinkowskiego 2, parter, „Emzet". zdw 78 040

Krawiec
specjalista na pierwszorzędną pracę damską oraz męską osiedlił się przy ul. Pocztowej 5. zdw 78 134

23 OŻENKI

Kawaler
kupiec lat 32 z gotówką 3 500 pozna panią z własnym składem celem ożenku Oferty Kurjer Poznański zdw 77 100

Przystojna
nauczycielka posiadająca kompletną wyprawę trzypokojową oraz 3 tysiące gotówki, wyszłaby odpowiednio zamąż. Panowie od lat 25—38 zechcą złożyć oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 006

Moja
kuzynka, panna, posiadająca 13 tysięcy zł, wyjdzie zamąż za wykształconego dobrze sytuowanego inteligenta, urzędnika lub kupca w wieku od 45—65 Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 77 990

Kupiec
lat 26, brunet, własne przedsiębiorstwo poszukuje panny w stosownym wieku, miłej, przystojnej, z gotówką. Cel matrymonjalny. Oferty możliwie z fotografją, którą zwracam Kurjer Poznański zdw 78 189

Przemysłowiec
lat 30 energiczny solidny poszukuje panny gospodarnej, niebrzydkiej, posiadającej 25 000 w celu matrymonjalnym. Oferty do Kurjera Poznańskiego rw 3265

24 NAUKA

Kurs tańców rozpoczynamy Mikołajczak, Kledecka
Pocztowa 29 Pw 7 804-38.216

Akademja tańców Wituszkowskich
Ratajczaka 9. Pw 8041-57.365

Starszy
student udzieli korepetycji z zakresu 6 klas gimnazjum za pokój lub skromne wynagrodzenie. Oferty Kurjer Poznański zdw 70 561

Lekcyj
francuskiego angielskiego i rosyjskiego udzielam po cenie przystępnej. Oferty Kurjer Poznański zdp 76 560

Studentce
śródmieściu, mieszkanie, pełne utrzymanie 80 zł miesięcznie. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 78 123

Książkowości
wyuczą prywatnie rewident. Oferty Zielona 6 m. 16. zdw 77 454

Tłumaczenia
na francuskie, angielskie, niemieckie polskie wykonuje przepisuje na maszynie lekcje. Spandowska Al Marcinkowskiego 24, m 31 od 3.30—5. nw 6311

Biuro
Informacyj Szkolnych, Warszawa Foksal 16—2 (340-44) Adresy gimnazjów szkół zawodowych, kursów przedszkoli, stacji sumiennych korepetytorów Poradnia w sprawie wyboru nauki zawodowej Pw 7 883 62.315

Szkoła tańca Antoszewskiego
Zielona 3 Pw 8021 41.151

Nauka pisania
i powielania, przybory rysunkowe oraz warsztat reparacyjny maszyn biurowych G Gerlach Poznań, Gwarna 14 telefon 52-32. Pw 8036 41.69

Leçons de français
grammaire, conversation, littérature préparation au baccalauréat Mme Dygat-Zakrzewska Parisienne diplômée. Prix modérés Poznań, Ogrodowa 12 mieszk 28. zdw 67 465

Studentowi
(ce) pokój za korepetycje. Matejki 61, mieszkanie 10. zdw 77 981

Kursy
handlowe rozpoczynam 4 listopada. Kromczyńska. Ogrodowa 16, II. zd 77 168/9

Książkowości
(3 systemów) stenografji, pisania na maszynie wyuczamy Kurs rozpoczynamy 2. Postęp. Plac Sapieżyński 2 a zdw 77 995 6

Gimnazjastce seminarzystce
mieszkanie, utrzymanie, opał, światło 80 zł. miesięcznie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 78 122

Nauka
pisania na maszynach metodą nowoczesną Zapisy codziennie w firmie Block - Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8 I piętro. Pw 7 997-39.152

Francuski
teorja, praktyka, również maturzystom. Ratajczaka 29 III lewo. zdw 78 070

25 MUZYKA

Gry fortepjanowej
udzielam lekcyj gruntownie i sumiennie, także przed południem i wieczorami. Fortepian do ćwiczeń na miejscu. Ulica św. Józefa 9 a mieszkanie 1. zdw 77 064

Pianino
oddam w dzierżawę Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 78 058

Udzielam
lekcyj gry fortepianowej. Wielkie Garbary 13, mieszkanie 10. zdw 78 251/2

Nuty
na fortepian sprzedam. Młyńska 3 mieszkanie 5. zdw 74 092

Harmonje
do ćwiczeń nowe na sprzedaż w zakładzie organów Saganowski, Grudziądzka 23. zdw 77 223

Trio
damskie ze śpiewem wolne Oferty Kurjer Poznański zdw 77 954

Szkoła Muzyczna
Chopina, ulica 27 Grudnia 19, podaje na liczne zapytania — wszystkim interesowanym do wiadomości, że przyjmuje każdego czasu uczniów początkujących zaawansowanych do wszystkich klas instrumentalnych oraz do przedszkola muzycznego dzieci poniżej 10 lat. Opłata szkolna wynosi zł. 10. - miesięcznie. zdw 78 075/6

26 ROZRYWKA

Przyjemny
pobyt w Morskim Oku, Młyńska 3 koncert seperatki. zdp 76 886

Miły
pobyt „Paryżanka", Półwiejska 30. Koncert, separatki. zdw 78 113

Kino „Kapitol"
wyświetla film sensacyjny p. t. „Harem". (Zachja córka Szejka) zdw 78 137

Kino „Harfa"
Focha 23. Wielkomiejskie Lalki. zdw 78 273

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Młoda
panienka z ukończoną szkołą gospodarczą poszukuje zatrudnienia gotowanie szycie prasowanie i ręczne robótki. Zgłoszenia Sobczakówna, Nakło n N., ul. Potulicka 10 nw 6530

Starsza osoba
poszukuje zaraz posady Zna wiejskie, miejskie gospodarstwo, do samotnej osoby przy skromnych warunkach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 77 239

Stenotypistka
biegła poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 459

Książkowa
znajomość żurnal ameryk. biura poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 77 365

Gospodyni
lat 24, kilkoletnia praktyka, poszukuje posady jako samodzielna u samotnej osoby. Warunek dobre traktowanie. — Zgłoszenia pod „Gospodyni" do „Par". Bydgoszcz Pw 8270 63.570

Uczeń
z branży żelaznej z dwuletnią praktyką poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański nw 6537

Sierota
szuka posady do dzieci lub do samodzielnego prowadzenia domu jednej osoby może być z dzieckiem. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 997

Poszukuję
zarządu w lepszym domu, z gotowaniem Oferty Kurjer Poznań. zdw 77 671

Młodsza
ekspedjentka w rzeźnictwie szuka posady od 1 listopada Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 644

Ekspedjentka
cukierniczo restauracyjna dzielna, poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 796

Sekretarz
adwokacko-notarjalny biegły w swym zawodzie poszukuje od 1. 11. odpowiedniej posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 636

Szofer - monter
z dwuletnią praktyką po wojsku, poszukuje posady, zna prowadzenie elektrowni Oferty Kurjer Poznański zdw 77 818

Młody
detektyw wojażer, stenograf bezwzględnie uczciwy, z gwarancją znający prace biurowe, książkowość etc. poszukuje pracy Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 77 805

Szofer
z dłuższą praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 781

Student IV. roku prawa
pragnie stale pracować u adwokata (pełną liczbę godzin biur). Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 77 841

Dziewczyna
do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdw 77 901

Ogrodnik
kawaler 6 letnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 904

Dziewczyna
uczciwa z prowincji poszukuje posady do wszelkich prac domowych od 1 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 911

Kelner
poszukuje posady z kaucją 500 zł zaraz lub później. Miejscowość obojętna Oferty Kurjer Poznański zdw 77 927

Poszukuję
posady z gotowaniem do wszystkiego od pierwszego. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 935

Praczka
czysta tania. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 894

Uczciwa
dziewczyna szuka posługi zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 890

Posługaczka
szuka posługi Oferty Kurjer Poznański zdw 77 965

Cukiernik
dobry fachowiec, obeznany w 3 gałęziach cukierniczych szuka zaraz posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 884

Służąca
z własną pościelą szuka miejsca do wszystkiego umie także szyć i haftować Oferty Kurjer Poznański zdw 77 880

Uczciwa
dziewczyna szuka jakiejkolwiek posady ze spaniem lub bez spania. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 877

Przedstawicielstwa zastępstwa
względnie podróżującego branża obojętna, szuka dzielny sumienny, wykwalifikowany w tym dziale, władający językiem polskim, niemieckim, rosyjskim. Reflektuje na poważniejsze firmy Łaskawe zgłoszenia proszę kierować M. Poppe, Swarzędz (Wlkp.). zdw 77 951

Inteligentna
sierota poszukuje posady w składzie żywnościowym na żądanie gwarancja. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 994

Panna
do składu kolonjalnego władająca językiem niemieckim poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdw 77 993

Młoda
posługaczka poszukuje zaraz posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 962

Osoba
sumienna i uczciwa mówiąca dobrze po niemiecku, szuka posady od 1 11 najchętniej do ekspedycji w piekarni na życzenie kaucja Oferty Kurjer Poznański zdw 78 001

KOLEJOWY ROZKŁAD JAZDY
KURJERA POZNAŃSKIEGO

Odjazd z Poznania — **Ważny od 1. X. 1931.**

Odjazd z Poznania													
Gniezno (Bydgoszcz / Toruń) Warszawa-Gdańsk				2^{37} do Iławy	4^{25} do Gdańska-Gdyni	6^{30} do Torunia / Gdańska-Gdyni	10^{40} Torunia / Gdańska-Gdyni	12^{20} do Gniezna	13^{24} do Insterburga (Wystrucia)	15^{20} do Bydgoszczy-Gdańska / Torunia-Warszawy	20^{30} do Bydgoszczy	23^{00} do Bydgoszczy-Gdyni / Torunia-Warszawy	
Opalenica-Zbąszyń				2^{31} do Berlina	3^{00} do Opalenicy w dni robocze	3^{39} do Berlina / Paryża	7^{45} do Zbąszynia / Berlina	11^{15} do Zbąszynia	14^{38} do Berlina	15^{15} do Zbąszynia / Berlina	16^{55} Berlin-Paryż wtorki, czwartki i soboty	19^{20} do Zbąszynia	
Ostrów Wkp.-Katowice-Kraków-Lwów				1^{41} do Krakowa	3^{00} do Warszawy / Katowic-Krakowa	9^{02} do Krakowa	16^{00} do Łodzi / Katowic	18^{30} do Kępna	23^{05} do Lwowa od 23. XII. do 7. I. i od 24. III do 31. III.				
Ostrów Wkp.-Skalmierzyce-Warszawa				3^{00} do Warszawy	3^{55} do Środy w dni robocze	6^{10} do Łodzi / Warszawy	15^{20} do Jarocina	16^{00} do Lwowa przez Łódź—Tomaszów	18^{30} do Ostrowa	22^{20} do Ostrowa / Warszawy	23^{40} do Starołęki		
Swarzędz (Kostrzyn) - Września - Strzałkowo (Kutno) - Łódź (Warszawa)			1^{10} Paryż Warszawa (Słołpce)	5^{30} do Łodzi / Warszawy	10^{15} do Kostrzyna w dni robocze	13^{45} z Paryża do Warszawy środy, piątki i niedziele	14^{00} do Warszawy	14^{06} do Kostrzyna w dni robocze	15^{50} do Warszawy	17^{15} do Kostrzyna	19^{10} do Strzałkowa	22^{20} do Warszawy	
Międzychód-Drawski Młyn-(Wieleń)			0^{05} do Wronek	5^{00} do Krzyża	7^{00} do Ławicy w dni powszednie	8^{00} do Międzychodu / Wielenia-Krzyża	13^{30} do Chrzypska przez Szamotuły	15^{15} do Międzychodu / Drawski Młyn	16^{42} do Międzychodu przez Szamotuły	19^{15} do Międzychodu / Krzyża-Wielenia			
Wągrowiec-Bydgoszcz	7^{35}	13^{30}	16^{00} do Wągrowca	18^{50}	Rogoźno Wkp. / Chodzież-Dziembówko				7^{40} do Dziembówka	14^{00} do Dziembówka	15^{25} do Rogoźna	20^{35} do Dziembówka	
Grodzisk Wkp. - Wolsztyn - Kopanica				4^{20} do Stęszewa w dni robocze od 1. IV. do 21. V. 1932	5^{15} do Stęszewa w dni robocze od 1. X. 1931 do 31. III. 1932	8^{10} do Wolsztyna / Kopanicy	15^{25} do Wolsztyna / Kopanicy	16^{30} do Stęszewa od 1. X. 1931 do 21. V. 1932 w dni robocze	19^{40} do Wolsztyna				
Ludwikowo (Ruch wycieczkowy)	7^{56} od 1. V. do 21. V. 1932 w niedziele i święta.	9^{15} od 1. X. do 3. XI. i od 1. V. do 21. V. 1932 codz.	10^{15} od 1. X. do 3. XI. 1931 i 1. V. 1932 do 21. V. w niedz. i św.	13^{08} od 1. X. do 3. XI. oraz 1. V. 1932 do 21. V. 1932 w niedz.	15^{03} od 1. X. do 3. XI. i od 1. V. 32. do 21. V. 1932 codz.	17^{15} od 1. X. do 3. XI. codziennie	18^{16} od 1. V. 32. do 21. V. 1932 codziennie.	19^{05} od 1. V. do 21. V. 1932 w niedz. i święta.					
Kościan-Leszno-Rawicz			1^{45} do Wrocławia	3^{10} do Kościana w dni robocze	4^{45} do Czempinia w dni robocze	5^{48} do Śremu przez Czempin	6^{10} do Rawicza	7^{00} do Mosiny w dni robocze	8^{20} do Rawicza / Wrocławia	9^{25} do Mosiny od 15. XI. 31. do 30. IV. 32. w niedziele i święta	13^{25} do Rawicza / Wrocławia	14^{05} do Śremu przez Czempin	14^{42} do Wrocławia
			15^{15} do Leszna	16^{40} do Mosiny	18^{55} do Rawicza	19^{25} do Mosiny	20^{40} do Leszna	22^{30} do Mosiny					
Poznań Wschodni (Główna)	4^{05} w dni robocze	5^{30}	6^{10} w dni robocze od 15. V. do 31. X. i od 15. IV. 1932 do 21. V.	6^{30}	7^{00} od 1. XI. 1931 do 14. IV. 1932	7^{35}	10^{15} w dni robocze	10^{40}	12^{20}	13^{30}	13^{45} od 1. XI 1931 do 14. IV. 1932 r. tylko w soboty	14^{06} w dni robocze	15^{20}
	15^{50}	16^{00}	17^{15}	18^{50}	19^{10}	22^{20}	23^{00}						

UWAGA:
Pociągi pospieszne oznaczone są tłustemi cyframi.

Kalendarz zeszytowy na rok 1932

otrzymają bezpłatnie

wszyscy

abonenci nasi. — Panom Kupcom i Przemysłowcom polecamy reklamę w naszym Kalendarzu, jako specjalnie korzystną.

Poszukuję
posady portjera, inkasenta, woźnego lub t. p. Mogę złożyć kaucji 400—600. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 031

Posługę
z gotowaniem bez prania, przyjmę Oferty Kurjer Poznański zdw 77 977

Szukam
posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 151

Szukam
posługi lub innej pracsy. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 117

Fryzjerka
poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 78 027

Posługi
poszukuje uczciwa osoba. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 78 036

Fryzjerka
czysta, manikurzystka poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 78 044

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego z długoletniemi świadectwami poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 732

Inteligentna
panienka, umiejąca wszelkie robótki, hafty i trochę szyć, poszukuje posady do dzieci, najchętniej na wsi. Łaskawe oferty skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 78 155

Posługaczka
lat 25, dobre polecenia, poszukuje posługi w okolicy Łazarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 156

Książkowy bilansista
rutynowany poszukuje posady stałej względnie dorywczej. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 016

Pokojowa
z dobremi świadectwami, znająca szycie haftowanie, szuka posady od 1 XI Oferty Kurjer Poznański zdw 78 014

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje posady za małem wynagrodzeniem. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 947

Dziewczyna
uczciwa, pracowita z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 730

Technik dentysta
poszukuje zaraz posady, biegły w operatywie i w technice. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 966

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem, praniem szuka posady od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 973

Sierota
uczciwa szuka posady jako służąca. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 972

Dziewczyna
uczciwa, czysta poszukuje posady do skromnych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 887

Uboga sierota
lat 18, pochodząca z bardzo dobrej rodziny poszukuje posady w biurze składzie lub do dzieci, jako towarzyszka przychodnia — względnie z przyłączeniem do rodziny. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 77 944

Kucharka
z dobrem gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady od 1. 11. 31. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 968

Młoda
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego, najchętniej do dzieci. Ostatnie świadectwo pięcioletnie. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 78 003

Panna
poszukuje posady wyręczycielki pani domu z pomocą w składzie lub bez Oferty Kurjer Poznański zdw 78 002

Dyplomowany mistrz stolarski
samodzielny kalkulator rysownik poszukuje posady (ewentl. kaucja) werkmistrza w odpowiedniem przedsiębiorstwie budowlano-meblowem. Oferty Kurjer Pozn zdp 77 115

Cukiernik
dzielny w swym zawodzie poszukuje posady. Wynagrodzenie według umowy. Zgłoszenia pod „Cukiernik" do „Par". Bydgoszcz. Pw 8293-63.576

Praczka
prasowaczka poszukują prania i prasowania poza domem. Zgłoszenia: ul. Woźna 18. m. 10. rw 3272

Administrację domów
przyjmie samotny kawaler na żądanie kaucja. Oferty Kurjer Poznański rw 3273

Dziewczyna
poszukuje posady do dzieci z szyciem lub do wszystkiego od pierwszego. Oferty Kurjer Pozn. jw 1817

Dziewczyna
do prac domowych z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański jw 1819

Służąca
skromna, religijna przyjmie posadę w lepszym domu Oferty Kurjer Poznański jw 1823

Służąca
poszukuje posady z gotowaniem i do wszystkiego od 1 lub 15 11. Zgłoszenia Kilińskiego 9. m. 20. zdw 78 165

Młynarz
kilkoletnią praktyką poszukuje posady na parowym, motorowym lub wodnym młynie, również obeznany obsługą motoru ssącego i Diesla. Łask. zgłoszenia Kasprowiak, Szklana Huta poczta Chrośnica, pow. Nowy Tomyśl. zdw 78 169

Kucharka
samodzielna, uczciwa, sumienna, z długoletniemi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego w lepszym domu od 1. do 3 lub 4 osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 067

Książkowa
żurnal amerykański, podatki. Krytyczne położenie, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 066

Panienka
szuka posady jako kawiarka lub do pomocy w cukierni od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 065

Panienka
z dobrej rodziny szuka posady do samotnej osoby jako gospodyni od 1. 11. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 064

Służąca
uczciwa, z gotowaniem, dobrem świadectwem, szuka posady u samotnej osoby lub małej rodziny od 1. 11. lub 15. 11. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 78 071

Poszukuję
posady parkietówki, jestem przystojna, z dobrej rodziny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 020

Osoba
lat 27 poszukuje posady do dzieci lub jakiegokolwiekbądź zajęcia. Of. Kurjer Poznański zdw 78 021

Osoba
lat 27, z dobrej rodziny poszukuje posady, mogę poręczyć hipoteką na 8000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 78 022

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 039

Książkowa-maszynistka
poszukuje zaraz jakiejkolwiek posady. Wymagania skromne. Zgł. ŻKurjer Poznański zdw 78 041

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, umiejąca cośkolwiek gotować, poszukuje posługi od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 047

Służąca
do wszelkich prac domowych z gotowaniem szuka posady. Ostatnie miejsce 7 lat. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 056

Szofer - ogrodnik
żonaty, lat 29, 5 lat praktyki szoferskiej, 9 ogrodniczej, dobre świadectwa, obeznany dokładnie w swym zawodzie szuka posady od 1. 1. 1932 r. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 78 212

Rodowita
Niemka, panienka inteligentna z gimnazjalnem wykształceniem — szuka posady elewki u lepszej rodziny, gdzie mogłaby nauczyć się władać poprawnie językiem polskim, zastrzeżeniem przyłączenia do rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 205

Dwie panienki
lat 18, poszukują jakichkolwiek posad. Łaskawe zgłoszenia proszę nadesłać z podaniem warunków. M. Lupówna, Budzyń, powiat Chodzież. zdw 78 204

Student
III. roku Wyższej Szkoły Handl. poszukuje praktyki. Łaskawe oferty wraz z warukami pod Kurjer Poznański zdw 78 203

Uczciwa
dziewczyna z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 11. do wszelkiej pracy. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 201

Służąca
samodzielnem gotowaniem, wszelkiej pracy poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 78 198

Kucharka
z dobremi świadectwami i długoletnią praktyką poszukuje posady od 1. 11. lub 15. 11. 31. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 094

Młodsza
dziewczyna szuka posady do lekkich prac domowych bez gotowania, lub do dzieci miesięcznie 15 zł., od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 106

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady zaraz lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 110

Posługaczka
sierota, uczciwa, pracowita, szuka posługi na przed południe. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 116

Inteligentna
panienka lat 18, z ukończoną szkołą handlową oraz rok praktyki biurowej szuka jakiejkolwiek posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 119

Służąca
pracowita, z praniem, gotowaniem przyjmie posadę w restauracji, rzeźnictwie lub piekarni od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 135

Kucharka
z bardzo dobrem gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 091 —

Posługi
poszukują zaraz dwie dziewczyny Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 3266

Dziewczyna
uczciwa z prowincji poszukuje posady do wszelkich prac domowych od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 78 246

Gospodyni - kucharka
z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 250

Kucharka
z dobremi świadectwami poszukuje posady od 1 listopada. — Oferty Kurjer Poznański zdw 78 253

Pielęgniarka
szuka posady do chorej osoby od 1. 11. 31 Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 77 490

Panienka
do posyłek i sprzatania biur — przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 615

Sierota
młoda szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn zdw 77 629

Dziewczyna
z prowincji szuka miejsca do wszystkiego z praniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 668

Palacz
przy ogrzewaniu centralnem poszukuje posady za mniejszą opłatą. Oferty Kurjer Pozn. zdw 77 648

Dziewczyna
dobrze polecona poszukuje posady z gotowaniem od 1 listopada lub 15., najchętniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 520

Młodsza
kucharka z dobremi świadectwami szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 77 487

Służąca
uczciwa, skromnym gotowaniem i cośkolwiek szyciem poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 707

28 WOLNE MIEJSCA

Potrzebna
uczciwa dziewczyna znająca wszystkie prace domowe na wyjazd do miasta do przyzwoitego domu Świadectwa pościel wymagane. Słowackiego 39 m 10. od 2—4 i od 8 wieczór zdw 76 949

Służąca
czysta, uczciwa, do wszelkich prac domowych, włącznie prania potrzebna od 1. z własną pościelą. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 806

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy korespondencyjne m Sekułowicza. Warszawa Żórawia 42. Wyuczają listownie, buchalterji, rachunkowości korespondencji, stenografji, handlu prawa, kaligrafji, daktylografji towaroznawstwa, języków pisowni, gramatyki polskiej, ekonomji. Żądajcie prospektów! nw 6 155

Szczotki
do rąk
zębów
włosów
ubrań
tanio — wielki wybór
Perfumerja
J. Domicz,
plac Wolności 7.
Pw 7817-39,171

Emigranci
handlowcy, kupcy i poszukujący pracy zagranicą otrzymają obszerne informacje. Korespondencja polska. Załączyć 1 zł na odpowiedź Agence Coloniale 13 Allées Gambetta, Marseille, Francja. nw 6 411

Dziewczyna
do wszelkch prac domowych i do dziecka potrzebna od 1. 11. Restauracja, Strumykowa 18. zdw 78 223

Służąca
samodzielna, pracowita, sumienna do wszelkich prac domowych, z dobrą kuchnią od 1. 11. Zgłoszenia 5—7 Podgórna 2 mieszk. 5. zdw 77 899

Panienka
do dzieci i lekkiej pracy, bez spania inteligentna, skromna, wiek 23—30 lat, potrzebna. Wielka 15, mieszkanie 10. zdw 77 898

Dziewczyna
do restauracji potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 77 895

Tylko pierwszorzędną
siłę do krawiecczyzny z długoletnią praktyką przyjmie Salon Mód, Kantaka 8/9 I., lewo. zdw 77 936

Poszukuję
osoby z kaucją 1 500—3 000 zł do sprzedaży artykułów pierwszej potrzeby. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdw 77 946

Kuśnierka
pierwszorzędna do przeróbki futra sealowego w dom potrzebna. Zgł. Kurjer Poznański zdw 78 157

Poszukuję
wykwalifikowanej masażystki u niej w domu. Oferty podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 78 011

Chłopca
do posyłek i inkasowania gotówki z gwarancją 150 zł poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 78 100

Dziewczyna
do posługi na cały dzień, tylko dobrze polecona potrzebna od zaraz lub od 1. Zgłoszenia Gwarna 17, m. 8. zdw 78 105

Uczennica
do lat 17, uczciwa, szybko orjentująca się i biegła potrzebna. — Restauracja „Złota Rybka", ul. Kwiatowa 12 zdw 78 126

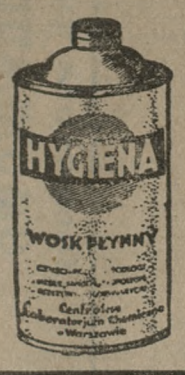

BEZ WYSIŁKU W PRACY
Wosk płynny
„HYGIENA"
czyści i poleruje podłogi, linoleum i wyroby ze skóry.
Centralne Laboratorjum Chemiczne
Warszawa.
nw 5837

Fryzjerka
do miesięcznego czesania może się zgłosić. Oferty Kurjer Pozn zdw 78 032

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Aleje Marcinkowskiego 17 a, III. prawo. zdw 78 033

Służąca
uczciwa zdrowa, czysta potrzebna. Ott. Przemysłowa 26, m. 3. zdw 78 177

Dochodząca
do dziecka potrzebna zaraz. Dąbrowskiego 151. I. prawo. zdw 77 886

Służąca
uczciwa czysta z gotowaniem i praniem potrzebna, przyjmuje się tylko z poleceniem. Zgłoszenia między godz. 5—7. Müller. Szewska 19, m. 2. zdw 78 136

Panna
do sprzedaży pieczywa na targach zaraz potrzebna. Maćkowiak, Zagórze 10. zdw 77 933

Służąca
potrzebna Kochanowskiego 5, — mieszkanie 5. zdw 78 224

Krawcowej
samodzielnej poszukuję. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 78 227

Dziewczyna wiejska
uczciwa, z praniem. Dąbrowskiego 7, m 5. zdw 78 261

Służąca
młoda, dzielna, potrzebna zaraz. Mylna 15 (piekarnia). zdw 78 266

Marszantka
zręczna, samodzielna, może się zgłosić w firmie Svenda i Drnek, Poznań Stary Rynek 43. zdw 78 269

Służąca
zaraz, z dobremi świadectwami. Zgłoszenia w składzie. Górna Wilda 103-5 zdw 78 272

Nauczycielka wychowawczyni
z pozwoleniem udzielania nauki potrzebna zaraz dla dwojga dzieci 9—10 lat, francuski i niemiecki język oraz muzykę (na fortepianie) konieczne. Oferty z podaniem pensji miesięcznej, odpisy świadectw szkolnych, prywatnych i fotografji Bronisława Krakowska, Łasin (Pomorze). zdw 78 281

Okazyjnie
para brylantów 4 000,—
„ „ 6 800,—
naszyjnik bryl. 1 100,—
W. Szulc
pl. Wolności 5
Pw 8281-43,22

Uwaga
40 zł i więcej dziennie zarobią energiczni panowie i panie, przy wprwadzeniu artykułów bezkonkurencyjnych. Bliższe informacje przy osobistem zgłoszeniu z dokumentami. Plac Wolności 14 a, mieszkanie 6, od godz. 11—1 i od 4—6 zdw 78 163

Posługaczka
potrzebna. Sulewska Mostowa 6 rw 3269

Student
dobry matematyk potrzebny do pisania kilka rachunków raz w miesiącu. Oferty Kurjer Poznański jw 1820

Służąca
na małe miasto do prac domowych potrzebna od 1. Zgłoszenia ul. Prusa 1. II. ptr. jw 1824

Kilka pań
przyjmie natychmiast poważna firma z powodu powiększenia organizacji. Fachowość zbyteczna, wyszkolenie nastąpi na miejscu. Wysoki zarobek i byt zapewniony. Zgłoszenia z dokumentami w czwartek od godz. 10—12 i 3—5. Wały Jana III. 12, parter lewo. zdw 78 172

Poszukuje
się kobiety do darcia pierza poza domem Zgłoszenia do „Par". — Aleje Marcinkowskiego 11, pod 43.30. Pw 8290-43.30

2 trykotarki
(maszynistki) na stałą pracę poszukuję od zaraz. Fabryka Wyrobów Dzianych, Karolewski & Pluciński, Poznań, Woźna 12. zdw 78 267

Poszukujemy
w każdem mieście obrotnego człowieka, któremu oddamy składnicę i zastępstwo obwodowe. Wystarczający kapitał od 100 zł począwszy. Zarobek miesięczny bez ryzyka do 1 000 zł i wyżej. Wymagana zdolność umiejętnego dobrania lokalnych agentek i agentów. Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 78 275

Kto
może w domu na własnej maszynie przepisywać listy kupieckie? Zgłoszenia z życiorysem i przystępną ofertą uprasza się do Kurjera Pozn pod nw 65 42

Bufetowa
do restauracji i kawiarni w mieście pow. zaraz potrzebna — kaucja 500,— zł. Posada stała z utrzymaniem. Oferty z podaniem pensji do Kurjera Pozn. pod nw 6546

Ucznia
lub wolontarjusza, który się w składzie żelaza uczył przyjmie zaraz W. Pierański, Kłecko, Skład towarów kolonjalnych i żelaznych nw 6544

Stenotypistka
ze stenografją polsko-niemiecką tylko pierwszorzędna siła potrzebna zaraz na kilka godzin dziennie. Oferty z dokładnym życiorysem i podaniem wymagań tylko od takich, które są wolne, uprasza się do Kurjera Pozn. pod nw 6543

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Mąż swojej żony".
Aurora: „Książe z lasów".
Colosseum: „Rajskie wesele". kiera Carwrighta".
Corso: „Człowiek bez rąk".
Edison: „Ciebie tylko kochałem".
Harfa: „Wielkomiejskie Lalki".
Kapitol: „Harem".
Metropolis: „Po wyroku" — oraz rewja p. t. „Jesień".
Odeon: „Dusze w niewoli".
Renaissance: „Pat i Patachon, pasażerowie na gapę".
Roxy: „Chora z urojenia".
Słońce: Dziesięciu z Pawiaka".
Scala - Varieté: „Program sensacyjny".
Tęcza: „Pustynia w płomieniach".
Wilsona: „Grzeszna miłość".

Humor zagraniczny

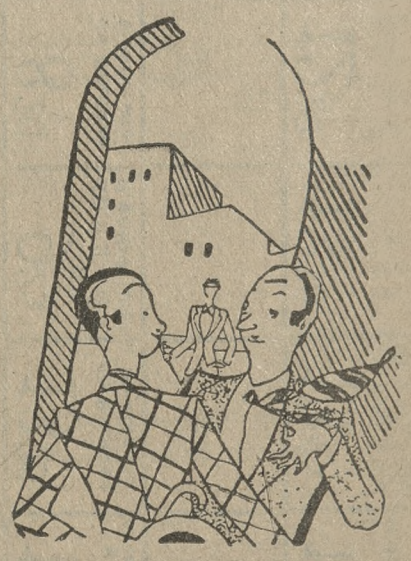

— Jak sądzisz, co bardziej zasługuje na uznanie, inteligencja czy pieniądze?

— Inteligencja — ale jedyny sposób, by przekonać ludzi o własnej inteligencji — to dorobienie się pieniędzy!

(Lond. Opinion). S. F.

Przedpłata na listopad 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 5.01 kwartalnie zł 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6 łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materjał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.